

XXV ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ПЪРВА РЕДОВНА СЕСИЯ

Стенографски дневникъ

НА

26. заседание

Вторникъ, 9 априль 1940 г.

(Открито въ 15 ч. 30 м.)

Председателствувалъ подпредседателъ Николай Захариевъ. Секретари: Светославъ Славовъ и Стефанъ Багриловъ.

СЪДЪРЖАНИЕ:

	Стр.		Стр.
Съобщения:		4. За измѣнение и допълнение на наредбата-законъ за крайния срокъ за изплащане стойността на ликвидирания имоти на бѣжанците, преселили се въ Гърция, съгласно съ конвенцията между България и Гърция относно свободата за емиграцията на малцинствата („Държавенъ вестникъ“, брой 49, отъ 5 мартъ 1938 г.) (Първо и второ четене)	607, 612
Отпуски	591	Говорили: А. Гачевъ	607
Питания	591	А. Стояновъ	609
Законопроектъ	591	С. Колчевъ	611
Предложения	591	5. За набавяне срѣдства за проучване подземнитѣ богатства (Първо четене)	612
Бюджетопроекти	591	Говорили: П. Митевъ	613
По дневния редъ:		И. В. Петровъ	613
Законопроекти: 1. За измѣнение и допълнение на наредбата-законъ за данѣкъ върху приходитѣ (Първо четене — продължение разискванията и приемане)	592	С. Колчевъ	613
Говорили: М-ръ Д. Божиловъ	592	М. Ковачевъ	614
2. За измѣнение и допълнение на наредбата-законъ за лѣтищата (Второ четене)	599	Предложение за одобрение V-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 6 декемврий 1939 г., протоколъ № 214, относно разрешението да се изсѣче до голо една просѣка, широка 50 метра, по пограничната линия въ участъка на 8 и 9 погранични роти (Приемане)	615
Говорили: С. Ганевъ	600	Говорили: А. Сивиновъ	616
А. Вълчевъ	600	М-ръ генералъ Т. Даскаловъ	616
Н. Джанковъ	601	Дневенъ редъ за следващото заседание	616
Ж. Струнджевъ	602		
Д. Андреевъ	602		
Г. Тодоровъ	604		
М-ръ Д. Василевъ	604, 615		
3. За опрощаване данѣка занятии и гербовия налогъ за доставкитѣ на синь камѣкъ, извършени отъ Българската земеделска и кооперативна банка презъ 1937 и 1938 г. и за доставкитѣ, извършени отъ Софийското областно инженерство за времето отъ 14 априль 1937 г. до 7 септемврий 1939 г. (Първо и второ четене)	605, 606		

Председателствувалъ Николай Захариевъ: (Звъни) Присъствуватъ нужниятъ брой народни представители. Откривамъ заседанието.

(Отсъствуватъ следнитѣ народни представители: Борисъ Кисовъ, Еню Клянтевъ, Иванъ Керемидчиевъ, Лазаръ Бакаловъ, Маринъ Грозевъ, Марко Сакарски, Николай Султановъ, Петко Стайновъ, Петъръ Марковъ, Стефанъ Керженезовъ, Тодоръ Поляковъ, Тотю Маровъ, Филипъ Махмудиевъ, Христо Статевъ и Христо Таукчиевъ)

Председателството е разрешило отпущкъ на следнитѣ народни представители:

- на г-нъ Лазаръ Бакаловъ — 1 день, за 9 т. м.;
- на г-нъ Петъръ Марковъ — 1 день, за 9 т. м.;
- на г-нъ Петко Стайновъ — 1 день, за 9 т. м.;
- на г-нъ Тодоръ Поляковъ — 1 день, за 9 т. м., и
- на г-нъ Маринъ Грозевъ — 2 дена, за 9 и 10 т. м.

Постъпило е питане отъ народния представител г-нъ Лазаръ Поповъ до г-на министра на финанситѣ, относно вземанията на цеклопроизводителитѣ отъ Кайлийската захарна фабрика.

Постъпило е питане отъ варненския народенъ представител г-нъ Атанасъ Кждревъ до г-на министра на общественитѣ сгради, лѣтищата и благоустройството, относно създаването на нова длъжностъ „директоръ на строежитѣ и далекопроводитѣ“ въ тазгодишния бюджетъ на Варнен-

ското общинско стопанско предприятие за електричество, вода и каналъ, мимо решението на Варненския общински съветъ.

Постъпилъ е отъ Министерството на финанситѣ законопроектъ за бюджета на държавата за 1940 г. и бюджетопроектитѣ на разнитѣ министерства за сѣщата бюджетна година.

Постъпили сѣ отъ сѣщото Министерство:

Предложение за разрешаване износа на една машина за метална индустрия, около 360 кгр., както и износа на 3 кгр. металъ за жбобѣкарски цели.

Предложения за одобрение решенията на прошетарната комисиия, взети въ заседанията ѝ на 20 и 27 мартъ 1940 г., протоколи № № 14-20 вкл.

Преци да пристѣпимъ къмъ дневния редъ, моля г-да народнитѣ представители, които ще се запишатъ да взематъ участие въ дебатитѣ по законопроекта за бюджета на държавата за 1940 г., да заявятъ.

(Председателствуваниятъ записва народнитѣ представители, желаещи да говорятъ по бюджета на държавата за 1940 г.).

Минаваме къмъ дневния редъ.

Коста Божиловъ: Искамъ думата.

Председателствувалъ Николай Захариевъ: По какво искате думата?

Коста Божилов: Азъ съмъ отправилъ питане още на 29 февруарий, при откриване заседанията на Камарата, до г-на министра на вътрешнитъ работи и народното здраве.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Когато г-нъ министърътъ на вътрешнитъ работи и народното здраве бжде готовъ съ отговора на отправенитъ му питання, ще Ви отговори. Бюрото следи за хода на питаннята и постоянно е въ връзка съ г-да министритъ. Щомъ г-нъ министърътъ на вътрешнитъ работи и народното здраве е готовъ, ще отговори не само на Вашето, а и на другитъ питання, които сж му отправени.

Минаваме къмъ дневния редъ. Първа точка отъ дневния редъ е:

Първо четене на законопроекта за измѣнение и допълнение на наредбата-законъ за данъка върху приходитъ — продължение разискванията.

Има думата г-нъ министърътъ на финанситъ.

Коста Божилов: Г-не председателю! Неотговарянето на питаннята означава незначитане на народнитъ представители и на Събраието.

Обждаатъ се: Стига!

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Моля Ви се, г-нъ Божиловъ.

Министъръ Добри Божиловъ: (Отъ трибуната) Уважаеми г-да народни представители! Внесениятъ законопроектъ за измѣнение и допълнение на наредбата-законъ за данъка върху приходитъ имаше съвсемъ ограничени цели: отъ една страна, чрезъ едно увеличаване на облагането на най-важнитъ об.кти, да ни даде засилване на приходитъ на държавата съ около 200 милиона лева и отъ друга страна, да поправи набързо констатиранитъ досега най-голѣми несъобразности или пъкъ нѣкои неудобства при приложението на наредбата-законъ за данъка върху приходитъ. Съ разтурянето на XXIV-то обикновено Народно събрание и съ досегашната ни работа въ Парламента се забави прокарването на този проектъ, който, споредъ плана, трѣбваше да влѣзе въ сила отъ 1 януарий настоящата година. Закъснитъ законопроектътъ, закъснитъ и бюджетопроектътъ не по наша вина.

Не мога, освенъ да благодаря на деветтѣ г-да оратори, които се изказаха на първо четене по разглеждания законопроектъ за измѣнение и допълнение на наредбата-законъ за данъка върху приходитъ. Тѣ засегнаха нѣкои въпроси, които не сж поставени на разглеждане. Но това бѣ за добро, защото тѣ ми даватъ възможностъ съ своето повсестранно изказване да кажа и азъ нѣколко думи изобщо по данъчната система и да видимъ доколко е възможно да разширимъ законопроекта въ комисията.

Наредбата-законъ за данъка върху приходитъ е единъ отъ най-важнитъ закони. Той има повече отъ 100 члена и се занимава съ облагането на вносни и износни артикули, на артикули за вътрешна консумация на брой надъ 2.000. Макаръ че съ закона за данъка върху приходитъ отъ 1 януарий 1936 г. се внесе по-голѣмъ редъ, по-голѣма целесъобразностъ и се постави постъпленieto на данъцитъ на по-сигурна база, отколкото това бѣше съ предшествувания законъ, мога да кажа, че това е една подвижна материя, която никъде не могатъ да сковатъ.

Наредбата-законъ за данъка върху приходитъ претърпѣ досега, въ продължение на 4 години, шестъ измѣнения, които, споредъ мене, сж много умѣстни. Сегашното измѣнение е седмо. Виждаме, обаче, че отъ тѣзи шестъ измѣнения само първитъ три сж били по-важни и сж засѣгали повече членове, докато последнитъ три сж имали съвсемъ ограничена цель.

Първото измѣнение е отъ 16 априлъ 1935 г., следъ като наредбата-законъ за данъка върху приходитъ е била приета по чл. 47 отъ конституцията отъ Министерския съветъ презъ м. февруарий. Въ това измѣнение сж засѣгнати 32 члена, понеже двумесечното прилагане на закона е подсказало, че трѣбва да се поправятъ нѣкои положения, да се избѣгнатъ нѣкои несъобразности.

Второто измѣнение е отъ 17 февруарий 1937 г. — една година следъ прилагането на закона — и засѣга 41 члена. То прави закона по-съвършенъ.

Третото измѣнение е отъ 6 августъ 1937 г. и се касае за съвсемъ малки измѣнения въ връзка съ нѣкои облагания.

Четвъртото измѣнение е отъ 6 юлий 1938 г. и засѣга само представителнитъ пари на бюрото на Камарата, платнитъ и дневнитъ на народнитъ представители, на общинскитъ съветници, на членоветъ на училищни настоятелства и т. н.

Петото измѣнение е отъ 11 януарий 1939 г., съ което се прави едно облекчение въ смисълъ: вмѣсто всѣка година да се подаватъ декларации за доходитъ отъ наеми, да се подаватъ само когато се промѣнятъ наемитъ. Съ него се въведе плащането на три четиримесечия, чрезъ така нареченитъ червени декларации.

Шестото измѣнение е отъ 24 априлъ 1939 г. Понеже се яви единъ новъ артикулъ за износъ — виното — който дотогава не бѣше предвиденъ за облагане, трѣбваше да се предвиди и той, за да не става облагането по реда на чл. 118, чрезъ специална комисия, съ 10 л. на тонъ, както гроздето. Понеже се видѣ, че търговско-индустриалнитъ камари не могатъ да съществуватъ само съ отдѣляне на 2% отъ данъка върху приходитъ, дадохъ имъ се още 2%, докато по-рано бѣха 6%. Значи, туй измѣнение на закона имаше за цель да увеличи отъ 2% на 4% частта за търговско-индустриалнитъ камари.

Азъ смѣтамъ, че тѣзи шестъ измѣнения не сж много, нито пъкъ отъ тѣхъ може да се извади заключение, че законътъ за данъка върху приходитъ отъ февруарий 1936 г. е билъ толкова несъвършенъ, та затова е станало нужда да се измѣнява толкова скоро и толкова пѣти. Азъ съмъ на противното мнение — съ този законъ ние сме направили една крачка напредъ въ данъчната ни система. Понеже се касае за една сложна и подвижна материя, свързана съ промѣнитъ стопански условия, азъ не намирамъ, че тѣзи шестъ измѣнения може да се таксуватъ като пасивъ на закона, а обратното — тѣ показватъ, че се е целѣло само неговото усъвършенстване.

Дълженъ съмъ да отхвърля критиката, че по прилагането на закона досега сж били издадени 1.000 окръжни. Нищо подобно, г-да. Издадени сж 156 окръжни, отъ които само 16 сж съществени, за тълкуване на закона. Всички други сж административни подканвания за облагане, за разчистване на преписки, за даване упътвания на персонала въ връзка съ сезонитъ и т. н. Така че съществени окръжни за поясняване на закона досега сж издадени само 16.

Колкото се касае до критиката, че често се събирала комисията по чл. 118 отъ закона, азъ ще кажа, че тукъ има недоразумение. Отъ моя личенъ опитъ и отъ моя допиръ съ тая комисия, по чл. 118, въ която участвуватъ не само висши съдии, но и представители на всички стопански съсловия, азъ мога да ви кажа, че на тази комисия трѣбва само да се изказва благодарностъ. Азъ бихъ билъ много благодаренъ, ако тази комисия можеше да заседава всѣки день, за да може данъчната администрация да бжде ежедневно въ контактъ съ представителитъ на стопанскитъ съсловия. Тогава бихме имали много по-успѣшна и по-резултатна работа.

Въ връзка съ законопроекта се засегна отъ г-да ораторитъ и проблемата за нашата данъчна система, за нейното опростотворяване и т. н. Действително това е една голѣма проблема. Въ момента азъ ще трѣбва да ви кажа, че не бива да се мисли, какво въ Министерството не се работи по това. Ако не бѣхме загубили четиритъ месеца съ разпускането на XXIV-то обикновено Народно събрание, досега въ това отношение можехме да направимъ нѣщо. Подготвени материали има, и азъ се надѣвамъ, че до края на годината, или въ една извънредна сесия, или въ есенната сесия, тая проблема ще получи своето разрешение. Тя е толкова узрѣла, че разрешението ѝ не може да се отлага повече. Разбира се, може би не ще можемъ веднага да дадемъ ефикасно и радикално разрешение на проблемата, защото, когато се говори за нашата данъчна система и за опростотворяването ѝ, не бива да се разбира само законътъ за данъка върху приходитъ.

Изтъкна се тукъ, мисля отъ народния представителъ г-нъ Хайдудовъ, когато говори по отговора на тронното слово, че сме имали 67 данъка. Всъщностъ, основни данѣци имаме 20 и поддѣления 57, значи всичко 77 облагания. Имамъ, както казахъ, 2 хиляди артикули вносни, износни и за вътрешна консумация, облагани по закона за данъка върху приходитъ, и надъ 450 облагания по закона за държавнитъ привилегии, акцизитъ и патентитъ. Можете да си представите, колко сложна е материята и колко много закони трѣбва да се съчетаатъ и да се измѣнятъ, за да дойдемъ до опростотворяване на нашата данъчна система. Азъ ще имамъ случай при изложението по бюджета да се изкажа по-подробно по този въпросъ, но позволете ми сега съ нѣколко думи само да го засегна.

Всички сме съгласни — мѣрвамъ, че две мнения има — че ние не можемъ съ данъчното законодателство да отидаме къмъ една философска данъчна система, разбираме само отъ нѣколко души или отъ стотина души въ нашата страна. Азъ съмъ чуждъ и на противната крайностъ — да стигнемъ до една данъчна система популярна, разбрана и отъ последния овчаръ въ последната селска колиба. Това

е другата крайност. Аз съм убеден, че истината е по средата, че ние не можем да отидем към усложняване на нашето данъчно законодателство. Но покрай опростотворяването на нашата данъчна система, ние ще трябва да подобрим и самата процедура за облагане, за да не се изразяват данъците в тормоз за населението, защото и най-необходимите и най-полезни данъци не могат да бъдат понасяни охотно, когато са тормоз за населението.

По въпроса за въвеждането на един единствен данък, или на една система от данъци, ще кажа следното. Вие знаете, г-да народни представители, какъв тѝзи, които не са били в миналото Народно събрание, са чели може би, че аз бѝх сезиран на два пъти с питання: докога ще се продължава по този път на много данъци; защо не се сведат всички данъци в един единствен данък, та населението да го понася по-лесно? Даже един от народните представители, ако се не лъжа, г-н Стойно Славов, от миналото Народно събрание, бѝше отишъл до там, че бѝше казал: „Известно ли е на правителството, че много данъци са монопол само за низкокултурните страни?“ Аз тогава имах случая да отговоря, че доколкото зная, в Германия, в Франция, в Англия данъците са по-многобройни, отколкото у нас, обаче, никой не смѝта за назадничащи тѝзи голѝми страни. Много мѝчно е да се намали броят на данъците в една малка страна, в една бедна страна, където закрѝгляването на облагането даже с 50 л. в повече в името на опростотворяването на данъчната система тежи, боли. Колкото искаме да бъдем по-справедливи, толкова отиваме към раздробяване на данъците, към увеличаване на тѝхното число. Много естествено е, че не може, който нѝма имот, да плаща данък сгради; че не може, който не получава наеми, да плаща данък върху наемите; че не може, който не получава дивиденди и тантиеми от акционерни дружества, да плаща данък върху тантиемите и дивидентите; че не може, който не получава лихви от влогове, да плаща данък върху лихвите от влоговете; че не може този, който не е наследил никакво наследство, да плаща данък върху наследството.

Едно намаляване на данъците е възможно, обаче въвеждането на един единствен данък е малко проблематично. Вие знаете, г-да, че този въпрос е вълнувал човѝчеството и преди вѝкове, че той не е въпросът днес и вчера. Той се е породил още през XVII и XVIII вѝк, по него са станали голѝми спорове и разисквания. Вие знаете теорията на физиократите, да се обложат земята и оттам да се извлѝче всичко. Вие знаете появилата се по-после теория на Мирабо, после на Хенри Джордж, обаче в края на краищата остава не един единствен данък, а система от данъци. Държавата смѝта за мѝстните специфични условия, за да бъде системата от повече или по-малко данъци приложима и по-лесно поносима.

Има два най-главни вида данъци: прѝки и косвени. Прѝки, са които се облагат приходите; косвени, са които се облагат разходите. Известно е на всички, че в миналото се е водила голѝма борба против косвените данъци. Стигнало се е даже дотам, щото французият държавник Тьерс е казал: „Ако искате да сѝдите за културата на една страна, сѝдете по нейната данъчна система; колкото повече косвени данъци има, толкова я смѝтайте по-малкокултурна“. Англияският икономист Адам Смит в своята книга за богатствата на народите бѝше казал: „Ако Испания остана в културно отношение назад, това се дължи само на нейните злоупотреби с косвени данъци“. Г-да! Донѝкъде това е вѝрно и сега, но тогава е било много по-вѝрно, защото стопанството се е намирало в друг развой. В миналото Народно събрание се разясни, че разбиранията по този въпрос са доста еволюирали. Вѝрно е, че косвените данъци засѝга всичко, което се консумира, а прѝките данѝк облагат това, което се явява на отделния индивид като излишек, облага спестеното. Вѝрно е, че ако разгледаме развитието на стопанството от тѝй време, когато са се проповѝдвали тия теории, досега, ще видим, че има голѝма еволюция, ще намѝрим, че народите отиват към демократизиране, ще намѝрим по-малко натрупване на богатства, отколкото е имало тогава. Аз бѝх желал, обаче, да разгледам въпроса и от друга страна. Една държава, която е изградила своята данъчна система и на базата на косвените данъци, има повече грижи, повече неприяности, отколкото оная държава, която е изградила своята данъчна система само върху прѝките данъци. защото от косвените данъци ще постѝпят приходи гѝгава, когато народът е добре, когато неговият доход се увеличава, или когато, най-малко, се поддържа на едно и сѝщо ниво. А за да бъде поддържан на едно и сѝщо ниво, държавата, в името на своята социална политика, тѝрбва да полага чрезмѝрни грижи, за да поддържа националния до-

ход, за да поддържа консумацията на едно и сѝщо ниво, защото тя се отразява върху постѝпленията от косвените данъци.

Аз нѝма да се спирам повече по този въпрос, защото при експозето си по бюджета ще искам да ви дам по-дробни освѝтления. Сега ще кажа, че покрай косвените данъци ние не сме останали много назад в прѝките данъци. Действително, че са косвените данъци осигуряваме един максимален приход на държавата, но държавата прави доста жертви, доста суми жертвува от своя бюджет, за да поддържа националния доход, за да поддържа консумацията, която, както казах, се отразява върху постѝпленията от косвените данъци.

По отношение на прѝките данъци системите са главно две — прогресивно-проходният данък и облагането на обектите. Главните съществени елементи на двете системи са прогресията и фундаментността. Докато прогресията лежи в основата на първата система, при втората система имаме като коректив данък върху общия доход. Казах ви, че аз ще имам случай подробно да ви посоча приходите от едната и от другата система. Смѝтам, че, с малки корекции, ние сме налучкали може би най-сполучливата за нашите стопански условия данъчна система, която да гарантира държавни приходи за покриване на нашите бюджетни разходи и която да поддържа равновесие между национален доход, данъци и цени.

Аз бѝх желал набѝрзо да отговоря на нѝкои от въпросите, засегнати от г-да народните представители, които говориха по законопроекта. Преди това, смѝтам, че бѝше от голѝма полза, ако ви дам статистика по всеки вид прѝки данъци, колко данѝкоплатци имаме, какви приходи от тѝх получаваме, как са се движили приходите и какво очаква правителството да постѝпи по този законопроект.

В България, при сѝдно 900,000 домакинства, имаме 1,000,000 данѝкоплатци, понеже, поради различните видове данъци, обикновено от едно домакинство се явяват сѝдно по двама данѝкоплатци. От тия данѝкоплатци патент плащат 180,000 души; данък върху наеми плащат 96,857 души — допреди две години тѝ бѝха 65,000 души, но поради честите ревизии са се увеличили на 96,857; военен данък плащат 44,314 души; данък върху общия доход — 5,166 души; данък върху оборота и обектите — 11,234 души; или всичко 337,570 данѝкоплатци. Остават, значи, около 1,500,000 данѝкоплатци в полза на общините, на които са придадени типичните за една дребно-земедѝлска страна, каквато сме ние, поземелен данък и данък сгради.

Приходите от тия данъци са: от патент 103 милиона лева; от данък върху оборота — 304 милиона лева; от данък върху заплатите и надниците — 149 милиона лева; от данък върху наемите — 63 милиона лева; от данък върху лихвите — 55 милиона лева; от данък върху дивидентите и тантиемите — 81 милиона лева; от данък върху проходящите лица — 1 милиона лева; от допълнителен данък върху оборота — 15 милиона лева; всичко 774 милиона лева. Интересни са данните за данѝка върху оборота, обаче, ако времето ми позволи, ще ви дам нѝкои сведения по-късно, или ще ви дам подробни сведения в комисията, когато бъде разглеждан законопроектът.

При тази картина какво очакваме максимум от внесенния законопроект като увеличение на приходите? То може да бъде максимум 215 до 220 милиона, а не 600 милиона лева, както каза уважаемият г-н Градев, вѝроятно по погрѝшка.

Очакваме от засегнатото облагане на индустрията 40 милиона лева; от заплатите по чл. 6 — 60 милиона лева; по чл. 26, от тютюните — минимум 40 милиона лева, като видим под каква форма ще мине това увеличение; по чл. 20, от данък върху лихвите на влогове в Спестовната пощенска каса и в кооперативните сдружения — 20 милиона лева; знаете, че има доводи и „за“ и „против“, но в комисията ще видим, дали ще остане този данък; от увеличението върху общия доход — 5 милиона лева; от повишени цени на стоките по закона за акцизите, привилегии и патентите от обектното облагане и от закона за увеличение на държавните приходи от такси — 50 милиона лева, или всичко очакваме 215 милиона лева.

По отношение на облагането на доходите, за които доста се разисква и за които вѝвам, че при двата законопроекта за увеличение на пътния данък и на железнопътния данък пак ще стане въпрос, ние правим подобрене с един коректив, с така наречените допълнителен данък върху общия доход. В 1933 г. имаме 5,166 данѝкоплатци, които плащат данък върху общия доход, а в 1939 г. статистиката не дава данни, че имаме 5,636 данѝкоплатци, или 500 души повече. А освен това имаме пода-

дени 2 декларации за доход над 1.500.000 л. Съ това, обаче, картината много не се изменя, защото големият брой от тия данъкоплатци остава все още въ по-низките доходи. От тия данъкоплатци имат доход от 80.000-100.000 л. 1.944 души съ облагаем доход 153 милиона лева; от 100.000-150.000 л. — 2.172 души съ облагаем доход 265 милиона лева; от 150.000-200.000 л. — 676 данъкоплатци съ 119 милиона лева облагаем доход; от 200.000-250.000 л. — 310 данъкоплатци съ 69 милиона облагаем доход; от 250.000-300.000 л. — 188 данъкоплатци съ 47 милиона лева облагаем доход; от 300.000-400.000 л. — 171 данъкоплатци съ 88 милиона лева облагаем доход; от 300.000-500.000 л. — 86 данъкоплатци съ 37 милиона лева облагаем доход; от 500.000-600.000 л. — 42 данъкоплатци съ 23 милиона лева облагаем доход; от 600.000-800.000 л. — 42 данъкоплатци съ 29 милиона лева облагаем доход; от 800.000-1.000.000 л. — 14 данъкоплатци съ 12 милиона лева облагаем доход; от 1.000.000-1.500.000 л. — 9 данъкоплатци съ 11 милиона лева облагаем доход и нагоре от 1.500.000 л. — 2 данъкоплатци съ 4.751.000 л. облагаем доход.

По отношение на направените от г-да народните представители критики, съ по нѣкоя дума азъ мога да дамъ нѣкои освѣтления, като, разбира се, нѣма да се впускамъ въ подробности, защото смѣтамъ, че въ комисията ще направимъ подробно разглеждане на законопроекта. Той и безъ това закѣснѣ, а поради гледането на бюджета може би неговото приемане ще продължи 15-20 или повече дни. Въ всѣки случай, той ще бѣде подробно разглежданъ въ комисията, където ще видимъ, дали ще можемъ да го разширимъ, но само съ огледъ на тия цели, които бѣхъ си поставили при вънасянето му.

Най-големиятъ въпросъ е: какъ да стане облагането при дветѣ системи — патентната и оборотната. Вие знаете, че по първоначалния проектъ на г-на Ряскова, изработенъ съ съдействието на всички стопански съсловия, патентната система се прострѣ за приходи до 80.000 л., а за приходитѣ надъ 80.000 л. се прилага оборотната система. При приемането на закона отъ Министерския съветъ, следъ дълги разисквания, тази база е промѣнена, като патентната система се простира за приходи до 160.000 л., а оборотната система остава за приходи надъ 160.000 л. И сега ние виждаме не два фронта, но всетаки две рѣзко очертали се противни мнения. Споредъ единитѣ, патентната система трѣбва да се прострѣ за приходи до 500.000 л., като обясняватъ това съ полесното ѝ прилагане, съ неводене на книги, съ по-малки формалности и т. н. Споредъ другитѣ, патентната система не трѣбва да се остави за приходи до 160.000 л., а да остане за приходи до 100.000 л. и даже до 80.000 л., защото при оборотната система има по-правилно облагане. Две еднакви предприятия, едното, обложено по патентната система, плаща 7-8 хиляди лева, а другото обложено по оборотната система, плаща 50-60 хиляди лева, разбира се, че трѣбва да се потърсятъ и специални причини за тази разлика — дали въ едното или въ другото облагане нѣма нѣкакви дефекти.

Такава голѣма разлика не може да има. Но въ всѣки случай на границата между дветѣ облагания се срѣщатъ конфузии и може да се яви такава разлика.

Коя система ще бѣде по-справедлива — азъ моля да оставимъ това за разглеждане въ комисията, защото действително въпросътъ е доста сложенъ и не би могло така лесно да му се намѣри изеднажъ разрешение, да се каже, че едната или другата система е по-справедлива.

Още повече се усложнява въпросътъ съ понятията „търговия на едро“, „търговия на едро и полу-едро“ и „търговия на дребно“, които се преплитатъ при разгледането на данъкоплатцитѣ на категории. По тоя въпросъ — кои сѣтъ търговци на едро и кои на дребно — въпрѣки всичкитѣ ми старания да намѣря едно справедливо разрешение, не можахъ. Опитвахъ се втори пътъ да намѣря разрешение чрезъ Върховния административенъ съдъ, но, за съжаление, трѣбва да ви кажа, че общото събрание на Върховния административенъ съдъ взе решение, което потвърди едно по-раншно негово решение. Разбира се, ние всички уважаваме и зачитаме Върховния административенъ съдъ, но неговото решение на практика нѣма да ни даде разрешение на поставената проблема. На 22 февруарий съ подробно изложение азъ сезирахъ Върховния административенъ съдъ, че се срѣщатъ голѣми спѣнки при разпредѣлението на дветѣ категории данъкоплатци, особено съ прокараното въ чл. 12 положение, че тоя, който продава на едро, плаща по оборотната система. Върховниятъ административенъ съдъ на 13 мартъ въ общо събрание потвърди по-раншното си решение, като каза, че търговецъ на дребно е този, който продава на консуматора, а на едро и полуедро е този, който продава на търговецъ. Разликата между едро и полуедро ще бѣде обемътъ. Съгласенъ съмъ, че при сегашния законъ общото събрание

на Върховния административенъ съдъ не е могло да излѣзе съ друго решение. Но при мене идва единъ бакалинъ отъ Чирпанъ и ми казва: „Г-не министре! Азъ продадохъ една дузина лампени шишета на единъ селски бакалинъ. Дойде при менъ данъчниятъ агентъ и ми каза, че съмъ продалъ на едро, съставя ми актъ и каза, че трѣбва да плащамъ данъкъ върху оборота“. Знаете, самиятъ животъ ми подсказва, че въпрѣки това решение на Административния съдъ, макаръ и съ единъ законъ, ние трѣбва да дадемъ друго съдържание на това понятие продажба на едро, дали ще бѣде това, което г-нъ Лазаръ Поповъ каза — продажбата до 1.000 л. да бѣде на дребно, а надъ 1.000 л. да бѣде на едро и полуедро, не знамъ, но и то има добри и лоши страни и ще срещнемъ доста мъчнотии. Разграничението между едро и дребно може да бѣде въ опаковката, която ще се провежда съ помощта на търговско-индустриалнитѣ камари. Въ нея виждамъ и добри страни, но виждамъ и дефекти. Въ всѣки случай, въ комисията ние сме длѣжни да намѣримъ едно правилно разграничение на тѣзи понятия, защото то ще смекчи антагонизма между патентната и оборотната система, то ще ни доведе до правилно разрешение и на по-големия въпросъ: докъде може да отиде патентната система — дали да се прострѣ за приходи до 500.000 л., дали да останъ за приходи до 160.000 л., както е сега, или трѣбва да слѣземъ и по-долу отъ 160.000 л. за справедливостъ.

По чл. 19 отъ закона се казаха много критики и може би много духовито г-нъ Минчо Ковачевъ каза, че това е капанъ за търговцитѣ. При прилагането на тоя членъ се отива до абсурди. Споредъ тоя членъ, търговецъ, който е продалъ за 200.000 л. стока, между която и единъ килограмъ одеконъ, се облага съ най-високъ процентъ, поради това, че продалъ луксозенъ артикулъ — одеконъ. Ние ще трѣбва да направимъ или едно сливане, или едно опростотворяване на таблицитѣ, за което вече сме изготвили единъ проектъ отъ министерството, който ще предложатъ на разглеждане въ комисията и по който проектъ сливаме всичкитѣ таблици въ три. Или пъкъ ще трѣбва да се въприематъ този толерансъ отъ 20%, за който г-нъ Ковачевъ спомена. Трѣбва да се намѣри по-справедливо опредѣляне на данѣка на търговецъ, който продава разнородни артикули.

Помена се отъ г-нъ Г. адевъ, пъкъ мисля и отъ други нѣкои г-да, че съ допускането на обезпечаването, когато опредѣлениятъ данъкъ е застрашенъ, могатъ да ставатъ голѣми произволи и да се нанесатъ голѣми загуби на данъкоплатеца. Г-да! Азъ смѣтамъ, че най-напредъ това не е работа на данъчния агентъ, че последната дума по това иматъ данъчнитѣ началници, които ще влагатъ матко разумъ въ тая работа. Отъ друга страна, ние не трѣбва да забравяме чл. 40 отъ закона за събиране на прѣжитѣ данѣци, който урежда тая материя и който казва, че гаранции за обезпечаване, когато данъцитѣ сѣ застрашени, могатъ да се взематъ отъ ония данъкоплатци, които нѣматъ недвижими имоти. Отъ като съмъ въ Финансовото министерство, има само 3-4 такива случая. Обаче тия данъкоплатци, оными които се прилага пресилено тая мѣрка за обезпечаване, иматъ възможностъ да се оплачатъ, да се намѣси централната властъ и да се направи нужното.

Спомена се, че имало много лица, които на крака вършели търговия и които оставали необложени. Тѣ се облагатъ по чл. 40. Чл. 40 е именно за проходящитѣ, случайнитѣ търговци. Но ако има такива лица, които избѣгватъ отъ око на данъчната властъ, разбира се, че на данъчната властъ ще ѝ се услужи, ако тѣ бѣждатъ съобщавани, за да бѣждатъ засегнати и тѣ.

Г-нъ Градевъ засегна и другъ въпросъ, по който има малко недоразумение. Той каза: „Досега имахме тригодишна давностъ за данъцитѣ, а г-нъ министърътъ на финанситѣ сега я прави 20-годишна“. Нищо подобно, г-да. Никаква давностъ за данъцитѣ у насъ досега не е имало. България е, може би, единствената страна, въ която нѣма абсолютно никаква давностъ за данъцитѣ. Има едногодишна давностъ за глобитѣ, има двегодишенъ срокъ за ревизиране, обаче давностъ за данъцитѣ досега ние не сме имали и въ това се състои именно тормозътъ за данъкоплатцитѣ. Напримѣръ, съ последното изменение на закона се облагатъ капитализиранитѣ дивиденди отъ преди 1927 г., и данъчната властъ търси книгитѣ отъ 1920 г., които въ много случаи сѣ унищожени на законно основание, безъ да е имало нѣкакъвъ умисълъ за прикриване на данъцитѣ отъ нѣкого. Може и подиръ 100 години да се търсятъ данѣци отъ наследницитѣ на нѣкого, когато всички сѣ измърѣли, нѣма документи и не може да се установи съ свидетели нищо. Така ще се дойде до непоносимо за данъкоплатцитѣ положение. Затова азъ отдавна съмъ мислилъ и намирамъ, че е необходимо да се прокара този принципъ въ нашата данъчна система, въ нашето данъчно законода-

телство — да има единъ давностен срокъ за данъците. Данъкоплатците не могатъ да живѣятъ подъ вѣченъ тормозъ, че подиръ 20 или 50 години може да бѣдатъ търсени тѣ или тѣхнитъ наследници за нѣкакви стари данъци, поради нѣкакво ноеснователно донесение.

Следователно, азъ турямъ едно начало въ нашето данъчно законодателство, като прокарвамъ 20 години давностен срокъ за опредѣляне на данъците.

Но ако ми се прави упрекъ, че този срокъ е много дълъгъ, азъ ви моля да се поставите въ моето положение и да държите смѣтка за българската мнителност и подозрителност. Азъ обмисляхъ този въпросъ. Ако туримъ по-късъ срокъ за давността и ако засегнемъ законѣли данъци, азъ не съмъ сигуренъ, че нѣма да има критики въ смисълъ, че съ тоя срокъ се иска да се тури було на нѣкои изостанали данъци и т. н. и т. н. Заради това, като турямъ това начало, азъ ви моля за пръвъ пътъ да бѣде тази давностъ 20 години, а онѣзи, които ще дойдатъ следъ насъ, нека направятъ втората крачка, нека да съкратятъ срока, но нека се намалява постепенно, защото, както казахъ, страхъ ме е, че ако туримъ единъ късъ давностен срокъ, и ако се засегнатъ законѣли данъци, това може да бѣде много зле изтъкувано.

Стефанъ Радионовъ: Браво, чудесно!

Министъръ Добри Божиловъ: Идвамъ до другъ боленъ въпросъ — за облагането агентитъ на Храноизноса, за които говориха трима или четирима отъ г-да народнитъ представители. Действително, този въпросъ е боленъ и изоставенъ. Той създава тормозъ на тѣзи, които сѣмъ засегнати. Съ този въпросъ съмъ ималъ случаи да се занимавамъ и преди да бѣда финансовъ министъръ. Въ закона за данъка върху приходитъ отъ 1 януарий 1936 г., чл. 50, е пропуснато да се уреди този въпросъ или пъкъ нарочно е поставено да не се приспадатъ лихвитъ при облагането съ допълнителенъ данъкъ върху общия доходъ. Чистиятъ доходъ да се облага — това е безспорно, това е по цѣлъ свѣтъ така. Допълнителниятъ данъкъ върху общия доходъ е корективъ на данъка върху приходитъ.

Интересувахъ се навремето отъ този въпросъ, но ми се каза, че тукъ е станало опущение. Добре, забравенъ е да се уреди този въпросъ тогава, но винаги може да стане това. Нека го уредимъ, нека го разрешимъ сега, обаче Административниятъ съдъ се формализира и казва: щомъ въ закона не е изрично указано, че лихвитъ трѣбва да се приспадатъ, не може лихвитъ да се признаятъ като разходи. За това опущение ми се даде друго обяснение — че по подобие на данъка върху оборота било пропуснато да се спадатъ лихвитъ при изчислението на общия доходъ, защото мѣчно се доказва тѣхната истинностъ и защото се промъкватъ лихви на много съмнителни дългове. Г-да! За мене това не може да бѣде обяснение, защото съ данъка върху общия доходъ се прави единъ корективъ — допълнително се облагатъ по-състоятелнитъ хора — а данъкътъ върху оборота не е корективъ. Ясно е, че това е едно опущение, което не искахме административно да го поправимъ.

Но въпросътъ е доста трагиченъ, г-да, защото се касае за времето отъ 1 януарий 1936 г. насамъ. Тѣзи агенти на Храноизноса сѣмъ платили доста много лихви. Повечето отъ тѣхъ сѣмъ пропадали търговци-жигари поради лошата международна конюнктура и затова станаха агенти на Храноизноса. Тѣ иматъ много малъкъ собственъ капиталъ, всички черпятъ кредитъ отъ банка „Български кредитъ“, на която плащатъ лихви и то по-голъми отъ тѣзи, които Храноизносътъ имъ признава върху бордерата — 8% годишно отъ датата на купуването на хранитъ до датата на предаването имъ. Прибавете къмъ това и съставенитъ актове, по които се искатъ глоби въ троенъ размѣръ на данъка. Азъ видѣхъ съчитъ си такива случаи отъ Русенско. Тамъ къмъ 3-4 агента се приложи законътъ и имъ се съставиха актове затуй, че не сѣмъ подали декларации за данъкъ върху общия доходъ. А тѣ не сѣмъ подали такива, защото лихвитъ имъ изядатъ дохода. Като имъ се изиска троенъ размѣръ на данъка отъ 1936 г. досега, ще загубятъ цѣлия си капиталъ.

Азъ смѣтамъ, че въпросътъ е ясенъ. Азъ смѣтамъ, че на този, който плаща на банка „Български кредитъ“ или на други банки 9 или 9½% лихва и получава отъ Храноизноса по бордера 8% лихва, не може да не му се признаятъ лихвитъ, които е платилъ на банкитъ, отъ които е черпилъ кредитъ, трѣбва да му се признаятъ и при безобложния данъкъ върху лихвитъ и при намиране на чистия му доходъ за облагане съ данъкъ върху общия доходъ. Съ

безобложенъ данъкъ върху лихвитъ трѣбва да бѣде обложенъ единъ агентъ само тогава, когато той получава върху собственитъ си капитали лихви по бордера отъ Храноизноса, или следъ като се спаднатъ тѣзи лихви, които е платилъ, на заетия капиталъ отъ частни банки.

Ще намѣрите въ предложението законопроектъ, че въпросътъ за вбѣдеше се урежда съ новия пунктъ 7 къмъ чл. 50, въ който се казва, че при опредѣляне на допълнителния данъкъ върху общия доходъ ще бѣдатъ спадани доказано платенитъ лихви.

Това уреждане на въпроса, обаче, е само за вбѣдеше. Азъ бихъ ви молилъ, колкото и да съмъ противъ принципа за обратно прилагане на фискалнитъ закони, да обмислимъ въ комисията въпроса, да се даде обратна сила на този новъ п. 7 на чл. 50, защото се касае за унищожаване на нѣколко български граждани, агенти на Храноизноса, чрезъ данъци и глоби за данъкъ върху лихви, които тѣ сѣмъ получили отъ Храноизноса, но сѣмъ платили лихви въ по-голъмъ размѣръ на частнитъ банки, отгдето сѣмъ взели капиталъ. Следователно, щомъ не можемъ по административенъ пътъ да коригираме това положение, ще го коригираме по законодателенъ пътъ, като предвидимъ, че отъ 1 януарий 1936 г. ще се спадатъ лихвитъ при опредѣляне общия доходъ, за да не се разсипватъ невинно тѣзи хора, агенти на Храноизноса.

По втория въпросъ — за безобложния данъкъ върху лихвитъ, получени отъ Храноизноса. За минало време той е събиранъ и назадъ не може да се връща. Колкото и да съмъ противъ създаването на отклонения и изключения въ облагането, особено при безобложния данъкъ, този случай е единъ единственъ въ нашия стопански животъ, и ще трѣбва да кажемъ изрично, че безобложенъ данъкъ за получени 8% лихва по бордера отъ Храноизноса ще платятъ ония, които сѣмъ получили тѣзи лихви за свои собствени капитали, но не и онѣзи, които сѣмъ получили тия лихви за заети капитали, за които сѣмъ платили много повече лихви на банкитъ.

Съ закона за облагане данъкоплатците съ патентъ за 1940 г., който приехме по-рано, постановихме: данъкоплатците съ доходъ до 80.000 л. ще плащатъ за 1940 г. патентъ по размѣра на патента за 1938-1939 г. и, освенъ това, съ този законъ постановихме, че търговцитъ, които плащатъ патентъ надъ 10.000 л., както и обложениитъ съ патентъ-кооперации съ годишенъ оборотъ надъ 10.000.000 л., плащатъ данъкъ върху оборота. Съгласенъ съмъ, че можемъ да обмислимъ дали не трѣбва да направимъ единъ корективъ за онѣзи търговци — тѣ, споредъ моята статистика, нѣма да бѣдатъ повече отъ 300-400 души — които не сѣмъ били задължени досега да волятъ оборотенъ дневникъ. Ясно е, че по отношение на тѣхъ можемъ да искаме завеждане на оборотенъ дневникъ не отъ началото на 1940 г., а отъ деня на влизане на закона въ сила.

Другъ въпросъ, който повдигна доста спорове, е въпросътъ за вземане безобложенъ данъкъ 10% плюсъ връхнинитъ върху лихвитъ на влоговетъ въ Пощенската спестовна каса и въ кооперативнитъ сдружения. Действително, изказаха се мнения за и противъ. Мненията се раздѣлиха, особено за влоговетъ въ Спестовната каса. Въ всѣки случай азъ моля тоя въпросъ да го разгледаме въ комисията. Нѣма да се противопоставямъ, ако въ комисията въпросътъ бѣде решенъ тъй или инакъ. Въ всѣки случай тоя безобложенъ данъкъ ще даде 25 милиона лева и, следователно, съ огледъ на това, какво решение ще вземемъ, приходътъ ще се намали съответно.

Досега се говори по отношение присвоенитъ права отъ административнитъ юрисдикции тѣ да решаватъ окончателно, за по-голъми глоби да не могатъ данъкоплатцитъ да ги обжалватъ предъ сѣдилищата и т. н. Г-да! Една декларация трѣбва да направя — че съмъ приелъ това единствено съ целъ по-малко да разкарваме данъкоплатцитъ по сѣдилищата. Въ миналото отидохме до другата крайностъ: за щѣло и не щѣло, било поради грѣшка на агента, било поради това, че първоначалната комисия събркала, да разкарваме хората по сѣдилищата. И дѣленето, и събирането, и умноженето, и пренасянето събрано при насъ — отидете въ сѣда да се оправите, тукъ не може! Не! За фактическитъ грѣшки ние трѣбва да наредимъ да се поправятъ отъ по-висшата административна инстанция. По отношение на глобитъ, за които рѣшава окончателно контролната комисия, ако ви се вижда готвъ размѣрътъ имъ — за 4.000 л. можемъ да го намалимъ. Можемъ да предвидимъ глоби до по-малъкъ размѣръ да се обжалватъ предъ сѣдилищата, но въ всѣки случай азъ ви моля върху едно да бѣдемъ съгласни: да не усложняваме много работата съ държането върху известни принципи, защото можемъ да отидемъ до другъ

крайност — да предизвикаме нежелателни разкарвания на данъкоплатците по съдилищата за работи, които могат да се уредят и по административен ред, разбира се, с достатъчна гаранция за справедливо уреждане.

Азъ тукъ бихъ казалъ същото, което бихъ казалъ и за общинското правосъдие, и за околийското правосъдие. Ако ние търсимъ общинското правосъдие даже и с дефекти, само за да не разкарваме населението за малки суми да ходи дотечъ да се съди, трѣбва да туримъ и тукъ граница, като кажемъ: до толкова лева глобитъ ще се решаватъ окончателно отъ финансовата администрация, а глобитъ надъ тоя размѣръ — отъ съдилищата. Туй ще бѣде най-правилното разрешение.

Направиха се доста критики по чл. 26, който се отнася до облагането на тютюните. Г-да! Азъ ви казахъ, че очаквамъ да постигнатъ отъ измѣнението на закона 215 милиона лева и че едно отъ най-големитъ пера ще бѣде отъ тютюнитъ. Азъ не казвамъ, че досега тютюнитъ не сѣ били обложени, но когато ни трѣбватъ пари, ние не можемъ да изпуснемъ тютюна, който е половината отъ нашия експортъ. Трѣбва да го обложимъ така, че да поставимъ облога на по-справедлива база, за да може тази увеличена сума, която очаквамъ отъ този облогъ, да бѣде повесена по-леко. Досега, безъ да се гледа на произхода и цената на тютюна, който се движи отъ 20 до 120 л. за килограмъ, тютюнитъ при продажба плащаше: за първитъ 100.000 кгр. по 60 ст. на килограмъ; за следнитъ 100.000 кгр. по 1 л. на килограмъ и за разликата надъ 200.000 кгр. по 1-50 л. на килограмъ. Има една градация отъ 100.000 до 200.000 кгр., но безъ разлика на цената. За мене е доказано, че отъ по-евтинитъ тютюни се печели по-голямъ процентъ относително. Вѣрно е и това, че при по-евтинитъ тютюни, понеже тѣ изискватъ по-малкъ капиталъ за купуване, се достига пѣкъ до по-големи количества. Следователно, по-евтинитъ тютюни, които струватъ 20 л. кгр. и сѣ купувани съ по-скромни капитали, ще бѣдатъ обложени до 1-50 л. на килограмъ, ако продажбитъ сѣ надъ 200.000 кгр., а най-скъпнитъ тютюни, които струватъ 120 л. могатъ да бѣдатъ обложени най-ниско, защото се продаватъ въ по-малки количества — до 50.000 кгр. Вѣрвамъ, че всички ще се съгласятъ, че трѣбва да се намѣри по-справедлива база за облагане.

Съ чл. 49, точка 3, сѣ освободени търговцитъ на тютюнъ отъ плащане данѣкъ върху общия доходъ, защото има обектно облагане на тютюна по чл. 26. Различни сѣ положенията, при които се извършва, г-да народни представители, тютюневата търговия. Затуй, макаръ съ законопроекта да не се измѣня чл. 49, азъ моля въ комисията да се отгледъ това освобождаване отъ данѣкъ върху общия доходъ на търговцитъ на тютюнъ по чл. 49, точка 3.

Д-ръ Никола Сакаровъ: Това е справедливо.

Министъръ Добри Божиловъ: ... защото обективниятъ данѣкъ по чл. 26 е въ тежестъ на производителитъ. Данѣкъ върху общия доходъ трѣбва да се плати и върху полученото възнаграждение отъ посредника — единъ скромнъ данѣкъ, какъвто плащатъ нѣкои категории данѣкоплатци. Мжичень е въпроситъ, защото се касае за тютюна, чиято стойностъ е 2.590.000.000 л. Азъ имамъ нѣколко мнения, нѣколко предложения отъ Съюза на тютюноотърговцитъ и отъ други лица. Конферирахъ съ тѣхъ. Повечето отъ тѣхъ сѣ на мнение да не комплицираме облагането съ фактурната стойностъ. Като се вземе предвидъ фактурната стойностъ, може доходътъ да бѣде по-голямъ — съ това сѣмъ съгласенъ — но ще създадемъ по-големи мжичотни на данѣчната администрация и ще поставимъ въ затруднено положение самитъ тютюноотърговци. Ако приемемъ тази класификация, която се предлага, да раздѣлимъ тютюнитъ на севернобългарски и южнобългарски и да приемемъ едно градуирано облагане по количества, както бѣше до сега по чл. 26, ми се струва, че ще дойдемъ до най-справедливо и най-точно разрешение, защото южнобългарскитъ тютюни иматъ цена отъ 50 л. до 120 л. за килограмъ, а севернобългарскитъ отъ 20 до 50 л. Въ комисията ще намѣримъ най-сполучливото облагане, защото е справедливо, единъ артикулъ, който съставлява почти половината отъ нашия износъ, да ни даде въ тия трудни моменти по-голямъ доходъ отъ този, който сме получавали досега.

Д-ръ Никола Сакаровъ: Съвършено вѣрно.

Министъръ Добри Божиловъ: Взехъ си бележка отъ казаното отъ уважаемия народенъ представителъ г-нъ Дограмаджиевъ за облагане на строителитъ и ще разгледаме този въпросъ въ комисията.

По отношение на това, което се каза отъ народния представителъ г-нъ Борисъ Поповъ — да се намали данѣкъ на служащитъ въ частнитъ предприятия отъ 8% на 4%, ще кажа, че тоя въпросъ е старъ. Първиятъ въпросъ, съ който бѣхъ посрещнатъ, когато вѣлзохъ въ Финансовото министерство, бѣше този. Понеже миналата година махнахме въ бюджета временнитъ удържки на държавнитъ служители, стана въпросъ да намалимъ данѣка на служащитъ въ частнитъ банки и предприятия отъ 8% на 4%. Направи се изчисление и се видѣ, че отъ тѣя 4% ще последва намаление отъ 35.000.000 л. Съжалявамъ, че не мога да ги жертвувамъ сега. Зная, че тоя данѣкъ тежи, зная, че нѣкъде се плаща отъ предприятия, а нѣкъде се понася отъ самитъ служители. Вѣрно е, че държавнитъ служители плащаха по-рано 4%, но тѣхнитъ заплати сѣ несравнено по-низки отъ тѣзи на служащитъ въ частнитъ банки и предприятия. Следователно, ще ви моля да ми позволите по този мотивъ да не се съгласа да се лиша отъ 35 милиона лева въ този моментъ. Предлага се и друга комбинация: 4% да бѣде данѣкъ за заплати до 80.000 л. и 8% за заплати надъ 80.000 л. Г-да народни представители! Трѣбва да се знае, че заплати надъ 80.000 л. получаватъ много малко служители въ частни предприятия, да не кажа единици.

Г-нъ Ленковъ засегна въпроса за облагането на лихвитъ върху влоговетъ въ Пощенската спестовна каса и въ кредитнитъ кооперации. Казахъ, че ще го разгледаме въ комисията. Той се спрѣ и на увеличението на данѣка за заети върху заплатитъ на общинскитъ служители и на служащитъ въ автономнитъ учреждения, предвидено въ § 5, чл. 6, отъ 3% на 8%, което увеличение, споредъ моитъ очаквания, ще даде около 60 милиона лева. Мене ми се струва, че имамъ всичко основание да настоявамъ на това увеличение, защото общинскитъ служители и служителитъ въ автономнитъ учреждения нѣма да бѣдатъ засегнати, а ще бѣдатъ засегнати бюджетитъ на общинитъ и на автономнитъ учреждения. Азъ ще имамъ случай при разискванията по бюджета да разгледамъ накратко общинскитъ финанси. Въ замѣна на тия големи жергаи, които ще се наложатъ на държавата, на държавния бюджетъ за финансовото саниране на общинитъ, за прѣсърване на законъ за финансовото облекчение на общинитъ, който законъ ще струва на държавата, по моя преценка, минимумъ 600 милиона лева; въ замѣна на този халъ, който държавата ще трѣбва на единъ пѣтъ да глѣтне, азъ смѣтамъ, че разточено общинитъ биха могли да понесатъ тази тежестъ отъ 40-50 милиона лева годишно, поради увеличението на данѣка върху заплатитъ на тѣхнитъ служители отъ 3% на 8%. При разискванията по този законопроектъ се засегнаха и пѣтнитъ данѣкъ, и желѣзнопѣтниятъ данѣкъ, и данѣкъ за обезпечаване сигурността на страната. За пѣтния данѣкъ азъ сѣмъ дълженъ да кажа, че смѣтамъ, какво въ комисията намѣрихме едно задоволително разрешение. Пѣтниятъ данѣкъ е построенъ на облагане на приходитъ и на облагане на обектитъ. По облагането на приходитъ се прокара една малка прогресия, за да бѣдатъ по-малко засегнати слабоимотнитъ, а повече тия, които иматъ по-големи доходи. По облагането на обектитъ въ проекта на министра бѣше намаленъ данѣкъ върху колитъ, противъ който толкова много се протестира въ селата, отъ 25 л. на 10 л., а въ комисията се премахнаха и тия 10 л. Тия 10-12 милиона лева, които ще се загубятъ отъ колитъ, се компенсираха съ увеличението на таксата върху цимента на фабрицитъ, които произвеждатъ циментъ надъ 50.000 тона годишно, като се увеличи облогътъ му отъ 10 на 15 ст., което при нашата циментна индустрия ще даде 15 милиона лева. И така, безъ да се памалятъ общо приходитъ по закона, премахна се този данѣкъ върху колитъ, противъ който, и азъ признавамъ, имаше много недоволства и много критики.

По отношение на желѣзнопѣтния данѣкъ, като личенъ данѣкъ, като данѣкъ, при който не можемъ да търсимъ пълна справедливостъ при облагането, социална справедливостъ, ние примириме различнитъ интереси. Признавамъ, че базата, на която ще става облагането, е дефектна, но е най-малко дефектна отъ всички възможни облагания по пѣтя на прогресията. Съ облагане, при което ще има декларация за чистъ доходъ, ще имаме приходи отъ данѣка следъ 10 години, и то следъ много разпрания и разтакания по съдилища. Не може да стане облагането съ тоя данѣкъ и въ форма на върхнини върху съществуващитъ 70 данѣка. Ако този данѣкъ бѣше пропорционаленъ, въпроситъ би билъ по-лесенъ, но щомъ искаме да вложимъ прогресията, азъ не мога да си представя, коя ще бѣде тая данѣчна администрация и кои ще бѣдатъ тия данѣкоплатци, които ще могатъ да се справятъ съ върхъ-

нини върху 70 различни данъци на базата на прогресията. По това съображение и по съображение, че желѣзнопътният данък е за довършване постройката на стратегически линии, че има временен характер, че ще бѣде въ сила само 2 години, азъ възприехъ това облагане, което се предвижда въ законопроекта за желѣзнопътния данък.

Г-да народни представители! Покрай другото, говори се доста и за данъчното бреме. Като оставямъ при изложението по бюджета да ви дамъ най-подробни сведения по него, азъ сега, отъ името на правителството, ще трѣбва да ви направя декларация, че то не смѣта повече да въвежда никакви други данъци, нито да увеличава повече съществуващитѣ такива. Съ закона за данъка за обезпечаване сигурността на страната и съ закона за данъка върху приходитѣ — отъ двата закона по 200 милиона лева, всичко 400 милиона лева — ние се задоволяваме въ момента.

Смѣтамъ, че съ тия закони не правимъ увеличение на данъцитѣ, а замѣстваме едно данъчно бремѣ съ друго. Съ нѣколко думи ще се обясня.

Вие знаете, че, по чл. 74 отъ закона за селскитѣ общини и чл. 76 отъ закона за градскитѣ общини, могатъ да се въвеждатъ мѣстни облози и да се градятъ върху тѣхъ извънредни общински бюджети за постигане на нѣкои локални цели. Дадено е на министра на вътрешнитѣ работи и на министра на финанситѣ право да утвърждаватъ такива мѣстни облози. Напоследѣтъ, особено отъ началото на 1939 г., ние се толкова увлѣкохме въ тия мѣстни облози, щото истински изпаднахме въ една инфлация на извънредни общински бюджети. Всѣки день идваха по 3-4 извънредни общински бюджети за утвърждение. Не остана нищо забравено да не се обложи: дървенъ материалъ, вино, ракия, пашкули, тютюнъ, грозде, павеа, тамъ, където се изработватъ и т. н. и т. н. Правителството, отъ съображения, че данъчниятъ капацитетъ, че данъчната поносимостъ на населението не е неизчерпаема, презъ м. октомврий миналата година, съ министерско постановление временно спрѣ утвърждението на такива извънредни общински бюджети. И азъ смѣтамъ, че тия облагания по пътя на мѣстнитѣ облози, които не сѣмъ станали, могатъ да бѣдатъ замѣстени по тия два данъка. Нѣщо повече. Въ туй постановление е казано, че се дава право на министра на вътрешнитѣ работи и на министра на финанситѣ да съкратятъ срока за действието на тия извънредни бюджети на 9 месеца, ако всичкитѣ приходи по тия бюджети не сѣмъ ангажирани. Азъ знамъ какво ще ми възрази г-нъ Свиновъ — че тия мѣстни облози ще бѣдатъ повесени по-охотно, когато сѣмъ за локални цели, отколкото когато сѣмъ за общи такива. Обаче, г-да народни представители, дойде таквъ моментъ, че трѣбва да помислимъ за по-висши общи интереси. Безъ да отказваме полезността на целитѣ, за които сѣмъ създадени мѣстнитѣ облози, трѣбва да отложимъ временно, не заминаги, постигането на тия цели, за да не отегчаваме много данъчното бремѣ на българския данѣкоплатецъ.

Вие знаете, че само Софийската община гласува таквъ извънреденъ бюджетъ отъ 60 милиона лева. Нѣма нужда да ви отнемамъ времето, за да ви изброявамъ всички 179 общини, които сѣмъ гласували извънредни бюджети. Въ всѣки случай, азъ намирамъ, че това замѣстване, ако не напълно, то поне приблизително, облекчава положението. Тѣй както се бѣха засилили всичкитѣ общини да облагатъ населението съ локални данъци, не знамъ докъде щѣхме да стигнемъ. Признавамъ, че има локални нужди, но при задоволяването имъ трѣбва да има известна градация, защото всичко изъ единъ път не може да се постигне.

По отношение на акцизитѣ остава висещъ единъ въпросъ — въпросътъ за 30 ст. акцизъ на експортнитѣ вина. Касае се за 6-7 милиона лева, не повече. Абсолютно никакви други нови данъци правителството въ този моментъ нѣма намѣрение да иска или да увеличава, съществуващи данъци.

При разискванията се засегна и въпросътъ за справедливото разпределение на данъчнитѣ тежести, за внасяне на по-голямъ социална справедливостъ въ облаганията и то на базата на прогресията. Г-да! Ние не сме чужди на тия принципи, обаче не бива да смѣтаме, че може да копираме всичко буквално така, както е другаде. Прогресията е прокарана донѣкъде въ нашата данъчна система, тамъ, където е могло. Нейното прокарване ще бѣде засилено, но тя не може да отиде дотамъ, че да убие минималнитѣ приходи, които сѣмъ необходими за едно по-голе човѣшко съществуване. При облагането на служебнитѣ занятия има необходимостъ приходи 12.000 л. и

18.000 л. При патентното облагане ще видимъ колкото отива по-нагоре, къмъ по-големитѣ приходи, толкова и процентитѣ сѣмъ по-големи. При 20.000 л. доходъ имаме 200 л. патентъ — 1%; при 25.000 л. доходъ — 400 л., 2-6%; при 30.000 л. — 700 л., 2-33%; при 35.000 л. — 1.100 л., 3-14%; при 40.000 л. — 1.500 л., 3-75%. Патентътъ расте, докато стигне за 120.000 л. предполагаемъ доходъ 12.000 л., което се равнява на 10%.

Коста Божиловъ: А по-нататкъ, до 1 милионъ лева е все 10%.

Министъръ Добри Божиловъ: Не до 1 милионъ, а до 160.000 л.

Въ закона за държавнитѣ привилегии, акцизитѣ и патентитѣ, сѣмъ и въ закона за данъка върху приходитѣ, имаме прокарана прогресията. При пътния и желѣзнопътния данѣци сѣмъ прокарахме известна прогресия. Азъ не казвамъ, че съ това сме изчерпали всичкитѣ възможности за преустройство на нашата данъчна система върху една по-засилена прогресия. Но у насъ 975.000 данѣкоплатци сѣмъ съ доходъ до 30.000 л. годишно. А какво сѣмъ 30.000 л.? Ние трѣбва да признаемъ, че за едно срдѣно съществуване на семейство отъ 4-5 души дори и 60.000 л. не сѣмъ много, за да не се отива до физическо израждане и морално разложение.

Да видимъ какъ се прилага прогресията въ страни, където тя е по-силно прокарана. Нека вземемъ за примѣръ Германия, страната на прогресивно-подоходния данѣкъ. При 2.100 марки годишенъ доходъ, 70.000 л., едно семейство отъ 4 члена плаща около 14 марки или 450 л. Едно семейство отъ сѣмъ толкова члена въ нашата страна съ доходъ 70.000 л. плаща 6.100 л. — 12 пъти повече. Следователно, прогресията има своето основание, където има големи доходи, където има единъ доста голѣмъ маржъ, излишекъ надъ това, което е необходимо за едно срдѣно съществуване, върху който маржъ да бѣде построена по-силна прогресия.

Г-нъ Божиловъ ми възрази, че отъ 160.000 л. нагоре до 1 милионъ лева се плащало 10%. Не е така. Ние имаме допълнителенъ данѣкъ върху общия доходъ надъ 80.000 л., където прогресията е засилена. Азъ помня много добре неговитѣ думи. Той каза: защо си играете за доходи до 1 милионъ лева да турите 2%, 3%, 4%, 5%, а като се стигне до надъ 1 милионъ лева тогава турите 30%? Който има 1 милионъ лева доходъ, вземете му 30%. Може и това да се приеме, но при редица други условия и при измѣнения на редица закони. Така че, това възражение, че всички съ доходи отъ 160.000 л. нагоре плащали 10%, е съвсемъ невѣрно.

А прогос на г-нъ Божиловъ трѣбва да отговоря още. При критикитѣ си на закона за данъка върху приходитѣ, той каза, че сѣмъ билъ казалъ, че отношението на прѣжитѣ данѣци къмъ косвенитѣ е 1:2, че щѣлъ сѣмъ да намаля косвенитѣ данѣци, да ги изравня съ прѣжитѣ. Има недоразумение. Това не сѣмъ казалъ. Казалъ сѣмъ, че миналата година, когато сравнявахъ отношението на нашитѣ прѣжи и косвени данѣци съ това въ чуждитѣ страни, взехъ предвидъ не само прѣжитѣ данѣци въ полза на държавата, но и прѣжитѣ данѣци въ полза на общинитѣ и фондовѣтѣ и получилъ отношението 1:2.2. Взехъ предвидъ и прѣжитѣ данѣци въ полза на общинитѣ и фондовѣтѣ, защото за данѣкоплатцитѣ е безразлично, когато плащатъ данѣкъ, дали плащатъ на държавата или на общинитѣ и фондовѣтѣ. Следователно, при едно точно изчисление на всичкитѣ прѣжи данѣци у насъ имаме това отношение: 1:2.2. Ако прибавимъ прѣжитѣ данѣци, които имаме въ натура, това отношение между прѣжитѣ и косвенитѣ данѣци може да бѣде още значително намалено. Това сѣмъ казалъ и това е истината. Въроятно, г-нъ Божиловъ не ме е добре чулъ, когато говорихъ по желѣзнопътния данѣкъ.

На критиката, която направи г-нъ Лазаръ Поповъ, ще се спра само съ нѣколко думи, като смѣтамъ, че въ комисията ще мога да изясня всички други въпроси, които бѣха засегнати и върху които азъ тука нѣма да се спрамъ. Всички сме за тази хармония между данѣци, доходи и цени, за която говори г-нъ Поповъ. Азъ обяснихъ защо сега не е направено нѣщо по-съществено. Въпросътъ е толкова назрѣлъ, щото при прѣвъ удобенъ случай ще трѣбва да направимъ необходимото. Азъ, нѣма да се спрамъ на нуждата отъ опростотворяване на нашата данъчна система. Опростотворяването на системата е колкото въ интересъ на данѣкоплатеца, толкова и въ интересъ на фиска. Най-целесобразно е опростяването чрезъ сливането на данѣцитѣ. Само че не сливане на всички данѣци въ единъ единственъ данѣкъ, препорѣжка абсурдна, а сливане само

на данъци, които имат една обща база или базата на които може да бъде обобщена. Съ такова сливане на данъците може да се реализира наистина най-голямото желано опростяване.

Азъ ще си послужи с единъ типиченъ примѣръ, за да ви илюстрирамъ, докъде сме стигнали съ многото данъци въ името на по-справедливото облагане. Вземамъ за примѣръ облагането на заплатитѣ на служителитѣ въ частнитѣ предприятия. Отъ този примѣръ можемъ да извадимъ заключение за всички подобни случаи, които въ нашата данъчна система сѣ многобройни.

Заплатитѣ на служителитѣ въ частнитѣ предприятия се облагатъ сега съ 9 различни облози: 1) съ данъкъ върху приходитѣ; 2) съ върхушина за фонда „Обществени бедствия“; 3) съ пътенъ данъкъ; 4) съ удържки за фонда „Стажанти съ сръдно и висше образование“; 5) съ временна трудова повинностъ; 6) съ еднодневенъ доходъ; 7) съ железнопътенъ данъкъ или временна железнопътна повинностъ; 8) съ гербовъ налогъ за разписката и 9) съ гербовъ налогъ за акта за встъпване въ длъжностъ. Десетиятъ е данъкътъ върху общия доходъ, ако има такъвъ, а единадесетиятъ е новиятъ облогъ за обезпечаване сигурността на страната, който, обаче, е единоразовъ.

За всички тия облагания трѣбва да се изтърпятъ различни ревизии: една по данъка върху приходитѣ, друга по гербовия налогъ, трета по еднодневния доходъ и пр., и ако има и нарушения, трѣбва да се съставятъ и толкова различни акта.

Данъкътъ върху заплатитѣ се внася всѣки месецъ до 10 дни отъ плащането; основниятъ пътенъ данъкъ — презъ м. мартъ, а за надничаритѣ — презъ м. септемврий; еднодневниятъ доходъ — презъ м. февруарий; железнопътниятъ данъкъ — презъ м. априлъ; временната трудова повинностъ — презъ месецитѣ май и юний, а за надничаритѣ — презъ септемврий; удържките за фонда „Стажанти съ сръдно и висше образование“ — всѣки месецъ до лето число.

Едни се внасятъ на бирника, други — въ общината, трети — въ Народната банка, а четвърти — 30% въ банката, 70% въ общината и пр.

За едни се взема чистата заплата, за други брутната заплата; едни сѣ глобални — други пропорционални; едни сѣ глобални и пропорционални — други прогресивни; при едни се приспадатъ 18.000 л. — при други не се приспадатъ 18.000 л.; едни засѣгатъ само мъжете служители — други и женитѣ служители; едни засѣгатъ само българскитѣ поданици, други — и чуждитѣ; едни се налагатъ по цѣлата територия, други — само въ части отъ нея и пр.

Когато дойде пъкъ до възрастта, едни се налагатъ за всички възрасти, други за отъ 20 до 55 г., трети за отъ 21 до 55 г., четвърти за отъ 20 до 45 г., а пети — споредъ възрастта мѣнятъ и размѣра си.

Заключението следва отъ само себе си: малко трудъ и всичко това ще се слѣе. При малко свободно време, при прѣвъ удобенъ случай, поне тѣзи типични облози, които вече сѣ непоносими — това се признава отъ всички — трѣбва да се слѣятъ. Не трѣбва нито много работа, нито много време, но ще трѣбва да се засегнатъ повечко закони. Искане се опростотворяване на системата, да се събератъ на едно мѣсто, подъ единъ общъ процентъ всички тия данъци, а следъ това държавата да си го разпредѣля, както иска, по всички институции и учреждения.

Всѣки частенъ работодателъ съ право би запиталъ: „Какви сѣ тѣзи актове за встъпване въ длъжностъ, които ме каратъ да съставямъ задължително, подъ страхъ на глоба, при назначаването на персонала? Искате да съберете 1% гербъ, увеличите данъка върху приходитѣ отъ 8 на 8.5% и получите исканото, но не ме карайте да пиша тия актове, които за нищо не ми трѣбватъ и които само сѣ капанъ за глобяване, тъй като мога да унищожа марката съ подписъ, а тѣ трѣбва да се унищожи съ текстъ“. Това, за съжаление, намирамъ въ акта, съставенъ на еднѣ частенъ стопанинъ при встъпване въ длъжностъ на еднѣ отъ неговитѣ служители.

Проблемата, за която единъ финансовъ министъръ въ тѣзи времена трѣбва да има съзнание, че се налага бързо да се разреши, това е опростотворяването на данъчната система. Грѣшно е въ тѣзи времена на такова усилено данъчно напрежение, да се каратъ хората да се занимаватъ съ излишни работи, когато само още малко усилия се искатъ, за да се стигне до едно опростотворяване отъ най-голямъ интересъ. Това опростотворяване ще бъде отъ интересъ, вървайте ме, не само на данкоплатцитѣ, но, може би, повече въ интересъ на данъчната администрация и Финансовото министерство.

Свършвамъ съ този въпросъ, като казвамъ, че или въ извънредна сесия, или въ есенната сесия, това е наложително да стане, като първа крачка къмъ сливане на всевъзможнитѣ данъци по нѣколко закони въ единъ данъкъ. Това ще бъде истинска благодатъ и за данкоплатцитѣ, и за финансовитѣ власти.

По-нататъкъ. Въ връзка съ данъка върху приходитѣ, искамъ да кажа нѣщо и по засегнатия отъ г-нъ Минчо Кочевъ въпросъ за бюрокрацията въобще и специално въ Финансовото министерство. Г-да народни представители! Трѣбва да ви кажа, че отъ 4.000 души персоналъ, за 17 месеца, откогато съмъ въ Финансовото министерство, азъ съмъ наложилъ на 600 души най-тежки глоби. Вървайте, че въ никое друго министерство не е направено това. Азъ станахъ лошъ не само за данкоплатцитѣ, но и за администрацията, защото никъде нѣма да намерите това, отъ 4.000 души персоналъ за 17 месеца 600 да сѣ наказани. И ако още нѣщо липсва, то е да ми се помогне отъ самитѣ васъ. Вие, които наблюдавате службитѣ, които сте въ контактъ съ населението, докладвайте ми всички конкретни случаи, които дразнятъ, за да отидемъ постепенно-постепенно къмъ едно усъвършенствование на службитѣ и къмъ постигане на по-голямъ хармония между данъчната администрация и данкоплатцитѣ.

Азъ, обаче, трѣбва да кажа тукъ, че съмъ доволенъ отъ това, което данъчната администрация дава. Защото въ тѣзи времена да не се приключи съ дефицитъ, да се покрийтъ разходитѣ по редовния бюджетъ и да се събератъ повече приходи отъ разходитѣ — и то, забележете, безъ да се прибѣгва до екзекуции, защото законътъ за фискалната амнистия отъ 31 октомврий 1939 г. не позволява екзекуции, а и по прѣжитѣ данъци нѣмаше такива — това е действително резултатъ, който се дължи на финансовата администрация. Затова сѣ трѣбали много настоявания, много нерви и денонощно бдение. Азъ съмъ дължекъ да изкажа благодарностъ на тази администрация. Не е времето и мѣстото тукъ да ви кажа какви тайни нареждания сѣ давали, какъ данъчните власти сѣ подканвали всѣки 15—20 дни, какви строги нареждания сѣ давали, за да може да се получи този резултатъ. Трѣбва да подчертая, че на тѣзи подканвания данъчната администрация се отзоваваше отъ сърдце и мога да кажа, че тя направи почти всичко, което бѣше възможно да се направи. Вие ще видите при изложението, което ще направя по бюджета, какъ стои въпросътъ за недоборитѣ, какъвъ е резултатътъ отъ приключването на бюджета, отъ фискалната амнистия, отъ облекчението на длъжницитѣ и т. н. За да не ви отнемамъ много време, азъ ще си позволя да цитирамъ само нѣколко пасажи отъ ония тайни окръжни, които сѣ пращани всѣки 15—20 дни отъ Финансовото министерство презъ изтеклата 1939 г., за да може всички финансови служители да бъдатъ на шрекъ и да се получатъ максимално възможнитѣ, и то по единъ най-тактиченъ начинъ, резултати. Следъ като се изтъква въ едно окръжно направениятъ прогресъ по облаганята и по събиранята на единъ данъкъ, по-нататъкъ се казва: (Чете) „Поради тежкото международно положение, правителството пое нѣкои извънредни разходи, за посрѣщането на които нѣма образуванъ специаленъ фондъ, нито пъкъ може да се прибѣгне къмъ дългосрочни заеми, а къмъ новъ увеличение на данъцитѣ също така мажнo може да се пристѣпи сега.“

Страната ни преживява единъ отъ най-мъжнитѣ моменти въ финансово отношение и затова сега именно цѣлата финансова администрация ще трѣбва да покаже, че тя действително ще помогне, за да може чрезъ своя тактъ, умение, доброволни увещания и апели, както и съ авторитетно, коректно, и лоялно отнасяне къмъ данкоплатцитѣ, да изиграе голѣмата роля, която ѝ е предопредѣлена въ държавнитѣ финанси на страната въ този моментъ.

Отъ малкия до най-големия органи въ службитѣ по прѣжитѣ данъци нито за единъ моментъ не трѣбва да бъде изоставено съзнанието за важната отговорностъ и деликатната роля, които всички служители по ведомството на прѣжитѣ данъци сѣ призвани да изпълнятъ за заздравяване на българскитѣ финанси и за хармонично напакване на фиска къмъ едно здраво и добре уредено частно стопанство.“

По-нататъкъ се казва: „Къмъ секвестриране на черги и сѣдове на бедни земеделци и дребни сѣществувания нѣма да прибѣгвате. Има достатъчно състоятелни данкоплатци, неизправни по тѣхна вина, които трѣбва, на първо мѣсто, да изпитатъ строгостта на закона.“

И действително, г-да народни представители, отъ представенитѣ седмични доклади азъ виждамъ, че въ тоза направление е направено доста. Азъ не съмъ позволяващъ,

макар че имаше доста искания, да се прибѣгва къмъ екзекуции, но не съмъ оставилъ никѣде, кѣдето има закъснѣли данѣци, да не се тури начало на плащане, споредъ възможността на данѣкоплатците. И ако можѣха да се събератъ не само 7.700.000.000 л. приходи по редовния бюджетъ, но свръхъ тѣхъ и още 650.000.000 л., това стана само по този начинъ, съ тѣзи подканзации и съ стѣгане на данѣчната администрация до тамъ, че ни се каза: „Какво направихте, та отъ данѣчния началникъ до последния разсилень знаятъ кой какви данѣци дължи? Даже разсилниятъ, като срещне на улицата нѣкой данѣкоплатецъ, подканва го: „Г-не! Азъ чухъ, че имате да плащате толкова и толкова данѣци, трѣбва да дойдете да ги платите“ и т. н. Може би нѣкъде се е стигнало до крайностъ, но азъ смѣтамъ, че съ тая политика на увещаване и убеждаване, че държавата не може да съществува безъ данѣци, се постигна добъръ, значителенъ резултатъ.

Г-нъ Лазаръ Поповъ засегна въпроса за прѣкоето и косвеното облагане. Азъ си запазвамъ правото при изложението по бюджета да се спра повече на тоя въпросъ. Имаше едно недоразумение помежду ни, защото може би азъ не схванахъ добре въ момента това, което той каза, но отпосле разбрахъ, че се касае за недостатъчно облагане на слънчогледовото семе, маслото отъ него и тютюна. И третѣ артикула съ надлежно облагени по членове 26 и 36, обаче ако се иска по-голъмо градирано облагане, въпросътъ трѣбва да бѣде разгледаванъ въ комисията.

Говори се и по въпроса за облагането на износа, който е уреденъ съ чл. 36. Но и по него въпросъ бихъ могълъ да кажа, че нѣмамъ нищо противъ, ако се повдигне отъ г-нъ Лазаръ Поповъ въ комисията, за да дамъ нужното освѣтление.

Колкото по това, че въобще доставките за въоръженіето не били облажени, има недоразумение. Представителитъ на чуждитъ фабрики за въоръжение по чл. 10, алинея втора, сѣ облажени съ 1-5 на хиляда, върху стойността на доставката. Имаше доста неприятности, доста мъжа видѣхъ, обаче трѣбва да ви кажа, че въ края на краищата тѣ бѣха облажени и платиха порядъчно.

По въпроса, който засегна г-нъ Минчо Ковачевъ — че нѣма еднакво разбиране въ данѣчните органи по това, кое е търговия на едро и кое е търговия на дребно — ще говоря въ комисията. По данѣка върху оборота мога да кажа, че съ еволюцията, съ измѣненіето на стопанската структура, има стремление всички почти прѣки данѣци — съ изключение на данѣка върху това, което получаватъ чиновницитъ, служителитъ въ частни предприятия или рентиери — при нормиранитъ цени да се джирасатъ, да се прехвърлятъ върху консуматора, и донѣкъде се успѣва, и отъ тамъ идва това не строго разграничаване между прѣкитъ и косвенитъ данѣци.

Г-да народни представители! Азъ ви отнехъ доста време и затова по-маловажнитъ въпроси, които сѣщо се нуждаятъ отъ обяснение, ще оставя за разглеждане въ комисията, кѣдето ви моля да дойдете всички. Нѣмамъ нищо противъ тамъ да разширимъ законопроекта, да бѣдатъ засегнати и други членове, които съ предлаганото измѣнение не сѣ засегнати. Но законопроектъ не може да бѣде разтаканъ съ месеци, защото той и безъ това закъснѣ. Разбира се, на такъвъ голѣмъ законъ ако искате да направимъ коренна ревизия, ще трѣбва доста много време да се отдѣли. Всетаки нѣкои по-важни измѣнения, които вие намирате за добре да се направятъ, бихме могли да ги разгледаме и да ги възприемемъ.

Азъ завършвамъ съ мисълта, че съ закона за обезпечение сигурността на страната и съ закона за данѣка върху приходитъ единственото намѣрение на правителството бѣше да подсили приходитъ за всѣка евентуалност — ще имамъ случая да обясня това по-добре при внасянето на бюджета — въ замѣна на което правителството спрѣ облаганіята за мѣстни цели отъ страна на селскитъ и градскитъ общини. Никакви други нови данѣци правителството засега не мисли нито да въвежда, нито да увеличава съществуващитъ данѣци. За желѣзнопътния и пѣтния данѣкъ ви казахъ какъ се приеа въ комисията и смѣтамъ, че ще намѣрятъ вашето одобрение въ пленума.

Г-да народни представители! Въпросъ за данѣкъ върху вѣглищата не се повдига и смѣтамъ, че нѣма да се повдигне, защото, ако е въпросъ за облагане на индустрията, която действително би могла да понесе по-голъмо облагане, ние можемъ да увеличимъ данѣка върху приходитъ, който тя плаща, като въ чл. 13 засилимъ процентитъ. Въ името на по-малко данѣци, на една опростотворена данѣчна система можемъ да имаме новъ

приходъ отъ 30—35 милиона лева чрезъ закона за данѣка върху приходитъ, отколкото да имаме отдѣленъ законъ за едно обектно облагане.

Азъ ви моля, прочее, да гласувате законопроекта за измѣнение и допълнение наредбата-законъ за данѣка върху приходитъ на първо четене и да го пратимъ въ комисията, кѣдето презъ време на разглеждане на бюджетопроекта на държавата или пѣкъ следъ това — можемъ да закъснѣемъ още съ единъ месецъ — да бѣде разгледаванъ подробно и да бѣдатъ направени, споредъ изказанитъ пожелания отъ г-да народнитъ представители, и други измѣнения, освенъ тия, които се предлагатъ съ законопроекта. (Продължителни ржкоплѣскания)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Пристаиваме къмъ гласуване.

Кои то г-да народни представители приематъ на първо четене законопроекта за измѣнение и допълнение на наредбата-законъ за данѣка върху приходитъ, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Давамъ 10 минути отидихъ.

(Следъ отидна)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: (Звъни) Заседанието продължава. Минавамъ къмъ точка втора отъ дневния редъ:

Второ четене на законопроекта за измѣнение и допълнение на наредбата-законъ за пѣтищата.

Моля г-на докладчика да докладва законопроекта.

Докладчикъ Петъръ Дограмаджиевъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за измѣнение и допълнение на наредбата-законъ за пѣтищата.

§ 1. Чл. 2, т. 6, се измѣня така:

„София—Чурекъ—Ботевградъ—Ябланица—Малка-Бръстница—Български-Изворъ—Соколово—Ловечъ—Севлиево—Търново—Омортагъ—Търговище—Алваново—Шуменъ—Нови-пазаръ—Вѣтрино—Новградецъ—Варна“.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ заглавието и параграфъ 1 отъ законопроекта, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Петъръ Дограмаджиевъ: (Чете)

„§ 2. Чл. 6, буква „б“, алинея първа, се измѣня така:

„Пѣтенъ данѣкъ по 250 л. годишно отъ всѣки живущъ въ царството български или чуждъ поданикъ отъ мъжки полъ, който е навършилъ 20 години и не е навършилъ 55 години къмъ 1 януарий на обложната година. Пѣтниятъ данѣкъ се събира по реда на закона за събиране прѣкитъ данѣци отъ общинскитъ бирници и се внася тримесечно“.

За бележка. Платилитъ пѣтния данѣкъ за 1940 г. по 140 л., респективно по 160 л. до влизането въ сила на този законъ, доплащатъ разликата до 250 л., респективно до 270 л.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: По § 2 сѣ направени нѣколко предложения.

Има предложение отъ народния представител г-нъ Ангелъ Сивиновъ въ смисълъ, въ § 2, чл. 6, буква „б“, алинея първа, последното изречение да стане така: „Пѣтниятъ данѣкъ се събира по реда на закона за събиране прѣкитъ данѣци отъ държавнитъ бирници и се внася ежемесечно“.

Г-не министри, съгласенъ ли сте?

Министъръ Димитъръ Василевъ: Съгласенъ съмъ.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Г-нъ министърътъ е съгласенъ.

Които приематъ предложението на народния представител г-нъ Ангелъ Сивиновъ тѣй, както ви го прочетохъ, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

По § 2 има предложение и отъ народния представител г-нъ Спасъ Ганевъ въ следния смисълъ: (Чете) „Въ § 2, следъ първата алинея, преди забележката, да се постави следната алинея: „За лицата, които иматъ доходъ по-малко отъ 18.000 л. годишно, размѣрътъ на пѣтния данѣкъ е 140 л.“

„Алинея втора. Въ връзка съ това, въ алинеята следъ забележката въ края, следъ „270 л.“ се прибавя: „съответно 160 л.“

„Алинея трета и четвърта: след цифрата 300 л. се прибавя съответно 200 л.“

Има думата народният представител г-нъ Спасъ Ганевъ.

Спасъ Ганевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! По мотиви, които изложихъ предъ Народното събрание, когато се разглеждаше законопроектътъ на първо четене, азъ настоявахъ пълниятъ данъкъ да остане 140 л., затова сега няма да се мотивирамъ. Както и да било, комисията, споредъ доклада, който тя представя на Народното събрание, е приела пълниятъ данъкъ да бъде 140 л. за всички служители, които получаватъ заплатата отъ държавни, автономни, общински, обществени учреждения и за всички работници въ частни предприятия — фабрики, работилници, банки и др., ако заплатата имъ е по-малка отъ 1.500 л. месечно. Въ § 4 на първоначалния проектъ се казваше: „Плтенъ данъкъ отъ всички служители, получаващи заплатата“, а сега комисията го изменя: „Плтенъ данъкъ отъ всички работници (безъ работничките) и отъ всички служители, получаващи заплатата“. Значи, работничките, които получаватъ заплатата, се освобождаватъ отъ плтенъ данъкъ. Съгласенъ съмъ, че трѣбва да бъде така. Значи, въ този параграфъ става въпросъ за работничките — не и за работничките — които сѫ на заплатата въ частни предприятия и получаватъ по-малко отъ 1.500 л. месечно, да плащатъ 140 л. плтенъ данъкъ, безъ да се определя колко време трѣбва работничките да е билъ на заплатата, за да му се удържа данъкътъ. По-рано имаше постановление, каквото има и сега въ законопроекта, където се казва, че постоянните надничари плащатъ 140 л. Определението „постоянни надничари“ бѣше въ смисълъ, че на такива хора може да се удържа плтенъ данъкъ по ведомостта, само ако сѫ били на работа поне 9 месеца презъ годината. Сега, при новото положение, работници, които сѫ на надница, ако сѫ работили 9 месеца презъ годината, ще плащатъ 140 л., но ако не сѫ били 9 месеца на работа, колко ще платятъ? Тѣй както е редактиранъ законопроектътъ, ще платятъ 250 л. Думата ми е за надничарите; за тия работници, които сѫ на заплатата, понеже нѣмъ поставено ограничение за времето, презъ което сѫ на заплатата, се разбира, че и единъ месецъ да сѫ на заплатата въ нѣкое частно предприятие, ще платятъ 140 л. Ако ли работничките не е на работа, ще плати 250 л. Значи, има нееднакъ третиране на работничките, които сѫ на заплатата, сѫ тия, които сѫ на надница. Тия, които сѫ на надница, получаватъ облекчение, ако сѫ били на работа 9 месеца, а тия, които сѫ на заплатата, получаватъ облекчение, ако сѫ на работа презъ м. мартъ до началото на м. априлъ; ако ли въ това време не сѫ на работа, ще платятъ 250 л. Знаете, че нашите работници сѫ повечето на надница. Значи, излиза, че работничките, който едва намира работа за 3—4 месеца презъ годината, ще плаща 250 л., а работничките, който е 9 месеца на работа презъ годината, на по-постоянна работа и на надница, ще плаща 140 л. По-тежко е положението на този работникъ, който нѣма постоянна работа, отъ положението на онзи работникъ, който има постоянна работа, ако смѣнемъ, че 9-ти месеца сѫ признакъ на по-постоянна работа.

Поради това, което ви казахъ, и поради мотивите, които изложихъ при първото четене на законопроекта, азъ считамъ, че ще бъдемъ справедливи, ако приемемъ не само за работничките на заплатата, а за всички граждани, които иматъ подъ 1.500 л. месеченъ доходъ, или подъ 18.000 л. годишенъ доходъ — щомъ е приета тази норма 1.500 л. — да плащатъ 140 л. плтенъ данъкъ. Съ това ще дадемъ възможностъ на повече хора да си платятъ данъка, безъ да се намалятъ приходите отъ този данъкъ, защото азъ продължавамъ да поддържамъ, че съ увеличението на тоя данъкъ постъпленията отъ него ще се намалятъ.

Г-да народни представители! За да ви покажа колко тежи на работничеството пълниятъ данъкъ, ще ви дамъ цифри за едно строително предприятие, което току ще е привършило плащането на работничките си. Това предприятие е платило за м. мартъ 1.070 надници, които възлизатъ общо на 50.077 л. Удържани сѫ отъ работничките за м. мартъ следните суми: за фондъ „Обществени осигуровки“ — 1.674 л.; едномесеченъ данъкъ — 5.023 л.; но понеже нѣкои сѫ работили по-малко отъ единъ месецъ, трѣбва да се тури сумата 1.670 л.; данъкъ занятие — 850 л. 5% общинска връхнина 83 л.; половинъ надница за Работническия съюзъ — 2.597 л., като още една надница ще се удържи на следния месецъ или въ следващите 2 месеца; гербъ — 113 л. или всичко отъ обща сума за надници 50.077 л. сѫ удържани 6.987 л., кръгло 7.000 л., което прави около 15% само отъ възнаграждението за м. мартъ.

Не сѫ удържани, обаче, още отъ тия работници: плтенъ данъкъ, желѣзноплтенъ данъкъ и временна трудова повинностъ. Виждате какви удържки има още да се правятъ въ следния месецъ, плюсъ още една надница за Работническия съюзъ. Ето колко много сѫ отежтели нашите работници при малките надници, които получаватъ. Действително, презъ сезона надниците често пъти се покачватъ, но понеже имаме и мъртъвъ сезонъ, ако ги разхвърлимъ за цѣла година, тѣ веднага ще спаднатъ. Изключение правятъ само работничките, които сѫ ангажирани въ фабрични заведения.

Ето защо, за да бъдемъ справедливи и за да бъде и тоя данъкъ въ унисонъ съ всички други данѣци, за които се прие гравация, азъ моля да се приеме предлаганото отъ менъ изменение, което е свързано съ измененията въ следващите алинеи, въ смисълъ, че всички лица, които иматъ доходъ по-малък отъ 18.000 л. годишно, да плащатъ пълния данъкъ въ стария размѣръ отъ 140 л.

За да не вземамъ втори пътъ думата, моля г-на докладчика, когато дойде до § 6, където се определятъ таксите за камиони, за леки коли — като е направена разлика между коли за частенъ превозъ и коли за общъ превозъ, което е ясно какво значи — да поясни върху какво ще бъдатъ събирани таксите 500 и 400 л., дали за леките коли ще бъде за отдѣлна кола, а за товарните коли ще бъде върху тонажа. Също така го моля да поясни понятието „общо тегло“. Тѣй, както е казано — „общо тегло“ — ние не сме наясно, дали се разбира и полезниятъ товаръ и собствениятъ товаръ на колата, или пъкъ се разбира само собствениятъ товаръ на колата, и дали и леките, пълнителските коли, ще плащатъ на тонъ. Това обяснение е необходимо, за да се избѣгнатъ недоразумения при прилагането на закона.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Ангелъ Вълчевъ.

Ангелъ Вълчевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Азъ искамъ да кажа нѣколко думи по това предложение, което направи г-нъ Спасъ Ганевъ. Вземамъ думата като членъ отъ комисията.

Въ комисията обстойно се разгледа облагането по § 2, каква трѣбва да бъде сумата и трѣбва ли точно тамъ да се прави това разграничение, което г-нъ Ганевъ иска да прави: за всички онѣзи, които иматъ доходи отъ 18.000 л., да се остави стариятъ размѣръ на данѣка отъ 140 л., а всички, които получаватъ надъ 18.000 л., да плащатъ 250 л. Комисията намѣри много неудобства да се направи това разграничение, което г-нъ Ганевъ иска да се направи.

Г-да народни представители! Облагането по § 2, чл. 6, буква „б“, алинея първа, обхваща много голяма частъ отъ българското население — селското население. И съображенията на комисията, които сѫ съображенията и на г-на министъра, бѣха, че селското население гледа преди всичко да отбива пълния си данъкъ въ натура, та колкото се може по-малко пари отъ този плтенъ данъкъ да отиватъ въ общия фондъ и отъ тамъ да отиватъ за пшеница, които непосредствено не обслужватъ селото.

При дебатите по законопроекта на първо четене тукъ, въ пленума, се изтъкнаха съображения, че ако данъкътъ е по-голямъ, това още не значи, че нашето селско население ще бъде обременено съ плащанто му, защото тогава именно то ще прибѣгва повече къмъ отбиване на тази тежоба въ натура. Независимо отъ това, г-нъ министърътъ ви каза и други съображения — че ще трѣбва и за предъ да се изискватъ надници при минимумъ на надницата 50 л.

Ако тоза е така, г-да народни представители, и ако петъ надници по 50 л. правятъ 250 л. — ето ви базата, ето ви основата, на която е застанала комисията, за да се спре на този размѣръ 250 л. Това е едното съображение на комисията — че селяните ще отбиватъ пълния си данъкъ въ натура и ще могатъ по този начинъ да работятъ преди всичко пшеницата, които свързватъ отдѣлните села, които ограждатъ отдѣлните села, които минаватъ презъ самите села, които сѫ, безспорно, отъ интересъ за населението. По тази причина то няма да посрещне този данъкъ отъ 250 л. като тежестъ, а, напротивъ, ще го посрещне като облекчение, защото, както казахъ, ще работи за себе си.

Второто съображение, г-да народни представители, е тоза, че комисията не може да намѣри единъ критерий, една мѣрка да раздѣли населението на категории, да направи една гравация. Уважаемиятъ г-нъ Спасъ Ганевъ ни предлага за доходите до 18.000 л. да поставимъ плтенъ данъкъ 140 л., обаче той не ни каза при каква сложна система и по какъвъ пътъ ще може нашата администрация да се добере до тази цифра 18.000 л. и по какъвъ начинъ

ние ще можем да категоризираме населението — говоря за болшинството от населението, за селското население, което съставлява 80-85% от българския народ — за да можем да видим кои трябва да плащат 140 л и кои трябва да плащат над 140 л. Така както се поставя спрямо търговците, спрямо чиновниците, спрямо свободните професии и всички онѝзи, които плащат данък патент, данък върху оборота, изобщо данъци, които сѫ подложени на основна проверка от данъчната администрация, за да се установят разпорѣбите на сумитѣ, които служат по-нататък като база за определяне на данъка, можете ли същото това нѣщо да го направите и спрямо населението от селата? Безспорно, не. Това е страшно сложна система. И колкото комисията да се мъчеше и тамъ да направи градация, да постави данъкоплатците поне въ две категории, това, г-да народни представители, се оказва невъзможно. И азъ смѣтамъ, че и вие ще намѣрите това за невъзможно. Отъ друга страна, по този начинъ ще улесните ония данъкоплатци въ селата, които неправилно сѫ подведени подъ категорията до 18.000 л., да платятъ данъка, вмѣсто да го отработватъ а ще накарате другитѣ, които иматъ 18.500 л. доходъ, да работятъ петъ дни, вмѣсто да плащатъ. По този начинъ вие ще вложите, вмѣсто справедливостъ, къмъ какъвто иска да се добере г-нъ Ганевъ, една крайно голяма несправедливостъ.

Г-да народни представители! Комисията, обсъждайки този въпросъ, за основния данъкъ отъ 250 л., равняващъ се на петъ дни по 50 л. и специално въпроса за селското население, което трябва да го отработва — и ще го отработва въ натура, защото г-нъ министърътъ въ изложението, което направи тукъ при първото четене на законопроекта, ви каза, че три четвърти, или, мисля, повече отъ българското население въ селата отработва този данъкъ въ натура — като възприе тази база, по-нататъкъ премина къмъ категоризиране на другитѣ данъкоплатци. Въпросътъ бѣше какъ да облекчимъ слабоплатенитѣ слоеве отъ българското население; всички ония чиновници, служачи, постоянни и временни работници, които действително получаватъ малки заплати, които далечъ не се равняватъ на 50 л. дневно, да ги освободимъ отъ този данъкъ 250 л. и да ги оставимъ да плащатъ данъка, който сѫ плащали досега, и даже, ако има възможностъ, той да се намали. И тъкмо затова комисията свърза § 2, респективно чл. 6, буква „б“, алинея първа отъ закона за пѣтиятъ съ чл. 6, буква „г“, алинея първа, отъ сѣщия законъ — § 4 отъ законопроекта, който ви предлага сега комисията. Тамъ бѣха визирани само служащитѣ въ строго определени учреждения: държавни, автономни, частни и пр., безъ, обаче, да е поставенъ въпросътъ за работничитѣ. Ние счехоме, че наистина ще има една категория работници, които нито влизатъ въ чл. 6, буква „г“, алинея първа, нито пъкъ влизатъ въ алинея трета на сѣщия членъ, и че това ще създаде мъжкотия на данъчната администрация при определяне на данъка. И тъкмо затова комисията направи тази поправка, като вмъкна и работничитѣ, обаче безъ работничитѣ.

Г-да народни представители! Понеже идвамъ до този пунктъ, за да не се връщамъ пакъ на него, нека ви дамъ обяснение за една минута. Виждале, въ началото имате „работничитѣ безъ работничитѣ“, а следъ туй имате: „на възраст отъ такава до такава, безъ разлика на полъ“. Следователно, всички служащи жени въ изброенитѣ въ чл. 6, буква „г“, учреждения ще плащатъ този данъкъ. Само работничитѣ нѣма да плащатъ този данъкъ, освобождаватъ сѣ отъ него. Но вие вече виждате, че in fine на тази алинея е открита привилегия за ония работници, които получаватъ заплатата подъ 1.500 л. месечно. Следователно, всички служащи, работници и работнички въ изброенитѣ учреждения, които получаватъ заплатата до 5.000 л. месечно, ще плащатъ 6%, а надъ 5.000 л. заплатата ще плащатъ 7%. Но понеже това 6% до 5.000 л. ни дава една аномалия, да имаме данъци по 30 л., 40 л., 50 л., 60 л., точно затова именно комисията счете, че ще трябва да имаме единъ минимумъ на данъкъ отъ 140 л. за заплати до 1.500 л., и по-нататъкъ вече за заплати надъ 5.000 л. независимо отъ това дали сѫ работници или други служащи, всички или низши чиновници, данъкътъ да бѣде 7%. Тамъ, обаче, където тия проценти 6% и 7% не стигатъ до 250 л., поставя се единъ минимумъ отъ 250 л., особено за силно податнитѣ категории.

Г-да народни представители! Че наистина комисията, като е направила това разграничение, е привилегирала слабитѣ слоеве, които мъжко плащатъ и които сѫ съ по-малка надница отъ 50 л., това се вижда отъ третата алинея на чл. 6, буква „г“, където вече влизатъ ония работници, които се наричатъ постоянни работници. Алинея

четвърта отъ сѣщата буква ви казва, кои сѫ постоянни работници. Постоянни работници сѫ тия, които иматъ прослужено време най-малко 9 месеца.

Но, г-да народни представители! Вие не можете въ чл. 6, буква „г“, алинея първа — както г-нъ Ганевъ иска — да обозначите прослуженото време, 9 месеца или единъ минимумъ и единъ максимумъ отъ време, защото въ такъвъ случай ще се създаде още по-голяма аномалия. Не е нещастното въ това, че трябва да се определятъ този срокъ. Нещастното е въ това, както г-нъ министърътъ преди малко много удачно забелиза вънъ въ кулоаритѣ, че никой нѣма гаранцията колко време ще служи. И не сѫ властни нито Народното събрание, нито комисията да създадатъ стабилитетъ за тази категория чиновници, да имъ се даде възможностъ повече време да служатъ, та по тоя начинъ да могатъ да платятъ този данъкъ.

Следователно, определянето тукъ на този минимумъ отъ време е невъзможно, защото той не засѣга само работничитѣ, както това е казано въ алинея трета, а засѣга всички служащи. А това сѫ чиновничитѣ отъ най-низша до най-висша степенъ.

Кой чиновникъ има гаранцията, че ще служи, да кажемъ, 9 месеца, или 6 месеца, или 5 месеца, за да го поставимъ въ тази категория? Никой. И, следователно, оня, който попадне въ периода, за който трябва да се плаща тоя данъкъ, безспорно, той ще трябва да го плати. Ако той постъпи, както е изяснено по-долу въ друго учреждение, или се върне въ сѣщата служба, естествено, той ще представи удостоверение, че е платилъ и нѣма да плаща втори пътъ. И точно това е справедливото.

Ето защо, г-да народни представители, азъ ви моля, какъ имамъ предвидъ колко усилия положи комисията за категоризирането и че въ никой случай въ § 2 не може да става това разграничение, предвидъ ни това, че този данъкъ се отработва въ натура, да се съгласите съ това предложение и да приемете доклада на комисията, а така сѣщо да възприемете и това подразделение, което става при минимумъ 140 л., и при минимумъ отъ 250 л., за получаващитѣ заплати респективно до 5000 л. и надъ 5000 л.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Никола Джанковъ.

Никола Джанковъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Моето предложение за измѣнение на тоя текстъ на закона — чл. 6, буква „б“, алинея първа — е въ смисълъ да се възприеме по-справедливо облагане на нашитѣ граждани съ този пѣтѣнъ данъкъ. Ние имаме донесение отъ околнѣския работнически синдикатъ въ гр. Габрово, въ което, между другото, се казва: (Чете)

„Доходитѣ на широкитѣ народни маси: работници, селяни, занаятчии и чиновници сѫ сведени до минимумъ. Поскъпването на живота и масовата безработица напоследъкъ влошиха още повече материалното имъ положение и ги направиха негодни да покрѣватъ зѣлжениитѣ си данѣци и др., при сега сѣществуващото положение, нежелани да се увеличаватъ данѣчнитѣ тежести за тия сѣбди, които бездруго сѫ доста много. Днесъ, повече отъ всѣкога, спокойствието на маситѣ е необходимо. Данѣчнитѣ тежести, ако имаме начинъ, трѣбваше да бѣжатъ намалени, а не увеличавани.

Горното като ви съобщаваме, като представители на габровското работничество, ние се чувстваме зѣлжени да изразимъ неговата молба да се заложатъ сѣществуващитѣ минимума и по двата закона, както следва: а) за годишенъ доходъ до 36.000 л. — 30 л. жѣлѣзнопѣтѣнъ данѣкъ; б) за годишенъ доходъ до 36.000 л. — 140 л. пѣтѣнъ данѣкъ; като отъ 36.000 л. нагоре данѣкътъ се увеличава прогресивно съобразно дохода и поскъпването на живота“

Г-да народни представители! Азъ възприемамъ принципа, който г-нъ министърътъ на благоустройството прокара при облагането съ жѣлѣзнопѣтѣнъ данѣкъ. Тамъ той възприе пропорционалното облагане на гражданитѣ. Съ тоя принципъ даже и министърътъ на финанситѣ г-нъ Божиловъ въ комисията се съгласи, като каза, че трѣбва да се въведе пропорция и при облагането съ пѣтѣнъ данѣкъ.

Моето предложение се състои въ следното. Базата при облагането съ жѣлѣзнопѣтѣнъ данѣкъ е 30 л. Азъ възприемамъ за база при облагането съ пѣтѣнъ данѣкъ 100 л. за доходи до 12.000 л., и по-нататъкъ пропорцията да върви така: 140 л. за доходи до 24.000 л., 200 л. за доходи до 36.000 л., 230 л. за доходи до 48.000 л., 250 л. за доходи до 60.000 л. и т. н., тъй както е въ таблицата, споредъ която става облагането съ жѣлѣзнопѣтѣнъ данѣкъ.

Смѣтамъ, че съ това предложение изпълнявамъ единъ дългъ къмъ нашитѣ дребни сѣществуващи — работници,

занаятчици, чиновници — които сж склонни да възприемат такава система и по отношение на облагането с пжтень данък. Смятамъ, че това облагане е по-справедливо и ще моля ония г-да народни представители, които сж съгласни съ това мое предложение, да го гласуватъ.

Ангелъ Вълчевъ: Г-не председателю, това предложение е късно дадено. Трѣбваше да се даде своевременно.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Ще гласувамъ предложенията.

Които приематъ предложението на народния представителъ г-нъ Спасъ Ганевъ тъй, както се прочете, съ което предложение г-нъ министърътъ не е съгласенъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Които приематъ предложението на г-нъ Никола Джанковъ тъй, както той го формулира и прочете отъ трибуната, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Които приематъ § 2 тъй, както се прочете отъ г-на докладчица, заедно съ гласуваното и прието измѣнение, предложено отъ г-нъ Сивиновъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Петъръ Дограмаджиевъ: (Чете)

„Алинея втора отъ сжщата буква се измѣня така:

Пжтния данъкъ се плаща най-късно то 1 априлъ на обложната година, следъ която дата се замѣня съ отработване или пжкъ се изплаща въ размѣръ на 270 л.“

„Алинея трета отъ сжщата буква се измѣня така:

Въ случай, че пжтния данъкъ не се плати или не се отработи до 1 декемврий на обложната година, плаща се само въ пари въ размѣръ на 300 л., които се събиратъ по реда на закона за събиране на пжтните данъци“.

„Алинея четвърта отъ сжщата буква се измѣня така:

Министърътъ на общественитѣ сгради, пжтищата и благоустройството, или пжкъ упълномощеното отъ него длжностно лице, може да разрешава отработването и следъ 1 декемврий на неплатенитѣ 300 л., въ размѣръ на седемдневна работа на лице и тридневна съ кола“.

Г-да народни представители! Въ комисията се предложи и г-нъ министърътъ на благоустройството възприе, както и комисията прие, да се добави следната забележка къмъ алинея четвърта, а именно: (Чете)

„Забележка. Неотработилитѣ или неплатили пжтния си данъкъ до 1 май на следващата година се заставятъ принудително отъ кмета да отработятъ сжщия въ предвидения въ предишната алинея размѣръ“.

Това се направи, като се имаха предвид онѣзи пжтноповинничари, които поради зла воля или леностъ не изпълняватъ пжтната си тегоба и следъ разрешения отъ министра, по алинея четвърта отъ сжщия членъ, срокъ и нито се явяватъ на работа, нито си изплащатъ пжтния данъкъ. Затова се дава право на кмета по принудителенъ начинъ да застави такива пжтноповинничари да отработятъ своя пжтень данъкъ.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Жико Струнджевъ.

Жико Струнджевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Въ тази алинея се вмѣква и едно ново — усиляване наказателната санкция; дава се право на кмета да застави, чрезъ принуда, ония, които не сж отработили или не сж платили своята пжтна повинностъ, да я отработятъ. Азъ съмъ съгласенъ съ тая санкция, само че нейното приложение ми се вижда невъзможно. Невъзможно е затова, защото кметътъ нѣма възможностъ да хване неизправния пжтноповинничаръ и да го изкара на пжтищата да работи. Кметътъ може да заповѣда на нѣкой свой агентъ, бирникъ или другъ органъ да поканятъ пжтноповинничара да отиде да работи; обаче, ако тоя последниятъ се противопостави и не излѣзе да работи, този общински служащъ не може да го хване и насила да го закара да работи. Ето защо кметътъ, или респективно неговиятъ агентъ, ще бжде принуденъ да му състави актъ за неизпълнение на заповѣдъ. Този актъ ще бжде представенъ на околийския сѣдия, който ще осѣди този гражданинъ за неизпълнение заповѣдъ на служебно лице по силата на чл. 144 или 150 отъ наказателния законъ. Съгласно съ тия членове, той ще бжде осѣденъ да лежи въ ареста. Тогава ония пжтноповинничари, които доброволно сж си платили или отработили пжтния данъкъ, ще бждатъ принудени и да хранятъ този гражданинъ, който доброволно не изпълнява своитѣ задължения. Върху тѣхъ, следователно, ще легне още една тежестъ.

Ето защо азъ предлагамъ, тази санкция да се приеме въ друга форма, а именно: всичкитѣ ония, които не сж отработятъ или не платятъ пжтния данъкъ до 1 май идната година, да бждатъ представени съ списъкъ отъ околийския инженеръ на околийския сѣдия, който да издаде повѣсти за заплащане на 300 л., или за отработване 7 дни лично, или 5 дни съ кола. Тия повѣсти да бждатъ изпратени за изпълнение отъ околийския полицейски началникъ, по нареждане и по планъ на околийския инженеръ. Този планъ е необходимъ, г-да, защото инженерътъ е, който знае кѣде има нужда да се работи. Като се събератъ повече пжтноповинничари въ единъ день ще може да се отхвърли повече работа. Инакъ отиването на работа по пжтищата днесъ на 5 човѣка, утре на 10, другия день на 15 или 20, е безрезультатно; нито работа вършатъ, нито има надзоренъ персоналъ, който да контролира тѣхната работа и да разпорежда за друга такава. Нека си го признаемъ: досегашниятъ персоналъ, въ лицето на кантонеритѣ, не е достатъченъ и не е годенъ да приложи правилно и резултатно закона.

По тия съображения азъ правя това предложение, което ще моля да приемете.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Димитъръ Андреевъ.

Димитъръ Андреевъ: Това предложение, което прочете г-нъ докладчикътъ, бѣ направено въ комисията отъ г-нъ Колчевъ и отъ мене. Комисията го обсъди, намѣри го за целесъобразно, съгласи се и г-нъ министърътъ, и се прие. Това предложение, обаче, въ предложението докладъ не е отбелязано, и ми се струва, че е станало редакционно опущение. Понеже формално трѣбва да се направи това предложение и да се поддържа отъ нѣкого, защото само устно не може, азъ правя и тукъ това предложение и моля то да бжде прочетено и одобрено.

То се отнася до онѣзи лица, които въ доброволния срокъ нито си платятъ пжтния данъкъ, нито пжкъ го отработватъ, нито пжкъ следъ срока, 1 декемврий, поискатъ съ разрешение да го отработятъ. За такива лица се предвижда принудително заставяне да го отработятъ, въ размѣритѣ, предвидени въ закона, и това принуждение да го върши кметътъ. Кметътъ има тази властъ, защото той е представителъ на публичната властъ; спрямо този, който не се подчини на едно разпореждане на кмета, последниятъ има възможностъ да наложи санкциитѣ, които предвижда наказателниятъ законъ.

Моля ви да приемете това предложение, което ще трѣбва да се прочете сега отъ г-нъ докладчица. Съ това предложение е съгласенъ и г-нъ министърътъ, и за него дадохъ одобрението си двѣтѣ комисии — финансовата и тая по Министерството на благоустройството.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Който е съгласенъ съ предложението, направено отъ народния представителъ г-нъ Жико Струнджевъ така, както го прочете, моля, да вдигне рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Димитъръ Андреевъ: Не е прочетено моето предложение, г-не председателю.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Има недоразумение, г-нъ Андреевъ. Комисията поддържа сжщото, което и Вие поддържате. Защо Вие правите това предложение? То е предложение на комисията.

Докладчикъ Петъръ Дограмаджиевъ: Азъ казахъ, че е пропуснато отпечатването му въ доклада на комисията и го прочетохъ.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ алинея втора, трета и четвърта тъй, както се прочетоха отъ г-на докладчица, заедно съ пропуснатата да се отпечати забележка, както се докладва отъ г-на докладчица и както се обясни отъ г-нъ Андреевъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Петъръ Дограмаджиевъ: (Чете)

„§ 3. Чл. 6, буква „в“, алинея първа, точки 1, 2, 3 и 4 се измѣнятъ така:

„10% допълнителенъ пжтень данъкъ върху:

- 1) патента, замѣнящъ данъка занятие за обложенитѣ съ годишенъ патентъ надъ 1.000 л.;
- 2) данъка занятие, внасянъ възъ основа на оборота и по особенитѣ правила, на всички лица и дружества;

3) данъка занятие отъ наеми въ размѣръ надъ 1.000 л. годишно;

4) данъка занятие върху приходитѣ отъ лихви, тантими, дивиденди и пр. по чл. 20 отъ наредбата-законъ за данъка върху приходитѣ (изключая наемитѣ), върху възнагражденията, плащани на частни и дѣлжностни лица отъ когото и да било, включително и възнагражденията на агентитѣ, инспекторитѣ, аквизиторитѣ и инкасаторитѣ при застрахователнитѣ и спестовно-строителнитѣ дружества и агентитѣ на Дирекцията за закупуване и износъ на зърнени храни.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 3, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Петъръ Дограмаджиевъ: (Чете)

„§ 4. Чл. 6, буква „г“, алинея първа, се измѣня така:

„Пътенъ данѣкъ отъ всички работници (безъ работничкиѣ) и отъ всички служители, получаващи заплата отъ държавни, автономни, общински, обществени учреждения и частни предприятия — фабрики, работилници, банки, фирми и др., на възраст както е указано въ чл. 6, буква „б“, алинея първа, безъ разлика на полъ и поданство и безъ огледъ на това, колко чуждиятъ поданикъ е престоялъ въ страната, въ размѣръ на 6% върху едномесечната заплата до 5.000 л. включително и 7% надъ 5.000 л., съ минимумъ на данъка 250 л. годишно за заплата надъ 1.500 л. месечно и минимумъ данѣкъ 140 л. за заплата подъ 1.500 л. месечно, удържанъ отъ заплатата за месецъ мартъ.

Забележка. За 1940 г. пътния данѣкъ се събира отъ заплатата за м. мартъ въ досегашния размѣръ, а разликата въ повече, до размѣра, указанъ по-горе, отъ заплатата на първия месецъ следъ влизане въ сила на настоящия законъ.

Алинея втора отъ сѣщата буква се измѣня така:

Назначениятъ следъ м. мартъ до 1 декемврий служители плащатъ съгласно съ чл. 6, буква „г“, алинея първа.

Алинея трета отъ сѣщата буква се измѣня така:

Сѣщиятъ размѣръ пътенъ данѣкъ се събира и отъ постояннитѣ надничари отъ мъжки полъ, които сѣ навършили 20 години и не сѣ по-стари отъ 55 години, при държавни, обществени, автономни, общински учреждения и частни предприятия — фабрики, работилници, банки, фирми и други.

Алинея четвърта отъ сѣщата буква се измѣня така:

Постоянни надничари отъ мъжки полъ на възраст отъ 20 до 55 години се считатъ тѣзи, които сѣ били непрекъснато или прекъснато на работа най-малко 9 месеца за обложната година. На такива надничари пътния данѣкъ се удържа отъ възнаграждението имъ за деветия месецъ, ако тѣ дотогава не сѣ си отработили вече пътния данѣкъ за сѣщата година, надлежно удостоверено съ удостовѣрение или квитанция. Размѣрътъ на възнаграждението, върху което се опредѣля пътния данѣкъ, е възнаграждението, което се получава презъ месеца, презъ който се удържа пътния данѣкъ.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Кѣмъ § 4 народниятъ представителъ г-нъ Атанасъ Цвѣтковъ предлага следнитѣ промѣни: (Чете) „Кѣмъ параграфъ 4, чл. 6, буква „г“, алинея първа, следъ думата „включително“ се прибавя: „7% отъ 5.000 л. до 8.000 л. включително, и 10% надъ 8.000 л.“

„Въ края на сѣщия параграфъ се прибавятъ думитѣ: „и земеделци-стопани съ годишенъ доходъ до 25.000 л., ако по уважителни причини (посочени въ закона) последнитѣ не успѣятъ да отработятъ пътната си повинностъ въ срока, указанъ въ параграфъ 2, чл. 6, буква „б“, алинея втора отъ настоящия законъ.“

Г-не министре?

Министъръ Димитъръ Василевъ: Не съмъ съгласенъ.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Г-нъ министъръ нѣ е съгласенъ съ това предложение.

Които приематъ предложението на народния представителъ г-нъ Атанасъ Цвѣтковъ тѣй, както го прочетохъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Предложение отъ народния представителъ г-нъ Коста Божиловъ: (Чете)

„Въ чл. 6, буква „г“, алинея първа, следъ думитѣ: „6% върху едномесечната заплата“ да се прибавятъ думитѣ: „отъ 2.000 л.“

„Да се прибави въ сѣщия членъ нова алинея втора:

„Освобождаватъ се и не плащатъ никакѣвъ пътнѣ данѣкъ всички данѣкоплатци съ доходъ 24.000 л. годишно (двадесетъ и четири хиляди лева).

„Въ края на алинея четвърта отъ чл. 6 следъ думитѣ:

„Размѣрътъ на възнаграждението, върху което се опредѣля пътния данѣкъ е“ да се прибавятъ думитѣ: „Срѣдниятъ размѣръ на възнаграждението за всичкото време, презъ което е действително работилъ данѣкоплатецътъ-надничаръ, изчислено по даннитѣ на осигурителната му книжка“.

Които приематъ това предложение тѣй, както го прочетохъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Коста Божиловъ: Моля, г-не председателю, искамъ думата да развию предложението си. Какво е това минаване така набързо?

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ параграфъ 4, както се докладва отъ г-на докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Петъръ Дограмаджиевъ: (Чете)

„§ 5. Чл. 6, буква „е“, т. 1, алинея първа, и т. 2, алинея първа, се измѣнятъ така:

- 1) такса по 5 л. върху всѣки кгр. бензинъ;
- 2) такса по 250 л. върху всѣки кгр. газолъ и по 3 л. върху всѣки кгр. петролъ, употребявани за гориво при моторни коли (автобуси, автомобили и камioni).

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ параграфъ 5, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Петъръ Дограмаджиевъ: (Чете)

„§ 6. Чл. 6, буква „ж“, точки 1 до 6, се измѣнятъ и допълнятъ така:

- 1) автомобили за собствени нужди по 2.000 л.;
- 2) моторни коли съ или безъ таксиметровъ апаратъ за случайни съобщения, леки моторни коли за отдаване подъ наемъ, автобуси за общъ или частенъ превозъ и товарни моторни коли за превозъ на стоки, на тонъ или частъ отъ тонъ, общо тегло за частенъ превозъ по 500 л., за общъ превозъ по 400 л.;
- 3) мотоциклети по 500 л.;
- 4) моторетки по 200 л.;
- 5) велосипеди по 50 л.;
- 6) файтони, кабриолети и коли по 150 л.;
- 7) гальоти по 100 л.;
- 8) двуколки по 50 л.;
- 9) коли или двуколки, служащи само за нуждитѣ на земеделскитѣ стопанства, се освобождаватъ, а когато сѣщитѣ се използватъ и за други цели, постоянно или сезонно, плащатъ такса по точки 6 и 8“.

Колегата г-нъ Ганевъ искаше пояснение по точка 2 — какво се разбира подъ тонажъ на лека автомобилна кола или на товарна такава и какъ ще се облага тя? Подъ думата тонажъ на лека автомобилна кола, която се дава подъ наемъ, или таксиметровъ съ или безъ таксиметровъ апаратъ, се разбира собствената тежестъ на колата така, както тя е регистрирана въ фабриката, плусъ полезния товаръ, който сѣщата кола носи — опредѣлено число хора или опредѣлено тегло сурови материали или стоки. Нѣкое заведение или фабрика има собственъ автомобилъ или собственъ камionъ съ който си превозва своитѣ сурови или други стоки. Такава кола може да се използва на плацата подъ наемъ срещу заплащане на тонъ. Това се разбира подъ думитѣ „общъ тонажъ“, върху който ще се плаща за частенъ превозъ 500 л. и за общъ превозъ по 400 л. на тонъ.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ параграфъ 6, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Петъръ Дограмаджиевъ: (Чете)

„§ 7. Чл. 6, буква „и“, се измѣня така:

„Такса за единъ кгр. циментъ и хидравлическа варъ отъ 0-10 л. за производственъ капацитетъ до 50.000 тона годишно и отъ 0-15 л. за производственъ капацитетъ надъ 50.000 тона годишно, плащанъ отъ производителя, безъ отъ това да се увеличаватъ продажитѣ цени.“

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ параграфъ 7, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Петър Дограмаджиев: (Чете)

„§ 8. Алинея първа, следъ буква „с“, на чл. 6 се изменя така:

Общините не издаватъ удостоверения по закона за събиране прѣжитѣ данѣи безъ да е платенъ пѣтнитѣ данѣкъ.“

Председателствуващъ Никола Захариев: Които приематъ параграфъ 8, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Съборието приема.

Докладчикъ Петър Дограмаджиев: (Чете)

§ 9. Чл. 10, т. 3, се изменя така:

София — Чурекъ — Ботевградъ — Ябланица — Малка-Бръстница — Български-изворъ — Соколовъ — Ловечъ — Севлиево — Търново — Омортагъ — Търговище — Алваново — Шуменъ — Нови-пазаръ — Вѣтрино — Новоградъ — Варна.“

Никола Джанковъ: Г-не председателю! Предлагамъ едно изменение: въ третия редъ, вмѣсто „Алваново“, да се постави „Преславъ“.

Председателствуващъ Никола Захариев: Народниятъ представителъ г-нъ Никола Джанковъ предлага, въ третия редъ на този параграфъ, вмѣсто „Алваново“, да се постави „Преславъ“.

Г-не министре?

Министъръ Димитъръ Василевъ: Не съмъ съгласенъ.

Председателствуващъ Никола Захариев: Г-нъ министъръ не е съгласенъ.

Които приематъ предложението на г-нъ Никола Джанковъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Съборието не приема.

Които приематъ параграфъ 9, както се докладва отъ г-на докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Съборието приема.

Докладчикъ Петър Дограмаджиев: (Чете)

„§ 10. Чл. 28, алинея втора, се изменя така:

„За добиване на карьерни материали: камъни, чакълъ, пѣськъ и др. за нуждитъ на пѣтищата отъ държавни, общински, обществени — църковни и други фондови карьерни и земи, не се плащатъ държавни берии, наемно право, общински такси и каквито и да било такси, берии и др. подъ каквато да било форма, независимо отъ това по какъвъ начинъ и форма и отъ кого се извършва строежътъ и поддържането на пѣтищата. Мѣстата на 100 м. встрани отъ осъта на пѣтя, мѣрено хоризонтално, отъ които се изваждатъ материали за направа и поправка на пѣтищата и съоръженията имъ, не е необходимо да се узаконяватъ като карьерни.“

Председателствуващъ Никола Захариев: Народниятъ представителъ г-нъ Георги Тодоровъ предлага, въ § 10, чл. 28, алинея втора, следъ думитъ „за нуждитъ на пѣтищата“ да се прибавятъ думитъ „и улицитъ“.

Обяснете се, г-нъ Тодоровъ.

Георги Тодоровъ: Предвидъ на това, г-да народни представители, че терминитъ и дефинициитъ, които се даватъ въ закона за пѣтищата, изключватъ частъ отъ пѣтищата, които минаватъ презъ чертитъ на градоветъ, и поради това, че наистина всички технически понятия, които се употребяватъ въ закона за пѣтищата не покриватъ понятието, което се употребява въ членове 71 и 73 отъ закона за благоустройството, явяватъ се голѣми мъжнотии специално за голѣмитъ общини, които искатъ да благоустроятъ своитъ улици. Въ съгласие съ постановленията на закона за благоустройството, голѣмитъ градове сѣ принудени да плащатъ голѣми такси и берии при черпене на карьернитъ материали — чакълъ, пѣськъ, баластъ и т. п.

Прочее, макаръ и инцидентно, ще трѣбва въ постановленията на чл. 28, алинея втора, отъ закона за пѣтищата, за да дадемъ възможностъ на голѣмитъ градове да черпятъ безплатно карьерни материали — чакълъ, пѣськъ и др. — отъ държавнитъ карьерни, да се вмѣкнатъ обезателно и думитъ „и улицитъ“, заради туй защото, както казахъ, понятието „улицы“ е употребено въ закона за благоустройството. Законътъ за пѣтищата, който определя що трѣбва да се разбира подъ пѣтища, като прави разграничение между държавни и обществени пѣтища, дава съответнитъ дефиниции, които изключватъ улицитъ въ чертитъ на градоветъ.

Трѣбва да признаемъ, че наистина, макаръ да се свежда къмъ вмѣкването на думичкитъ „и улицитъ“, това носи голѣми последици, дори милиони последици за голѣмитъ градове. Въ закона за карьеритъ се предвижда една единствена привилегия за общинитъ, която се свежда къмъ това, че общинитъ могатъ да черпятъ карьерни материали отъ държавни карьерни само тогава, когато работятъ по стопански начинъ. Доколкото си спомнямъ, това е съгласно съ чл. 63 отъ закона за карьеритъ и отъ правилника за приложението му.

По-късно дойдохъ постановленията на специалния законъ за облекчение на общинитъ. Съ тия постановления се даде възможностъ на общинитъ да се ползватъ отъ държавнитъ карьерни материали безплатно, да не плащатъ държавни берии и такси, само ако тѣ спазватъ изрично и строго постановленията на понятието „за свои нужди и по стопански начинъ“. Голѣмитъ градове при направа на своитъ улици, както и всички градове, които строятъ, ще трѣбва, съгласно съ постановленията на тоя законъ и тълкуванията, които се дадохъ на постановленията на закона за облекчаване на общинитъ, да изнасятъ карьернитъ материали отъ карьеритъ съ свои сръдства и съ свои работници, да ги повозватъ съ свои сръдства и съ свои работници, както и изобщо работитъ съ тия карьерни материали да бждатъ вършени по стопански начинъ. Безъ спазването на тия три положения за вършенето на работитъ съ свои сръдства и съ свои работници, нито споредъ съдилищата, нито споредъ схващането и на самия законодатель, общинитъ можеха да черпятъ отъ карьеритъ материали, безъ да плащатъ държавни берии и такси.

Ако, прочее, вие сте съгласни, голѣмитъ общини да продължатъ своята богата благоустройствена работа за направа на улицитъ си, за тѣхното павиране и изобщо това да стане свѣтино и ефикасно — това важи за градоветъ Пловдивъ, София, Варна, Русе, и др. — мене ми се струва, че макаръ и инцидентно, трѣбва въ това постановление за изменение на алинея втора на чл. 28 отъ закона за пѣтищата да бждатъ добавени и думитъ „и улицитъ“. Тогава ще се даде възможностъ на тия градове да си правятъ улицитъ, като черпятъ карьернитъ материали отъ държавни карьерни, безъ да спазватъ специалнитъ постановления на закона за карьеритъ, респективно на правилника за приложението му, както и онѣзи постановления, които сѣ легнали въ закона за облекчаване на общинитъ. Това специално само за направа на улицитъ. По тоя начинъ ще спасите голѣмитъ общини отъ иждивяването на много голѣми сръдства.

Позволете ми да ви кажа, че Пловдивската община, чийто работи познавамъ, само за черпене на карьерни материали за направа на нейния паважъ е платила грамални суми. Изобщо общинитъ мъжнот могатъ да спазватъ специалнитъ законоположения за правене всичко по стопански начинъ. Иждивяватъ се годишно, при голѣмитъ ограничения, които се правятъ при работенето на паважъ съ свои работници, най-малко 700.000—800.000 л. годишно. Още по-голѣми сѣ сръдствата, които иждивява Софийската и други общини, които сѣ закѣснѣли съ направата на своитъ улици.

Моля ви да се съгласите да стане вмѣкването на тия две думички „и улицитъ“, за да се даде възможностъ на голѣмитъ градове да продължатъ работата си по направа на своитъ улици.

Председателствуващъ Никола Захариев: Има думата г-нъ министърътъ на общественитъ сгради, пѣтищата и благоустройството.

Министъръ Димитъръ Василевъ: Г-да народни представители! Предложението, което прави уважаемиятъ г-нъ Тодоровъ, е много хубаво, обаче азъ смѣтамъ, че не му е мѣстото тукъ. Ние сега се занимаваме съ закона за държавнитъ пѣтища, не съ улицитъ на градоветъ. Мѣстото на това предложение е въ закона на благоустройството, който ще разгледаме наскоро. Въ него има специална глава за благоустройството, за градоустройството и т. п. Въ сега разглеждания законъ чл. 1 дѣли пѣтищата на първокласни, второкласни и третокласни. Тия пѣтища сѣ държавни. Значи пѣлата материя, която се развива въ тоя законъ, се отнася за държавнитъ пѣтища, не за градски улици. Би трѣбвало на друго мѣсто, при другъ случай, да бжде прието това предложение на г-нъ Тодоровъ. Смѣтамъ, че тукъ не му е мѣстото.

Председателствуващъ Никола Захариев: Които приематъ предложението на г-нъ Тодоровъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Съборието не приема.

Които приемат § 10, както се докладва от г-на докладчика, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Петър Дограмаджиев: (Чете)

„§ 11. Въ чл. 31 се прибавя алинея втора:

„При прокарване на държавни пътища през горски обекти, безразлично чия собственост са тѣ, се уведомяват горските власти, като особено разрешение за прокарване на тѣзи пътища не е необходимо да се изисква“.

Председателстващ Никола Захариев: Които приемат § 11, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Петър Дограмаджиев: (Чете)

„§ 12. Чл. 32, алинея втора, се изменя така:

„За извадения материал не се плащат държавна берия, наемно право, общински такси, и каквито и да са такси, берии и други полз каквато и да е форма. За сѣщия материал, както и за направения повреди, се плаща само обезщетение, определено по взаимно съгласие между собственика и околийския инженер, а при липса на съгласие — по решение на назначена комисия от областния инженер въ състав: единъ представител на държавната техническа власт, единъ представител на финансовата власт и единъ представител на общината. Определеното обезщетение и въ единия и въ другия случаи подлежи на одобрение от министъра или от упълномощеното от него длъжностно лице.“

Председателстващ Никола Захариев: Към този параграфъ има направено предложение от народните представители г-нъ Георги Шишковъ и г-нъ Крумъ Митакъвъ, съ което предлагатъ, към алинея втора на чл. 32 да се прибави следната забележка: (Чете) „Не се освобождават от общински налози гранитните павета и бордюри, изработени въ общинитѣ, които по чл. 74 отъ закона за селскитѣ общини са добила досега право да събиратъ такива налози.“

Съгласни ли сте, г-не министре?

Министъръ Димитъръ Василевъ: Съгласенъ съмъ.

Председателстващ Никола Захариев: Г-нъ министърътъ е съгласенъ съ това предложение. Които приематъ направеното отъ народнитѣ представители г-нъ Георги Шишковъ и г-нъ Крумъ Митакъвъ предложение, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Които приематъ § 12, както се докладва отъ г-на докладчика, заедно съ току-що приетото предложение на народнитѣ представители г-нъ Георги Шишковъ и г-нъ Крумъ Митакъвъ, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Петъръ Дограмаджиев: (Чете)

„§ 13. Въ списъка на първокласнитѣ пътища къмъ чл. 3 отъ наредбата-законъ за пътищата т. 7 се изменя така:

„Фердинандъ — Крапецъ — Криводолъ — Борованъ — Бѣла-Слатина — Кнежа — Махалата — Долни-Дъбникъ — Пѣвненъ — Българене — Бѣла — Ломъ-Черковна — Попово — Голѣманово — Здравецъ — Търговище“.

Председателстващ Никола Захариев: Които приематъ § 13, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Петъръ Дограмаджиев: (Чете)

„§ 14. I. Сѣщиятъ списъкъ на първокласнитѣ пътища се изменя така:

а) т. 12: Шуменъ — Преславъ — Менгиншево — Омортагъ — Тича — Котелъ — Градецъ — Мокренъ — Зимница — Ямболъ — Елхово — Княжево — Константиново;

б) т. 18: Видинъ — Арчаръ — Ломъ — Горни-Цибъръ — Козлодуй — Хърлецъ — Гложене — Букьовци — Ковачевдоль — Орѣхово — Лѣсковецъ — Крушовене — Гигенъ — Гулянци — Сомовитъ — Черквица — Никополъ — Драганъ — Войвода — Орѣшъ — Свишовъ — Вардимъ — Новградъ — Горно-Абланово — Мечка — Русе — Бръшлянъ;

в) т. 19: Българене — Стижерово — Божурлукъ — Орѣшъ — Свишовъ.

II. Въ списъка на второкласнитѣ пътища, точка I се изменя така:

„Бръгово — Куделинъ — Ново-село — Флорентинъ — Капитановци — Видинъ“.

Председателстващ Никола Захариев: Които приематъ § 14, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема. (Ръкоплѣскания)

Следва точка трета отъ дневния редъ:

Второ четене на законопроекта за изменение на закона за разширение на желѣзнопътната мрежа и на пристанищата.

Понеже законопроектътъ не е още изготвенъ отъ комисията, моля, да се съгласите тази точка отъ дневния редъ да стане последна, а сега да преминемъ къмъ точка четвърта отъ дневния редъ.

Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме къмъ точка четвърта отъ дневния редъ:

Първо четене на законопроекта за опрощаване данъка занятие и гербовия налогъ за доставкитѣ на синъ камъкъ, извършени отъ Българската земеделска и кооперативна банка презъ 1937 и 1938 г., и за доставкитѣ, извършени отъ Софийското областно инженерство за времето отъ 14 априль 1937 г. до 7 септемврий 1939 г.

Моля г-на докладчика да прочете законопроекта.

Зам.-секретаръ Стамо Колчевъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ законопроекта за опрощаване на данъка занятие и гербовия налогъ за доставкитѣ на синъ камъкъ, извършени отъ Българската земеделска и кооперативна банка презъ 1937 и 1938 г., и за доставкитѣ извършени отъ Софийското областно инженерство за времето отъ 14 априль 1937 г. до 7 септемврий 1939 г.

Г-да народни представители! Презъ 1937 и 1938 г. Българската земеделска и кооперативна банка е доставила синъ камъкъ за нуждитѣ на лозаритѣ. Доставкитѣ са извършени безъ да е събранъ гербовиятъ налогъ, съгласно съ чл. 180 отъ закона за бюджета, отчетността и предприятията, а така сѣщо не е задържанъ и данъкътъ по чл. 10, т. 2, и чл. 23 отъ закона за данъка върху приходитѣ. Това е направено, поради схващането на ръководнитѣ лица на Българската земеделска и кооперативна банка, че не следва да се заплащатъ такива даждия, и поради това синиятъ камъкъ е добитъ на по-ниска цена въ размѣръ на следващия се гербъ и данъкъ. Тая икономия се е отразила върху цената на синия камъкъ и е реализирана фактически отъ българскитѣ лозари.

Отъ формална гледна точка е извършено нарушение, както на закона за данъка върху приходитѣ, така и на закона за гербовия налогъ, и финансовитѣ инспектори са съставили актове.

Отъ друга страна, Софийското областно инженерство за времето отъ 14 априль 1937 г. до 7 септемврий 1939 г. е извършило доставки, вмѣсто направо отъ пазара, съ предприятия, и вмѣсто да извърши известни работи съ свои органи или наети работници, отдава ги на предприемачъ. И въ двата случая, поради формата, до която е прибѣгнато, Софийското областно инженерство следваше да задържи гербовъ налогъ по чл. 180 отъ закона за бюджета, отчетността и предприятията и данъкъ по чл. 10, т. 2, и чл. 23 отъ закона за данъка върху приходитѣ. Това не е сторено. За сѣщото нарушение органитѣ на финансовата инспекция са съставили актове.

Въ случая държавното съкровище не е ошетено, поради това, че по размѣра на несъбрания гербовъ налогъ и данъкъ предприятията са извършени на по-ниски цени и държавното съкровище е бросило по-малки суми. Органитѣ на областното инженерство въ случая са имали единичната целъ, чрезъ прибѣгване до тая форма, да реализиратъ икономии за държавното съкровище. Такива икономии са реализирани.

При така изложенитѣ обстоятелства, намирамъ, че следва да се опростятъ глобата, гербовиятъ налогъ, данъкътъ и лихвитѣ за констатиранитѣ нарушения, както са описани по-горе.

Моля, г-да народни представители, да гласувате и приемете предлагания законопроектъ за опрощаване данъка занятие и гербовия налогъ за доставкитѣ на синъ камъкъ, извършени отъ Българската земеделска и кооперативна банка презъ 1937 и 1938 г., и за доставкитѣ, извършени отъ Софийското областно инженерство за времето отъ 14 априль 1937 до 7 септемврий 1939 г.

Гр. София, 1 априль 1940 г.

Министъръ на финанситѣ: **Д. Божиловъ**

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за опрощаване на данъка занятие и гербовия налогъ за доставките на синь камък, извършени отъ Българската земеделска и кооперативна банка презъ 1937 и 1938 г., и за доставките, извършени отъ Софийското областно инженерство за времето отъ 14 април 1937 г. до 7 септември 1939 г.

Членъ единственъ. Опрощаватъ се гербовиятъ налогъ и глобата, както и данъкътъ по чл. 10, т. 2, и чл. 23 отъ наредбата-законъ за данъка върху приходитъ, ведно съ лихвитъ за извършенитъ доставки:

а) на синь камък отъ Българската земеделска и кооперативна банка презъ 1937 и 1938 г.;

б) отъ Софийското областно инженерство съ предприятия, вмѣсто по стопански начинъ и направо отъ пазара (членове 172 и 173 отъ закона за бюджета, отчетността и предприятията). Съставенитъ актове се оставятъ безъ ходъ, а издаденитъ постановления се обезсилватъ и заведенитъ дѣла, предъ които и да е сѣдилища и инстанции, се прекратяватъ.

По отношение Софийското областно инженерство:

а) обезсилватъ се постановленията № № 282 до 392 включително по закона за гербовия налогъ, а заведенитъ дѣла се прекратяватъ;

б) оставатъ се безъ ходъ актоветъ на брой 88 отъ 26 и 27 декември 1939 г. на обща сума 60.201 л. и лихва 9.997 л. за нарушение наредбата-законъ за данъка върху приходитъ (чл. 10, т. 2, и чл. 23). Издаденитъ по тѣхъ постановления се обезсилватъ, а производствата по подаденитъ жалби, ако има такива, се прекратяватъ.

Внесенитъ суми за посоченитъ въ тоя законъ нарушения не се връщатъ.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ на първо четене законопроекта за опрощаване на данъка занятие и гербовия налогъ за доставките на синь камък, извършени отъ Българската земеделска и кооперативна банка презъ 1937 и 1938 г. и за доставките, извършени отъ Софийското областно инженерство за времето отъ 14 април 1937 г. до 7 септември 1939 г., моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ Добри Божиловъ: Моля, по спешностъ, да се приеме законопроектътъ сега на второ четене.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ предложението на г-на министра на финанситъ, да се приеме законопроектътъ по спешностъ и на второ четене, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на докладчика да докладва законопроекта на второ четене.

Зам.-секретаръ Стамо Колчевъ: (Чете)

ЗАКОНЪ

за опрощаване данъка занятие и гербовия налогъ за доставките на синь камък, извършени отъ Българската земеделска и кооперативна банка презъ 1937 и 1938 г., и за доставките, извършени отъ Софийското областно инженерство за времето отъ 14 април 1937 г. до 7 септември 1939 г.

Членъ единственъ. Опрощаватъ се гербовиятъ налогъ и глобата, както и данъкътъ по чл. 10, т. 2, и чл. 23 отъ наредбата-законъ за данъка върху приходитъ, ведно съ лихвитъ за извършенитъ доставки:

а) на синь камък отъ Българската земеделска и кооперативна банка презъ 1937 и 1938 г.;

б) отъ Софийското областно инженерство съ предприятия, вмѣсто по стопански начинъ и направо отъ пазара (членове 172 и 173 отъ закона за бюджета, отчетността и предприятията). Съставенитъ актове се оставятъ безъ ходъ, а издаденитъ постановления се обезсилватъ и заведенитъ дѣла, предъ които и да е сѣдилища и инстанции, се прекратяватъ.

По отношение Софийското областно инженерство:

а) обезсилватъ се постановленията № № 282 до 392 включително по закона за гербовия налогъ, а заведенитъ дѣла се прекратяватъ;

б) оставатъ се безъ ходъ актоветъ на брой 88 отъ 26 и 27 декември 1939 г. на обща сума 60.201 л. и лихва 9.997 л., за нарушение наредбата-законъ за данъка върху приходитъ (чл. 10, т. 2, и чл. 23). Издаденитъ по тѣхъ постановления се обезсилватъ, а производствата по подаденитъ жалби, ако има такива, се прекратяватъ.

Внесенитъ суми за посоченитъ въ тоя законъ нарушения не се връщатъ.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ заглавieto на законопроекта и членъ единственъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме къмъ точка пета отъ дневния редъ:

Първо четене на законопроекта за измѣнение и допълнение на наредбата-законъ за крайния срокъ по изплащане стойността на ликвидираниотъ имоти на бѣжанцитъ, преселили се отъ Гърция, съгласно съ конвенцията между България и Гърция относно свободата за емиграцията на малцинствата. („Държ. вестникъ“, бр. 49, отъ 5 мартъ 1938 г.). Моля г-на докладчика да прочете законопроекта.

Зам.-секретаръ Стамо Колчевъ: (Чете)

МОТИВИ

къмъ законопроекта за измѣнение и допълнение на наредбата-законъ за крайния срокъ по изплащане стойността на ликвидираниотъ имоти на бѣжанцитъ, преселили се отъ Гърция съгласно съ конвенцията между България и Гърция относно свободата за емиграцията на малцинствата („Държавенъ вестникъ“, брой 49, отъ 5 мартъ 1938 г.)

Г-да народни представители! Съ наредбата-законъ („Държавенъ вестникъ“, брой 49, отъ 5 мартъ 1938 г.) бѣ установенъ краенъ срокъ до 31 мартъ 1939 г. за изплащане стойността на ликвидираниотъ имоти на бѣжанцитъ, преселили се отъ Гърция съгласно съ конвенцията и съ България относно свободата за емиграцията на малцинствата.

Впоследствие съ закона за измѣнение на тая наредбата-законъ („Д. в.“, бр. 98, отъ 4 май 1939 г.) този срокъ се продължи до 31 декември 1939 г. Съ цель да се улесни уреждането на изостаналитъ плащания, въ едно съобщение, публикувано въ брой 195, отъ 2 септември 1939 г., на „Държавенъ вестникъ“ се даде списъкътъ на бѣжанцитъ, които не бѣха получили обещанията си, и се посочиха изчерпателно документитъ, които тѣ трѣбваше да представятъ до изтичането на новия краенъ срокъ.

Въпреки всичко това, въ опредѣленото време се уреди само плащанията на 251 бѣжанци на обща сума 1.870.500 л. отъ всички 701 по списъка, на обща сума 6.516.000 л. Около 100 души отъ останалитъ сѣ подали въ срокъ заявленията си, но не сѣ представили съ тѣхъ и необходимитъ документи, а другитъ не сѣ поискали изплащане на обещанията си.

Изостаналитъ неуредени плащания сѣ главно на бедни, неграмотни лица или на малолѣтни, които по една или друга причина не сѣ могли да се справятъ съ изискванията на наредбата-законъ за крайния срокъ по изплащане стойността на ликвидираниотъ бѣжански имоти.

Независимо отъ това, поради обстоятелството, че въ текста на наредбата-законъ отъ 5 мартъ 1938 г. не сѣ посочени изрично документитъ, непредставянето на които въ опредѣления срокъ влѣче загубване на правата на бѣжанцитъ, сега се явяватъ спорове по тълкуването и прилагането ѝ.

Съ цель да се даде последна възможностъ на заинтересуванитъ лица, за да получатъ плащанията, които имъ се дължатъ, и да се отстранятъ различното тълкуване и прилагане на наредбата за крайния срокъ на тия плащания, съ изготвения законопроектъ се предвижда едно измѣнение и допълнение на сѣщата, а именно:

1) въ чл. 1 се изброяватъ изчерпателно документитъ, въз основа на които ще ставатъ плащанията, и крайниятъ срокъ за представянето имъ се продължава до 31 октомври 1940 г.;

2) прави се съответно измѣнение и на датитъ въ членове 2 и 3;

3) предвижда се новъ чл. 5, въ който се посочва какъ ще става разпредѣлянето на плащанията, когато правоимащитъ сѣ нѣколко души и се получаватъ неподѣляеми остатѣци въ облигации отъ по 500 л. Напримѣръ, при дължима на трима души сума отъ 16.000 л., като получи всѣки отъ тѣхъ по 10 облигации, оставатъ две такива отъ по 500 неподѣляеми.

Въ такива случаи трудността е още по-голяма, когато само единъ или нѣколко отъ тѣхъ сѣ запазили правата си и следва да получатъ частъ отъ общата сума, а другитъ не сѣ, и принадлежащата имъ се сума следва да се внесе на приходъ въ държавното съкровище.

Като ви излагамъ горното, моля ви, г-да народни представители, да разгледате и гласувате приложениия тукъ законопроектъ.

Гр. София, 30 мартъ 1940 г.

Министъръ на финанситъ: Д. Божиловъ

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за изменение и допълнение на наредбата-законъ за крайния срокъ по изплащане стойността на ликвидираният имоти на бѣжанците, преселили се отъ Гърция, съгласно съ конвенцията между България и Гърция относно свободата за емиграция на малцинствата („Държавен вестник“, брой 49, отъ 5 мартъ 1938 г.).

§ 1. Членъ 1 се изменя така: Всички неплатени обезщетения на бѣжанците, преселили се отъ Гърция, за ликвидирани имоти, права и интереси, определени въз основа на конвенцията между България и Гърция относно свободата за емиграция на малцинствата и правилника за службата на ликвидационното бюро при Българското комисарство за репарации, ще продължават да се изплащатъ въ брой и въ облигации отъ 5% (6%) държавен заемъ отъ 1923 г. при условие, че правоимащият ще представятъ въ Главната дирекция на държавните дългове най-късно до 31 октомври 1940 г. включително следните документи:

1) удостоверение отъ Българската земеделска и кооперативна банка, отъ което да се вижда правоимащият получил ли е заемъ по закона за настаняване на бѣжанците и обезпечаване поминъка имъ отъ 1920 г. или по закона за селско-стопанското настаняване на бѣжанците отъ 1926 г.;

2) удостоверение отъ общината, въ която се намира мѣстожителството на правоимащия, отъ което да се вижда настаненъ ли е сѣщият или не по закона за селско-стопанско настаняване на бѣжанците и, ако е настаненъ, какво е получилъ при настаняването му (нива, дворно мѣсто, къща и др.).

Когато правоимащият е покойникъ, такива удостоверения трѣбва да се представятъ както на името на покойника, така и на името на всѣки отъ наследниците поотделно, независимо отъ удостоверението за единственият и прями наследникъ, което сѣщо трѣбва да бѣде представено въ горния срокъ.

Лицата, които не представятъ документитъ, упоменати по-горе, до 31 октомври 1940 г. включително, губятъ безвъзвратно правата си.

§ 2. Въ чл. 2 датата 31 декември 1939 г., установена съ закона за изменение на сѣщата наредба-законъ („Д. в.“, брой 98, отъ 4 май 1939 г.) и въ чл. 3 датата 30 юни 1939 г., установена съ сѣщия законъ, се изменятъ съответно така: първата — съ датата 31 октомври 1940 г., а втората — съ датата 31 януари 1941 г.

§ 3. Добавя се новъ чл. 5, който гласи така:

Ако при разпредѣляне изплащанията на дължимитъ на нѣколко лица едновременно суми се получатъ остатъци въ облигации отъ по 500 л., то за да може да стане разпредѣлянето и на тѣзи остатъци, държавата откупува облигациитъ, заедно съ текуция имъ купонъ, по борсовия курсъ, и получената сума, заедно съ стойността на изтеклия купонъ, се изплаща по части на правоимащият. Когато въ такива случаи само единъ или нѣколко отъ правоимащитъ сѣ запазили правата си, а другитъ сѣ ги загубили по нѣкоя причина, облигациитъ за цѣлото общо вземане се издаватъ на името на Българската народна банка само въз основа на документитъ, представени отъ правоимащият, които сѣ запазили правата си, следъ което се откупуватъ отъ държавата по сѣщия начинъ, и принадлежащия се на тѣзи лица части се изплащатъ, а остатъкътъ, принадлежащ се на лицата, загубили правата си, се внася на приходъ въ държавното съкровище.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Илия Славковъ. Отсъствува.

Има думата народниятъ представителъ г-нъ Аврамъ Гачевъ.

Аврамъ Гачевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Законопроектътъ, който ни е предложенъ за разглеждане, е малък, но съдържанието му е доста голямичко. Той урежда въпроса за бѣжанията въ нашата страна.

Преди да пристѣпя къмъ разглеждането на законопроекта по сѣщество, позволете ми, г-да народни представители, да направя една малка разходка изъ историята на въпроса за бѣжанците въ нашата страна.

Ръководителитъ на българската държава преди 20 и толкова години, водиха две катастрофални войни. Въмѣсто българскитъ управници тогава да предприематъ една акция, която можеше да разреши по миренъ начинъ, чрезъ разбирателство, чрезъ съглашение, чрезъ координирано действие съ честни и почтени държави, идеалитъ на българ-

ския народъ, тѣ, следъ свършване на балканската война, извършиха на 16 юни едно катастрофално действие, което докара у насъ първата партида отъ бѣжанци, защото турскитъ пълчища настѣпиха и отнѣха ония територии, които нашата храбра войска бѣше завоювала. Когато ние отидохме да се биемъ срещу съюзникитъ, турскитъ войски настѣпиха у насъ и вземаха онова, което българскитъ синове чрезъ своята кръвъ бѣха взели отъ Турция. Така бѣжанията отъ Тракия навлязоу въ нашата страна. Не стага това, но следъ голѣмата европейска война, пакъ поради лекомислие на българскитъ управници, въ нашата страна дойдоха бѣжанци и отъ Добруджа, и отъ Западнитъ покрайнини, и отъ Македония.

Тая бѣжания трѣбваше да бѣде настанена. И какъ бѣ настанена? Тя бѣ настанена по начинъ такъвъ, че досега никой отъ тия бѣжанци не почувствува обезщетението, което трѣбваше да имъ се даде. Това, което се даде на бѣжанците, не бѣше нищо друго, освенъ обезщетението за зодумитъ, за щетитъ, които имъ се нанесоха отъ едно лекомислено действие на българскитъ управници. Българскитъ управници въ Нюйоркъ приеха мълчаливо — защото нѣмаше какво да правятъ — ударитъ на западната демократия, на французкитъ златни семейства и на Лондонъ — Сити, удари, които хвърлиха въ бедствие цѣлата ни страна. Заробена бѣ Добруджа, заробени бѣха Западнитъ покрайнини, отнето бѣше на македонцитъ правото да се борятъ за автономия.

Г-нъ Данаилъ Кранчевъ въ една статия въ „Зора“ казва, че Франция въ голѣмата война била намѣрала майстора си въ лицето на парламентарния тигъръ Клемансо, а Англия — въ лицето на Лойдъ Джорджъ. И днесъ положението е сѣщото. Франция търси своитъ първи хора, търси майстора си, за да излѣзе отъ това безизходно положение, въ което се намира. Франция, или по-право западната демократия, въ лицето на Даладье, служителъ на двестата французки златни семейства, и Чемберлейнъ, служителъ на Лондонъ — Сити, продължаватъ да вършатъ работи, които могатъ да докаратъ, както у насъ, така и въ другитъ малки държави, нови катастрофи. Въ последно време ние виждаме какво става. Тѣ шетатъ нагоре-надолу по Дунава и по Балканитъ, правятъ договори за закупуване на това и онова, за да могатъ да вкаратъ България въ нова война, да я изложатъ на нови страдания. Българскиятъ народъ не може и не трѣбва да приема ржката на западната лъжлива и фалшива демократия. Азъ съмъ за демократично управление, но не за такова на капиталиститъ, на двестата златни французки семейства и на Лондонъ-Сити.

Г-да народни представители! Поради тѣзи ходове въ миналото на голѣмитъ капиталистически държави — поради лекомислието на българскитъ управници тогава у насъ започнаха да идватъ бѣжанци — бѣжанци отъ Добруджа, бѣжанци отъ Западнитъ покрайнини, бѣжанци отъ Македония, бѣжанци отъ Тракия. Какво направихме съ тѣхъ? Ние имаме единъ законъ за настаняване бѣжанците-граждани въ градоветъ, и другъ законъ за настаняване бѣжанците-селяни въ селата. Единиятъ и другиятъ закони, обаче, г-да народни представители, сѣ такива, че бѣжанията не можа да види день на по-голѣма почивка, на отдихъ, както се казва. Бѣжанията, настанена въ градоветъ, като Варна, Русе и др., и бѣжанията, настанена въ селата, каквито сѣ бѣжанците, настанени въ Карабоазката низина, въ Никополско, Несебъръ и на други мѣста, живѣе въ нищета, защото земята, която българската власт имъ даде, не отговаря на стойността, срещу която имъ се даде. Въ Карабоазката низина бѣжанията получи къщи по 60.000-70.000 л., получи по единъ чифтъ добитъкъ по 18.000 л., получи 1 кола по 6.000 л., получи семе за 5.000 л., при тогавашни цени на житото 6, 7, 8 л. Днесъ бѣжанията не може да заплати своитъ задължения, затуй защото житото не е 6-7 л., а е 2-3 л.

Ето защо, г-да народни представители, за да може да се подобри положението на бѣжанията, необходимо е правителството, въмѣсто да внася този законопроектъ за уреждане отношенията между него и бѣжанците по договора „Кафандарисъ — Молловъ“, да внесе единъ общъ законъ, тъй както миналата година министърътъ на правосъдието, г-нъ Йотовъ, бѣше обещалъ, че ще трѣбва да се внесе такъвъ законъ, за да се уреди имущественото положение на бѣжанците, да се уреди имотното състояние на бѣжанците въ градоветъ и на земеделцитъ отъ селата. Това, обаче, не стана.

Г-да народни представители! Законопроектътъ предвижда да се заплати обезщетение на бѣжанията, смѣткитъ на които не сѣ уредени, тъй както казва г-нъ министърътъ на финанситъ въ мотивитъ къмъ законопроекта, въ срокъ до 31 октомври 1940 г. Това се прави затуй, защото

Болшинството от тѣзи, които имат да вземат, както се казва въ мотивитѣ, сѣ прост. хора, невежи, малолѣтни и т. н. И понеже тѣ не сѣ въ състояние да защитятъ своитѣ интереси, трѣбва да имъ се продължи срокътъ. Ако наистина това е тѣй, този срокъ, който се предвижда, е недостатъченъ. Той трѣбва да се продължи, за да се даде възможностъ на всички да защитятъ интереситѣ си. Ако е даден срокъ бѣжанецътъ не е въ положение да представи нужнитѣ документи, срещу които да му бѣде изплатено обезщетението, не трѣбва да се пристѣпва, като Хаджи-Калчо, къмъ конфискация. Конфискацията, г-да народни представители, е позволена само за ония, които може да ограбватъ. Не българската държава, която дължи обезщетение на бѣжанцитѣ, дошли въ нашата страна не по свое желание, не отъ желание за спортъ, а дошли по принуда, че може да стори това. На бѣжанцитѣ ще трѣбва да се даде всичката възможностъ да могатъ да живѣятъ и да си платятъ. Срокътъ 31 октомврий 1940 г. е свършено малкъ.

По договора „Кафандарисъ — Молловъ“ българската държава заплати обезщетение на известни граждани. Споредъ направената равностѣпка между българската и гръцката държави, България остана да взема отъ Гърция 1.050.000.000 л. Тази сума българската държава не получи, защото насреща ѝ се намира гръцката държава, покровителствуванa отъ великитѣ победители, западнитѣ демократи. А щомъ това е тѣй, г-да народни представители, щомъ срещу репарационнитѣ задължения гръцката държава взема отъ българската държава 1.050.000.000 л., българската държава трѣбва въ замѣна на туй да даде онова, което се следва на бѣжанитѣ, защото не по своя собствена вина бѣжанцитѣ сѣ тукъ, а по вина на държавата, която води двѣтѣ катастрофални войни.

Вънъ отъ тѣзи бѣжанци, които сѣ подали декларации, има 6.000 декларации подадени следъ срока, опредѣленъ въ стария законъ. Тѣзи 6.000 декларации сѣ подадени следъ като е приключила работата на смѣсената гръцко-българска комисия. Тѣзи 6.000 декларации сѣ останали безъ движение, не поради вина на българскитѣ граждани, а поради туй, че обстоятелствата сѣ се стекли по такъвъ начинъ, че тия граждани сѣ искали да защитятъ своето положение като български граждани и затуй сѣ дали по-късно тѣзи декларации. Щомъ това е така, правителството ще трѣбва да вземе мѣрки, щотъ обезщетенията на тия граждани да бѣдатъ заплатени. Всѣко обезщетение, дължащо се отъ когото и да е, споредъ законитѣ въ нашата страна, ще трѣбва да се плати. Ако единъ майсторъ, строителъ и. шие, строителъ на пѣтица или строителъ на здание плаща обезщетение, ако неговиятъ работникъ падне отъ сградата и се убие, поради това, че този работодателъ не е вземалъ съответнитѣ мѣрки, за да запази живота му, колко повече това трѣбва да го направи българската държава въ лицето на правителството.

Ето защо, г-да народни представители, азъ искамъ отъ васъ да решите, щото правителството да вземе съответнитѣ мѣрки и да внесе законъ, за да бѣдатъ обезщетени всички бѣжанци, които и да бѣдатъ тѣ, откъдето и да бѣдатъ тѣ. Въ решението си смѣсената гръцко-българска комисия не признава известни позвана на бѣжанцитѣ, които се намиратъ вънъ отъ предѣлитѣ на отечеството. Такива бѣжанци има въ Америка, Румъния и на други мѣста, където тѣ сѣ отишли, за да търсятъ своята прехрана. Когато българската властъ чрезъ смѣсената гръцко-българска комисия опредѣляше на кого какво да се плати, тѣхнитѣ имущества сѣ влизали въ смѣткитѣ на българската държава, въ нейния активъ. Щомъ това е тѣй, нѣма защо да имъ се стиема правото на обезщетение. Българската държава е получила известно обезщетение. Щомъ го е получила, ще трѣбва да имъ го даде, защото не може да се прави разлика между бѣжанци, живущи въ нашата страна, и такива, които живѣятъ, да кажемъ, въ Америка. Азъ смѣтамъ, че ще бѣде свършено неправилно, ако туй положение се търпи още.

За да може, г-да народни представители, да се подобри до известна степенъ положението на бѣжанцитѣ, ще трѣбва правителството да постѣпи по следния начинъ. Първо, да се отмени министѣрското постановление отъ 23 мартъ 1934 г., съ което именно се отнематъ тѣзи права на бѣжанцитѣ, които не живѣятъ въ нашата страна. Второ, да се продължи срокътъ за събиране на задълженията на бѣжанцитѣ по съдебенъ редъ. Тоя срокъ изтича на 28 априлъ т. г. Правителството ще трѣбва да вземе съответнитѣ мѣрки и да отнеме възможността на спекулантитѣ да взематъ съответнитѣ колѣби на бѣжанцитѣ. Значи, българското правителство ще трѣбва да вземе мѣрки, щото туй постановление на закона да се отмени и да се продължи срокътъ, за да се отнеме възможността на спекулантитѣ да продаватъ имотитѣ на бѣжанцитѣ.

Това е, въ общи думи казано, положението на бѣжанцитѣ въ нашата страна.

Колкото се отнася до законопроекта, г-да народни представители, азъ смѣтамъ, че правителството ще трѣбва да удължи срока 31 октомврий т. г., да се предвиди по-дълъгъ срокъ, за да иматъ възможностъ и онѣзи, които ще трѣбва да представятъ документи, да ги представятъ своевременно. Азъ не мога да се начудя, какъ е възможно българската държава, въ лицето на министѣра на финанситѣ, да понижава курса на българския левъ. Въ последната частъ на законопроекта той казва: ако недѣлимитѣ части до 500 л. нѣма възможностъ да се раздѣлятъ между нѣколко души наследници, облигациитѣ ще трѣбва да се продаватъ по курса на борсата, за да може да се разпредѣлятъ сумитѣ на правоимачитѣ. Какъ е възможно, министърътъ на финанситѣ, който издава облигации по 100 л., да ги купува по 50 л.? Това не може да се прости. Въмѣсто да повишава стойността на нашия левъ, чрезъ тая операция той понижава стойността на нашия левъ. Азъ моля правителството да вземе мѣрки и да се приематъ облигациитѣ по номиналната имъ стойностъ.

Екимъ А. Екимовъ: Така се повишава левътъ.

Аврамъ Гачевъ: Повишава се, както облигацията се продава на борсата по 50 л.! Когато ти си ми далъ облигацията срещу 100 л., какъ може да я купишъ по 50 л.!

Екимъ А. Екимовъ: Значи, парѣта станала скѣпа, а облигацията евтина.

Аврамъ Гачевъ: Г-да народни представители! Съ малко думи ще привърша това, което имахъ да кажа по този законопроектъ. За окончателното разрешение на въпроса за бѣжанцитѣ българското правителство ще трѣбва да направи следното: да се освободятъ отъ задължения всички бѣжанци, доходитѣ на които не надминаватъ 24.000 л. По този начинъ ще се даде възможностъ на бѣжанцитѣ, които живѣятъ въ Карабозската низина, Никополско, да си очистятъ задълженията, защото на тѣхъ сѣ дадени 40 декара земя, по 1.000 л. декарътъ, а тѣ обработватъ само 20 декара, защото 20 декара се заливатъ отъ Дунава. Какъ можете да искате вие отъ мене да ви връщамъ 40.000 л. тогава, когато онова, което сте ми дали, не струва, не отговаря на предназначението си? Отъ 40 декара земя използвамъ 20 декара, ще трѣбва да ви платя само 20 декара, а не 40. Но има и такива бѣжанци, които и това не могатъ да направятъ по редъ причини.

Г-да народни представители! Азъ смѣтамъ, че най-справедливо ще бѣде задълженията на бѣжанцитѣ, доходитѣ на които не надминава 24.000 л., да бѣдатъ опростени. Това се отнася особено за градскитѣ бѣжанци, каквито сѣ, напримеръ, тия въ София. Въ София има 1.500 бѣжанци оземлени, на които сѣ построени къщи срещу даденъ кредитъ. Отъ тия 1.500 бѣжанци платили сѣ 15%, 35% сѣ полуредовни, а останалитѣ 50% сѣ нередовни. Ето защо, г-да народни представители, справедливо ще бѣде на бѣжанцитѣ, които нѣматъ възможностъ да платятъ, да имъ се опростятъ задълженията. На онѣзи, които нѣматъ доходъ повече отъ 24.000 л., да бѣдатъ опростени задълженията напълно, а на онѣзи, съ по-голямъ доходъ отъ 24.000 л., да бѣдатъ намалени съразмѣрно. По този начинъ ще отговоримъ на нуждитѣ на момента и ще докажемъ, че ние страдаме съ страданията на нашитѣ бѣжанци. По този начинъ ние ще избѣршемъ сълзитѣ на онѣзи, които сѣ оставили своитѣ имущества и сѣ дошли въ нашата страна заради туй, защото ние имаме прегрѣшения. Това е за градскитѣ бѣжанци. На селскитѣ бѣжанци, обаче, каквито сѣ бѣжанцитѣ въ Карабозската низина, въ Несебъръ и въ мѣстата, където сме имъ дали земя, получена чрезъ отводняване, задълженията ще трѣбва да бѣдатъ напълно опростени. Идете въ Несебъръ и ще видите блатото, което е изсушено. Преди 2 години азъ имахъ честта да отида тамъ по желанието на г-на министѣра на вътрешнитѣ работи и тамъ видѣхъ какво значи мизерия бѣжанска. Ето защо азъ искамъ, г-да народни представители, задълженията на селско-стопанскитѣ бѣжанци да бѣдатъ анулирани. На сѣшитѣ ще трѣбва да бѣдатъ опростени всички държавни и общински данѣни. По този начинъ ние имъ се даде възможностъ да могатъ да дишатъ по-свободно. Това, г-да народни представители, искамъ възъ основа на обещанието, което миналата година е далъ министърътъ на правосѣдието г-нъ Йотовъ, Макаръ и бившъ министъръ, обещанието му трѣбва да бѣде изпълнено, защото сегашнитѣ министри заявиха, че следватъ политиката на бившото правителство на г-нъ д-ръ Кюсеивановъ. Тѣ ще трѣбва да следватъ всецѣло неговата политика. Не само да кажатъ, че следватъ политиката на д-ръ Кюсеивановъ, а да докажатъ, че следватъ политиката му. Щомъ миналата година министърътъ на правосѣдието е

далъ обещание, че ще внесе законопроектъ за уреждане на имущественото положение на бѣжанците, ще трѣбва и сегашниятъ министъръ на правосъдието да предприеме такава акция. По този начинъ ще се отговори на нуждите на момента, по този начинъ ще се защитятъ интереситъ на бѣжанцитъ въ нашата страна.

Бѣжанцитъ, г-да народни представители, както казахъ по-рано, дойдоха тукъ не по своя воля, не поради спортъ, а поради гламавата политика, която българскитъ правителства водиха по рано. Бѣжанцитъ заслужаватъ по-добра участъ. Българската държава имъ дължи обезщетение. Българската държава ще трѣбва да докаже, че наистина съ своитъ действия обезщетява тия, които пострадаха отъ нейнитъ неразумни действия. Вие, г-да народни представители, трѣбва да вземете отношение по този въпросъ отъ такава голѣма обществена важностъ, който не е само политически въпросъ, а е и социаленъ въпросъ. Въ нашата страна дойдоха 2 милиона бѣжанци. Тия 2 милиона бѣжанци отегчиха положението на нашата страна.

Ангелъ Стояновъ: Всичъ бѣжанци въ България има единъ милионъ. Много надувате цифрата.

Аврамъ Гачевъ: Нека бѣдатъ единъ милионъ, но азъ казвамъ, че сѣ 2 милиона, защото населението въ България преди войната бѣше 5 милиона, сега е 6 милиона и половина. Вие като знаете много, ще кажете точно колко сѣ.

Ето защо, г-да народни представители, азъ ви моля да се съгласите съ мене, да гласувате законопроекта само при условие, ако г-нъ министърътъ се съгласи: първо, да се удължи срокътъ на закона, второ, облигациитъ да се плащатъ не по тѣхната борсова стойностъ, а по номиналната имъ цена. Ако г-нъ министърътъ не се съгласи, азъ моля да отхвърлите законопроекта и да да тѣ възможностъ по този начинъ на бѣжанията да се почувствува малко по-добре.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Ангелъ Стояновъ.

Ангелъ Стояновъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Законопроектътъ, който е сложенъ за обсъждане, действително се отнася до уреждане на единъ въпросъ, засѣгащъ бѣжанцитъ отъ Македония подъ Гръцко, които, възъ основа на спогодбата Молловъ-Кафандарисъ, дойдоха въ България. Имотитъ на тия бѣжанци, съгласно съ конвенцията, трѣбваше да бѣдатъ заплатени отъ българската държава, срещу което пъкъ последната имаше взискане отъ Гърция, която не устоя на своето задължение и остана да дължи на нашата държава близу 1 милиардъ и 50 милиона лева.

Въпросътъ за бѣжанцитъ е голѣмъ социаленъ въпросъ. Следъ злоупотребитъ за насъ две войни, изъ които България издѣже развѣнчана въ своитъ победни лаври и въ своитъ национални идеали, отъ всички краища на България дойдоха бѣжанци, които напушаха бащини стрѣхи и оставиха на произвола на съдбата блага, събирани отъ нѣколко поколения, за да търсятъ прибѣжище и спасение въ пределитъ на свободното царство. Българската държава ги приюти. Тя съ нѣжностъ и любовъ ги посрещна и споредъ силитъ си и възможноститъ си ги настави.

Бѣжанци отъ Добруджа — отъ люлката на българското племе, българскитъ Витлеемъ; бѣжанци отъ Македония, родното мѣсто на Климента Охридски и Кирила и Методия, които дадоха писмеността на насъ и на всички славяни; бѣжанци отъ Цариградско; бѣжанци отъ всѣкъде дойдоха въ българската държава. Макаръ че дойдоха съ бунтъ въ душата си, поради несправдлитъ, при които бѣха заставени да напуснатъ роднитъ си мѣста, тия бѣжанци се оказаха вѣрни и предани синове на майката отечество. И когато България се тресѣше отъ вътрешни смутове и църкви се хвърляха въ въздуха, бѣжанцитъ застанаха на фронта на българската държава да я бранятъ отъ всѣко посегателство на свои и чужди. Българската държава пренеци тежкото положение на бѣжанцитъ. Създадохъ се два закона, за да може да се настанятъ, обезвредятъ и да се обезпечи поминѣкъ имъ. Сключи се тѣ наречениятъ хуманитаренъ заемъ подъ гаранцията на Обществото на народитъ, отъ който българската държава похарчи за целта близу 1½ милиарда лева. Отпустаха се държавни, общински и обществени земи, които струватъ на българската държава още 1 милиардъ лева. Значи, 2½ милиарда лева България похарчи, за да може да настани бѣжанцитъ, да може да обезпечи поминѣкъ имъ, да може да облекчи тѣхната участъ дотогава, докогато тѣ сѣ бѣжанци. Защото хилядитъ бѣжанци, които се намиратъ въ пределитъ на българската държава, всѣкога иматъ погледа си обърнатъ къмъ своитъ родни мѣста и живѣятъ съ вѣрната и надеждата, че пакъ ще могатъ да си огледатъ тамъ.

Уважаеми г-да народни представители! Нашитъ бѣжанци се настаниха въ едно време, когато ценитъ на земедѣлскитъ произведения бѣха извънредно високи, когато инвентарътъ струваше много скѣпо, когато добитѣкътъ се купуваше на високи цени. За единъ чифтъ коне, наприкладъ, бѣжанцитъ сѣ задължени къмъ държавата съ 12.000-13.000 л., а сега такива коне се продаватъ по 6.000 л. И цената на житото и на всички зърнени храни бѣше извънредно много висока. Следъ това настѣпи катастрофално спадане ценитъ и на добитѣкъ, и на зърненитъ произведения, обаче задълженията на бѣжанцитъ и досега си оставатъ въ първоначалния имъ размѣръ. Бѣжанцитъ бѣха оземлени и одворени. Дадохъ имъ се и къщи, строени отъ тѣ наречения хуманитаре заемъ, или както бѣжанцитъ ги наричатъ „шаронки“, по 64-80 хиляди лева. Днесъ тия къщи Дирекцията за бѣжанцитъ иска да ги прехвърли на отдѣлението за трудовитъ земедѣлски стопанства и за комасацията, а тази държавна служба не ги приема, освенъ по 20.000 л. Виждате каква разлика въ повече има въ задълженията на бѣжанцитъ. За декаръ земя нашитъ бѣжанци сѣ задължени по 1.000-1.500 л., а въ Карабоазката низина, а и другаде, днесъ единъ декаръ не струва повече отъ 500 л.

Иванъ Петровъ: Кога, днесъ ли?

Ангелъ Стояновъ: Има мѣста, където декарътъ не струва повече отъ 500 л.

Иванъ Петровъ: Ама къде?

Ангелъ Стояновъ: Наводненитъ мѣста въ Карабоазката низина.

Иванъ Петровъ: Нѣмъ днесъ мѣста тамъ по 500 л. декаръ. По 3.000 л. струва декарътъ. Че сѣ наводнени, то е другъ въпросъ.

Ангелъ Стояновъ: Уважаеми г-да народни представители! Казахъ ви, че и къщитъ сѣщо се строиха отъ държавата за смѣтка на бѣжанцитъ по цени двойно и тройно по-голѣми отъ ценитъ, които днесъ иматъ. Поради тия съображения, уважаеми г-да народни представители, въ много села на Карабоазката низина тия къщи стоятъ празни, не сѣ заети отъ никого и се рушатъ. Най-сетне бѣжанцитъ получиха и семена, па и жито за прехрана, защото първитъ години, следъ изораване на нивитъ, реколтата не можеше да бѣде добра и задоволителна. Тѣзи семена и жито за прехрана, при тогавашнитъ цени, съставляватъ сѣщо тежко бреме, тежко задължение на бѣжанцитъ. Днесъ единъ бѣжанецъ, който е окѣщенъ и оземленъ съ 30-40 декара земя, който е вземалъ чифтъ добитѣкъ за 15.000 л., който е вземалъ кола за 6.000 л., който е вземалъ двоно мѣсто за 3.000 л., който е вземалъ семе и жито за изхрана за 3.000 л., дължи на държавата около 154.000 л. И ако този бѣжанецъ е съ 4-5 членно семейство, той не може отъ туй, което получава, да изхрани себе си, а камоли да отдѣли за лихви и да изплаща задължениято си къмъ държавата.

Специално за Карабоазката низина, г-нъ Иванъ Петровъ, искамъ да Ви кажа, че повечето отъ нивитъ на бѣжанцитъ сѣ въ низини, презъ цѣлата година стоятъ залѣти съ вода и не могатъ да се засѣятъ, независимо отъ това, че тѣзи наводнени низини сѣ и добъръ източникъ на мазлария. И днесъ отъ Карабоазката низина, която смѣтахме да заселимъ съ бѣжанци и да ѝ дадемъ другъ обликъ, бѣжанцитъ бѣгатъ и искатъ да бѣдатъ заселени на други мѣста, затуй защото тамъ не могатъ да изкаратъ прехраната си. Да се забележи и друго едно обстоятелство. Единъ бѣжанецъ, оземленъ съ 30-40 декара преди 10-15 години, дената вече сѣ порастнали и тази земя сега трѣбва да изхранва не едно, а вече 2-3 семейства, защото на толкова сѣ се тѣ увеличили.

Уважаеми г-да народни представители! Проблемата за бѣжанцитъ е голѣма проблема. Въ България ние имаме 1 милионъ бѣжанци, които сѣ дошли въ пределитъ на българското царство не по своя вина. Тѣ дойдоха затуй, защото къмъ България въ Ньойа се отнесоха много жестоко: откъснаха живи части отъ българската снага и ги хвърляха въ робство. Нашъ племененъ дългъ е къмъ тѣзи бѣжанци да се покажемъ милостиви, да се покажемъ състрадателни. Нека имъ дадемъ туй, отъ което иматъ нужда, за да могатъ да живѣятъ човѣшки, да могатъ да поддържатъ своята челядь и да заселимъ вѣщата и надеждата както у тѣхъ, така сѣщо у тѣхнитъ близки, които сѣ оставили по роднитъ си мѣста.

Уважаеми г-да народни представители! Азъ отправихъ едно питане до господина министра на финанситъ по този въпросъ и смѣтамъ, че той въ близко бъдеще ще отговори.

Нужно е да стане нова преоценка на задълженията на бѣжанците, респективно на къщата, на водоевѣ, на инвентара и да се сведат тѣ къмъ днешните цени. Дадохъ се облекчения за милиарди на много търговци, занаятчии и пр., които сѣ задължили въ частноправни отношения. Даде се фискална амнистия за много милиарди на данъкоплатци, които не могат да плащатъ. Защо да не се даде облекчение, защо да не се даде фискална амнистия и на бѣжанците, които дойдохъ тукъ не по своя воля, а защото бѣха принудени отъ едни жестоки договори, отъ нашите поробители, да дойдатъ и да заживѣятъ, макаръ и като сѣтти сиромаси, но свободни на българска земя, да могатъ да мислятъ, да чувствуватъ и да говорятъ на своя майчинъ езикъ.

Уважаеми г-да народни представители! Азъ бихъ молилъ правителството, въ лицето на г-на министра на финансите, понеже този въпросъ се повдигна отъ преговорившия, да се опростятъ на бѣжанците всички лихви, а платените да се намалятъ отъ главницата; освенъ това бѣжанците задължения да се разсрочатъ на равни вноски и да се платятъ за 40 години — за толкова време, за колкото е сключенъ и хуманитарниятъ заемъ. Не могатъ тѣ да се задължаватъ да плащатъ въ по-късъ срокъ, отколкото е срокътъ, г-не министре, на заема, който българската държава сключи за тѣхъ подъ гаранцията на Обществото на народите на г-на министра на финансите, да се съгласи, щото до справедливото и окончателно разрешение на проблема за бѣжанците — който действително смущава духа на тия бѣжанци, който ги вънува и ги прави да мислятъ въ лошо душевно състояние поради тия задължения, които иматъ, и не могатъ да се отдадатъ на спокойна работа — бихъ молилъ, казвамъ, задълженията имъ да се намалятъ до възможностъ за плащане. Тогава тѣ ще се отдадатъ на работа, за да ги изплащатъ дори и съ странични доходи на членове на тѣхните семейства. Тѣхната челядь ще се впрегне въ странчна работа, за да може да плащатъ, ако задълженията бѣдатъ намалени справедливо. Ако остане само съ доходите отъ нивите да ги плащатъ, бѣдете уверени, че това е абсолютно невъзможно. Вие, които идете отъ селата, знаете отъ 30 декара земя какво може да се получи, лати може да се плащатъ задължения, данъци, да се избѣжатъ деца въ училище и т. н. и т. н. Бихъ молилъ почитаемото правителство да положи усилия, за да се взематъ и настанятъ и неоземлените още бѣжанци, които по бѣой надвишаватъ три пѣти тия, които сѣ настанени и оземлени досега.

Г-да народни представители! Ако стане тая преоценка, ако стане това намаляние на задълженията на бѣжанците, последните ще се почувствуватъ облекчени и сѣ въбра за утрешния день, съ опора въ земята, която иматъ, колкото и малка да е тя, и започнатъ да плащатъ.

Азъ зная че въ нѣкоѣ околини действително имотите на бѣжанците се подобриха. Ето, тамъ е народниятъ представител отъ Исперихско, г-нъ Грънчаровъ, който слуша съ много голямо внимание разискванията по този въпросъ, който се разглежда, защото въ неговия край има много бѣжанци. И г-нъ Иванъ п. Константиновъ отъ Кубратско знае че въ нѣкои околини добруджанските бѣжанци внесоха голями подобрения въ своите имоти, повиши имъ се цената и занесъ нѣкои отъ бѣжанците действително продаватъ своите ниви на висока цена, но не само за да се опаричатъ, а за да купятъ други ниви съ повече декари, за да могатъ да настанятъ тамъ всичките си оженени синове и омъжени дѣщери, за да има и за тѣхъ ниви. Обаче това сѣ единични случаи, за да има и за тѣхъ ниви. Обаче на голямото трудолюбие на бѣжанеца, който е добъръ земетѣлецъ, който, като отиде на нивата, просто свещенодействува, който я наторява добре, който отъ обикновена нива я довежда до степенъ на първокласна. Г-да народни представители! Бѣжанецътъ като земетѣлецъ служи за полъкъ на мѣстното население тамъ, където е оземленъ. Изключенията, г-не министре, да не ви ржководятъ. Масата бѣжанци сѣ натоварени съ много задължения. И азъ Ви моля, встъпайте се въ гласъ, който излиза отъ тукъ, за подкрепа на бѣжанците. Тоя гласъ е справедливъ, това е едно искане, което действително трѣбва да бѣде задоволено.

За Карабозката низина специално, г-не министре. Преди малко единъ господинъ ми връчи изложение, което съмъ забравилъ въ другата си дрска. Ще го възпроизведа на паметъ. То засѣга положението въ с. Джобованъ. Тамъ на бѣжанците сѣ дадени най-лошите ниви, долу въ низините. Карабозъ значи черенъ бозъ. Не бива тази низина да бѣде черна и за бѣжанците и за тѣхната челядь. Напротивъ, г-не министре, сѣ грижитъ на българската държава и сѣ трудолюбието на бѣжанците, нека тѣ да се обърне въ Ниска долина, за да може действи-

телно да дава две реколти въ годината. И нѣщо повече, г-не министре, нека тамъ да се привлѣкатъ повече бѣжанци, а не да бѣгатъ отъ тамъ и да отиватъ да се оземляватъ въ други мѣста. Но на въпроса за с. Джобованъ, Тамъ сега има 2500 декара свободна земя, която бригади отъ Дирекцията за трудовите земеделски стопанства и за комасацията ще раздава на мѣстното население. Привлѣчамъ вниманието на г-на министра на земедѣлието да даде като ржководна идея на тия бригади, съ тия 2500 декара земя да оземлятъ предимно бѣжанците отъ Добруджа, Тракия и Македония, настанени въ с. Джобованъ, като имъ се замѣнятъ нивите, които се намиратъ подъ вода, съ тия ниви, които действително били много хубави. Възнамѣрявало се тия ниви да се дадатъ само на мѣстното население, г-не министре.

Единъ народенъ представител: И тѣ сѣ българи.

Ангелъ Стояновъ: Азъ знамъ, че сѣ българи. Но по-справедливо е да се оземлятъ преди всичко бѣжанците и следъ това тази земя да се раздава на други.

Специално по законопроекта. Сподѣлямъ гледището на преговорившия, да се даде на бѣжанците отъ Македония подъ Гръцко по-голямъ срокъ, да не се дава фаталенъ срокъ, предъ който, като бѣдатъ изправени и като не могатъ да си представятъ документите, да загубятъ правото, което иматъ за получаване на вземащата си.

Но тукъ е мѣстото и времето да повдигна другъ единъ въпросъ, също важенъ. Българската държава по отношение на бѣжанците отъ Македония подъ Гръцко изпълни единъ свой дългъ. По отношение на бѣжанците отъ Добруджа, не знамъ защо, по нѣкой път въпросите се разрешаватъ много трудно. По силата на чл. 177, буква „к“, отъ Ньойския договоръ, българската държава е длъжна да плати на всички български граждани, които имаха секвестирани имоти въ Румъния, едно обезщетение равно на това, което като доходъ отъ тия имоти румънската държава е получила презъ времето, докато е траялъ секвестрътъ. При ликвидирането на спорните въпроси между България и Румъния, румънската държава спадна отъ задълженията на България и тия суми, които е получила отъ въпросните секвестирани имоти на българските поданици. По отношение на тия свои поданици държавата ни досега не е изпълнила още своя дългъ. Наистина правителството, което се възглавяваше отъ г-нъ д-ръ Кюсеиановъ, внесе въ XXIV обикновено Народно събрание законопроектъ, който стана законъ, за да се плати на тия български граждани това, което българската държава имъ дължи по чл. 177, буква „к“, отъ Ньойския договоръ. Обаче законътъ не се приведе въ изпълнение и се отмени. Напразни бѣха молбите, изложенията, ходатайствата, направени предъ българското правителство, да възобнови действието на този законъ. Може би законътъ третираше и други въпроси; ако това бѣ прѣчката, нека да се сведе само до уреждане задълженията на българската държава къмъ българските поданици съ секвестирани имоти въ Румъния, които трѣбва да получатъ обезщетение. Нека се знае, че тия добри българи сѣ съгласни да не получатъ пари, а облигации и така по-лесно може да се уреди този въпросъ.

Г-да народни представители! Азъ познавамъ хора, които бѣха нѣвга много богати въ Добруджа, но които следъ секвестрирането на имотите имъ отъ румънската държава останаха сѣтти сиромаси и досега продължаватъ да водятъ единъ много сиромашки, много несретенъ животъ. Българската държава и досега продължава да не изпълнява едно свое задължение къмъ тия нещастни хора.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Г-да народни представители! Частъ е 8. Предлагамъ да продължимъ заседанието до 9 частъ. Който приема тая предложение, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Ангелъ Стояновъ: Моля чрезъ г-на министра на финансите и правителството, този въпросъ, който бѣ уреденъ съ законъ, влѣзълъ въ сила нѣколко дни безъ да се тръгне, да се замѣни съ новъ проектъ, който да се внесе въ Народното събрание и да стане законъ, за да видятъ тия добри българи, за смѣтки на които държавата ни изплаща едно свое задължение, че действително се грижимъ за тѣхъ.

Ето защо предлагамъ: да стане преоценка на бѣжанските имоти и инвентаръ, да се намалятъ и да се сведатъ задълженията имъ до възможния минимумъ, за да могатъ да ги плащатъ; да се настанятъ и другите ненастанени бѣжанци; да се споре принудителното събиране задълженията на бѣжанците къмъ държава и общини.

По отношение на законопроекта, който се разглежда, предлагам да няма фатален срок, по който бѣжанците отъ Македония подъ Гърция да представляватъ своитѣ документи, за да не би съ това тѣ да пострадатъ. Похвална е грижата на българската държава, че иска да уреди това свое задължение и тия 500-600 бѣжанци, когато представятъ документи, да получатъ обезщетенията си. Това е, по-втарямъ, грижа, която аплодирамъ. Съ тия бѣлѣжки, г-да народни представители, ще гласувамъ законопроекта. (Ръжкоплѣскания)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Има думата г-нъ докладчикътъ.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Няма да отрека грижитъ на колежитѣ, които говориха преди мене, за бѣжанците, но съвсемъ не бѣше умѣстно по този законопроектъ да се повдигатъ тия въпроси, които тѣ повдигнаха. Нито министърътъ, нито ние можемъ, понеже не е внесенъ законопроектъ за измѣнение закона за бѣжанците, който урежда тая материя, да се занимаваме съ опрощаване на дългове на бѣжанци, настаняване на бѣжанци, раздаване на земи, намаляване на лихви и т. н. Нещастieto, което ни сполети, не бѣше малко — загубихме, и територии, загубихме и военна самостоятелностъ, загубихме маса материални сръдства и отгоре на това, т. я българи, които избѣгаха отъ поробенитѣ земи, останаха върху грижитѣ на държавата.

Но, г-да, когато говоримъ за бѣжанците, не бива да забравяме, че имаше и има и мѣстни българи, които нѣматъ земя, които иматъ малко земя, на които се злоупотребява, когато се даваха на бѣжанците къщи и ги освобождаваха отъ данѣкъ, а на тѣхъ, които сѣ загубили синове въ войната, имъ секвестираха последната крава или котела за плащане на данѣкъ. Нека да признаемъ, че въ ония трудни моменти, въ които държавата бѣше принудена, по стеклитѣ се обстоятелства, да се грижи за бѣжанците, тя изпълни своя дългъ въ кръга на възможноститѣ си. Не сключи ли държавата два заема за бѣжанците, не се ли помѣчи тя да настави бѣжанците, не се ли погрижи преди всичко за тѣхъ, като ги тури предъ българскитѣ граждани, които се биха въ войната?

Единъ народенъ представителъ: И бѣжанците се биха заедно съ насъ.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: Да, биха се. Днесъ, когато говоримъ за бѣжанците, не трѣбва да ги отдѣляме отъ другитѣ граждани, защото сѣ наши братя, но еднакво ще се грижимъ както за тѣхъ, така и за другитѣ български граждани.

Но сега е поставенъ въпросътъ за бѣжанците отъ Македония подъ Гърция. Прави честь на г-на министра на финансите, че не се е формализиралъ, и следъ като веднажъ е билъ продълженъ срокътъ и сѣ били публикувани имената на ония, които не сѣ дошли да взематъ своитѣ ценни книжа, дава още веднажъ възможностъ на тия нещастни хора, измежду които има и неграмотни, измежду които има и незнаещи закона, да се възползватъ отъ тия, макаръ и недостатъчни за тѣхъ, облиги, да получатъ ценни книжа, макаръ и непродваеми по номиналната имъ стойностъ. Г-нъ министърътъ на финансите дава още единъ срокъ — до 31 октомврий т. г. И не само това, той каза: „Поемамъ грижата, ще направя всичко възможно, щото службата да намѣри тия хора, да ги повика, да ги подкани, да имъ даде онова, което българската държава може да даде сега.“

Повдига се въпросъ: защо остатъцитѣ въ облигации отъ по 500 л., които се получаватъ при разпредѣлянето на суми, дължими на нѣколко лица, се продаватъ отъ държавата и получената сума се разпредѣля между смѣнитѣ лица. Това е направено, защото и самиятъ бѣжатацъ наследодателъ, ако бѣше живъ и ако имаше да подѣли тия облигации между децата си, щѣше да продаде облигациитѣ на борсата, защото не може да ги раздѣли на 2-3 части, ще вземе паритѣ и ще ги раздѣли между наследникитѣ. Ние не можемъ да приемемъ държавата да плати тия облигации по номиналната имъ стойностъ, защото нѣма да бждемъ справедливи, нѣма да постѣпимъ еднакво къмъ всички бѣжанци.

Повдигна се и въпросътъ за плащането на бѣжанскитѣ заеми. Ще му дойде редътъ. Г-нъ министърътъ, както се грижи за задълженията на всички български граждани, както направи облекчения на всички малоимотни и на ония, които имаха да плащатъ глоби, ще направи и на бѣжанците облекчения, както сѣ и правени. Държавата,

която сключи бѣжанскитѣ заеми, плаща редовно на падежитѣ, а тя далечъ не може да получи онова, което сѣ дължи отъ бѣжанците. Ние знаемъ, че ценитѣ на имотитѣ паднаха, ние знаемъ, че когато снабдяваме бѣжанците съ добитѣкъ и инвентаръ, ценитѣ бѣха по-високи. Но това е за всички. Ако държавата, която днесъ има толкова много грижи, се облекчи, се запаси съ сръдства, се отърве отъ това, което я тормози и гнети, при първа възможностъ тя ще се погрижи и за бѣжанците, като имъ направи облекчения, които сѣ възможни. Имотитѣ на бѣжанците не сѣ продавани досега. Политиката на държавата и на Земедѣлската банка е била да изчаква, да подпомага, да съветва и да крепи бѣжанците. Веднажъ сѣ дадено на бѣжанците, понеже нѣкои го излязъ, даде имъ се втори пътъ. Бѣжанците не сѣ изоставени, не сѣ забравени. Държавата, въ кръга на своитѣ възможности — докогато сѣмъ следилъ, като бившъ чиновникъ въ Земедѣлската банка, за прилагането на законитѣ за бѣжанците — се е грижила за бѣжанците, направила е максимално възможното по силитѣ ѝ и продължава да се грижи. Азъ смѣтамъ, обаче, че ще трѣбва да престатемъ да говоримъ за бѣжанци. Тѣ сѣ българи.

Ангелъ Стояновъ: Не можемъ да престанемъ да приказваме за бѣжанци, докато има бѣжанци.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: Няма бѣжанци, има българи и еднакво ще се грижимъ за всички. Това е дължностъ на държавата и тя нѣма да макира отъ своя дългъ.

Ангелъ Стояновъ: Азъ не казвамъ, че не сѣ българи. Азъ казвамъ, че има бѣжанци и трѣбва да се грижимъ за тѣхъ.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: Докога ще ги дѣлимъ, г-нъ Стояновъ?

Ангелъ Стояновъ: Дотогава, докогато падне Ньойскиятъ договоръ и докогато България получи своитѣ земи. (Ръжкоплѣскания отъ нѣкои народни представители)

Докладчикъ Стамо Колчевъ: И азъ ръжкоплѣскамъ, ако падне. Насъ ни накараха да плащаме репарации. Добрата воля на държавата е била налице.

Ангелъ Стояновъ: И забележете, че ние плащаме за този хуманитаренъ бѣжански заемъ само 35% отъ лихвитѣ му, а искаме отъ бѣжанците да плащатъ всичко!

Министъръ Добри Божиловъ: Имате грѣшка.

Изанъ В. Петровъ: Известни хора, които сѣ начело на емигрантски организации, може би иматъ интересъ да повдигатъ тия въпроси, но това дѣление на народа на добруджанци, тракийци и пр. трѣбва да се изостави. Има само българи. (Нѣкои народни представители ръжкоплѣскаха)

Ангелъ Стояновъ: Тѣ сѣ българи. Кой Ви каза, че дѣли българитѣ?

Докладчикъ Стамо Колчевъ: Г-да народни представители! Азъ смѣтамъ, че не трѣбва да се губи повече време. Мотивитѣ на законопроекта сѣ ясни и категорични. Той е въ защита на интереситѣ на тия хора, които досега не сѣ дошли да си получатъ обезщетенията. Г-нъ министърътъ на финансите имъ дава новъ срокъ до 31 октомврий 1940 г. Той се е нагърбилъ да намѣри тия хора, които сѣ пропуснали сроковетѣ досега, и да ги покани да дойдатъ да си получатъ вземанията. Съ това е нагърбена службата на държавнитѣ дългове. Нека да гласуваме законопроекта, за да подпомогнемъ тия хора да получатъ това, което иматъ да взематъ.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които г-да народни представители приематъ на първо четене законопроекта за измѣнение и допълнение наредбата-законъ за крайния срокъ по изплащане стойността на ликвидираниѣ имоти на бѣжанците, преселили се отъ Гърция, съгласно конвенцията между България и Гърция относно свободата за емиграция на малцинствата („Държавенъ вестникъ“, бр. 49, отъ 5 мартъ 1938 г.), моля, да вдигнатъ ръжка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ Добри Божиловъ: Моля народното представителство, ако е съгласно, законопроектътъ да мине по спешностъ и на второ четене, защото въпроситѣ, които се

повдигнаха, нѣматъ нищо общо съ въпроса, който искаме да разрешимъ. Ние не искаме да лишимъ отъ обезщетение единъ голѣмъ брой бѣжанци, които има да получаватъ около 1.800.000 л. Ще ги търсимъ да имъ вържимъ тѣхното обезщетение.

На всички други въпроси ще отговоря, когато ще отговори на питането на г-нъ Ангелъ Стояновъ. Тия въпроси ще се разрешатъ съ другъ специаленъ законопроектъ. Въ комисията нѣма какво да разискваме и да измѣняваме. Повторно моля да се гласува законопроектътъ по спешностъ и на второ четене.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ предложението на г-на министра на финансите, законопроектътъ, по спешностъ, да се приеме сега и на второ четене, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Има думата г-нъ докладчикътъ.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за измѣнение и допълнение на наредбата-законъ за крайния срокъ по изплащане стойността на ликвидирани имоти на бѣжанците, преселили се отъ Гърция, съгласно конвенцията между България и Гърция относно свободата за емиграция на малцинствата („Държавенъ вестникъ“, брой 49, отъ 5 мартъ 1938 г.).

§ 1. Членъ 1 се измѣня така: Всички неплатени обезщетения на бѣжанците, преселили се отъ Гърция, за ликвидирани имоти, права и интереси, опредѣлени въз основа на конвенцията между България и Гърция относно свободата за емиграция на малцинствата и правилника за службата на ликвидационното бюро при Българското комисарство за репарации, ще продължаватъ да се изплащатъ въ брой и въ облигации отъ 5% (6%) държавенъ заемъ отъ 1923 г. при условие, че правоимащитъ ще представятъ въ Главната дирекция на държавнитъ дългове най-късно до 31 октомврий 1940 г. включително следнигъ документи:

1) удостоверение отъ Българската земеделска и кооперативна банка, отъ което да се вижда правоимащитъ получилъ ли е заемъ по закона за настаняване на бѣжанците и обезпечаване поминѣка имъ отъ 1920 г. или по закона за селско-стопанското настаняване на бѣжанците отъ 1926 г.;

2) удостоверение отъ общината, въ която се намира мѣстожителството на правоимация, отъ което да се вижда настаненъ ли е сѣщиятъ или не по закона за селско-стопанско настаняване на бѣжанците и, ако е настаненъ, какво е получилъ при настаняването му (нива, дворно мѣсто, къща и др.).

Когато правоимащиятъ е покойникъ, такива удостоверения трѣбва да се представятъ както на името на покойника, така и на името на всѣки отъ наследниците поотдѣлно, независимо отъ удостоверението за единственитъ и прями наследници, което сѣщо трѣбва да бѣде представено въ горния срокъ.

Лицата, които не представятъ документитъ, упоменати по-горе, до 31 октомврий 1940 г. включително, губятъ безвъзвратно правата си.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ заглавието на законопроекта и § 1, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 2. Въ чл. 2 датата 31 декемврий 1939 г., установена съ закона за измѣнение на сѣщата наредба-законъ („Държавенъ вестникъ“, брой 98, отъ 4 май 1939 г.) и въ чл. 3 датата отъ 30 юний 1939 г., установена съ сѣщия законъ, се измѣнятъ съответно така: първата — съ датата 31 октомврий 1940 г., а втората — съ датата 31 януарий 1941 г.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 2, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 3. Добавя се новъ чл. 5, който гласи така: Ако при разпредѣляне изплащанията на дължимитъ на нѣколко лица едновременно суми се получатъ остатъци въ облигации отъ по 500 л., то за да може да стане разпредѣлянето и на тѣзи остатъци, държавата откупува облигациитъ, заедно съ текущи имъ купонъ, по борсовия курсъ и получената сума, заедно съ стойността на изтек-

литъ купони, се изплаща по части на правоимащитъ. Когато въ такива случаи само единъ или нѣколко отъ правоимащитъ сѣ запазили правата си, а другитъ сѣ ги загубили по нѣкоя причина, облигациитъ за цѣлото общо вземане се издаватъ на името на Българската народна банка само въз основа на документитъ, представени отъ правоимащитъ, които сѣ запазили правата си, следъ което се откупватъ отъ държавата по сѣщия начинъ и припадащитъ се на тѣзи лица части се изплащатъ, а остатъкътъ, припадащъ се на лицата, загубили правата си, се внася на приходъ въ държавното съкровище.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 3, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Пристъпваме къмъ точка шеста отъ дневния редъ:

Първо четене на законопроекта за набавяне срѣдства за проучване на подземнитъ богатства.

Моля г-на докладчика на комисията по Министерството на търговията да го прочете.

Докладчикъ д-ръ Божко Ковачевски: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ законопроекта за набавяне срѣдства за проучване на подземнитъ богатства.

Г-да народни представители! Нуждата на стопанството за петролъ, метали и усиленото търсене на руди за износъ наложни на отдѣла за природни богатства по-енергично проучване на подземнитъ богатства въ държавнитъ периметри. Въ резултатъ на това се откриха значителни залежи на медна и желязнопиритна руда въ Панагюрско, богата желязна руда въ Елховско, а сѣществуватъ надежда и за откриване на други.

Срѣдствата за тия проучвания се вземаха досега отъ държавния бюджетъ. Обаче естествено на минитъ работи изисква по-голяма свобода въ получаване на срѣдствата и тѣхното изразходване за своевременното набавяне на нуждитъ машини и съоръжения.

Съ законопроекта се предвижда занаяпредъ тия срѣдства да се получаватъ направо отъ печалбитъ на държавнитъ мини, както това е предвидено въ специалния имъ законъ, а разходитъ ще ставатъ по закона за бюджета, отчетността и предприятията, но съ известни улеснения.

Проученитъ отъ отдѣла за природни богатства държавни обекти ще се предаватъ за експлоатация на държавнитъ мини и, следователно, правилно е срѣдствата за проучване да се взематъ отъ печалбитъ на тия мини, които печалби ежегодно ще се увеличаватъ отъ новопридаденитъ имъ проучени и готови за експлоатация обекти.

Като ви излагамъ горното, честь ми е, г-да народни представители, да приемете за разглеждане и гласуване приложения тукъ законопроектъ.

Гр. София, мартъ 1940 г.

Министъръ на търговията, промишлеността и труда:

Д-ръ Сл. Загоровъ

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за набавяне срѣдства за проучване на подземнитъ богатства.

Чл. 1. Въ бюджета на държавнитъ мини „Перникъ“ се вписва ежегодно кредитъ въ размѣръ на 20% отъ печалбитъ и за предшествуващата година, който кредитъ ще служи за проучвания на подземнитъ богатства въ страната, извършвани отъ Министерството на търговията, промишлеността и труда. Ако процентътъ 20% даде по-малко отъ 15.000.000 л., то се вписва последната сума.

Чл. 2. Директорътъ на природнитъ богатства, съвмѣстно съ началника на бюджетоконтролното одѣление, като иматъ предвидъ изказанитъ препорѣки на миния съветъ, съставятъ бюджетопроектъ, като на приходъ се поставя сумата, която ще се впише въ бюджета на държавнитъ мини „Перникъ“, а на разходъ се изброяватъ всички ония разходи, необходими за проучване на подземнитъ богатства въ страната.

Бюджетопроектътъ, следъ преглеждане отъ министра на финансите, се утвърждава отъ Министерския съветъ по докладъ на министра на търговията, промишлеността и труда.

Чл. 3. Вписаната сума въ бюджета на държавнитъ мини „Перникъ“, съгласно чл. 1, се внася изведнажъ или на части въ Българската земеделска и кооперативна банка

по специална сметка на Министерството на търговията, промишлеността и труда и се изразходва със чекове, подписани от директора на природните богатства и началника на бюджетоконтролното отделение.

Дирекцията на природните богатства може да поиска от държавните мини „Перник“ да извършат за нейна сметка доставки, необходими за проучването на подземните богатства по реда за държавните мини.

Чл. 4. Извършването на разходите става по начините, посочени в закона за бюджета, отчетността и предприятията, с изключение на това по чл. 3, ал. 2 втора.

Доставки направо от пазара могат да се извършват от Дирекцията на природните богатства до 100.000 л., а тегленето на суми в аванс и даване съгласие да се извърши предприятието по стопански начин или доброволно спазаряване става от министъра на търговията, промишлеността и труда, независимо от размера им.

Чл. 5. При Дирекцията за природните богатства се създава длъжност касиер-домакин.

Разходите се извършват от касиер-домакина по нареждане на министъра на търговията, промишлеността и труда или упълномощеното от него лице, след като се визирават от началника на бюджетоконтролното отделение при министерството.

Чл. 6. Разходооправдателни документи се представят от касиер-домакина в бюджетоконтролното отделение при Министерството на търговията, промишлеността и труда, което, след проверка, ги изпраща в Върховната сметна палата, за да се произнесе по тяхната редовност.

Палатата задържа редовните оправдателни документи и съобщава на бюджетоконтролното отделение за изплащане на разхода или оправдаване на аванса.

Чл. 7. След изтичането на бюджетното упражнение, най-късно до 30 април, касиер-домакинът представя в Върховната сметна палата отчет на сметката на Дирекцията за природните богатства при Българската земеделска и кооперативна банка.

Неразходваната сума по бюджета се записва на приход по следващия бюджет.

Председателстващ Никола Захариев: Има думата народният представител г-н Петър Митев.

Петър Митев: (От трибуната. Чете) Г-да народни представители! Днес пред нас е сложен законопроектът за набавяне средствата за проучване на подземните богатства. Във мотивите към законопроекта г-н министърът на търговията, промишлеността и труда казва: (Чете) „Нуждата на стопанството за петрол, метали и усиленото търсене на руди за износ наложи на отгледа за природни богатства по-енергично проучване на подземните богатства в държавните периметри. В резултат на това се откриха значителни залежи на медна и железнопиритна руда в Панагюрско, богата железна руда — 60% — в Елховско, а съществува надежда и за откриване на други.“

Средствата за тия проучвания се вземаха досега от държавния бюджет. Обаче естеството на минните работи изисква по-голяма свобода в получаване на средствата и тяхното изразходване за своевременното набавяне на нужните машини и съоръжения.

Със законопроекта се предвижда занаятът тия средства да се получават направо от печалбите на държавните мини, както това е предвидено в специалния им закон, а разходите ще стават по закона за бюджета, отчетността и предприятията, но с известни улеснения.

И така, снабден с средства, отделът за природни богатства, след проучването на държавните обекти, ще ги предава за експлоатация на държавните мини, от които експлоатацията ще да последват нови постижения в отгледа.

Г-да народни представители! Много средства са дадени за насърчение на нашата местна индустрия и други отрасли от стопанството ни. Държавата е целила да се развият тези отрасли на стопанството. Дали е била правилно насочена стопанската политика на държавата, това е друг въпрос, но фактът е, че много средства са хвърлени за поддържане на паразитна индустрия.

Нашата земя не е проучена достатъчно добре — нито нейната повърхност, нито нейните недра.

Г-да народни представители! Вярвам, че мнозина от вас са ходили в странство, било като са следвали, било като са били по свои частни работи, и са видели много чужди земи. И нека си признаем, че като нашата земя, като нашето отечество, рядко има страна така щедро надарена с хубава природа: климат, поля, гори, планини,

минерални води, подземни и надземни богатства, или както поетът я нарича: „България е земен рай“, защото всичко има и всичко вирее. А народът казва: само добри управници няма.

За да дадем на нашия обезвреден народ, селянин и работник, по-силен човешки живот, трябва да се проучат всички надземни и подземни богатства и възможности за рационалното им използване и обработване от индустрия и занаяти. Със това ще дадем повече работа на трудолюбивия наш народ, селянина и работника, ще намалим и премахнем безработицата.

Г-да народни представители! Аз мисля, че предвиденият в чл. 1 приходи — 20% от годишната печалба на мини „Перник“, или 15 милиона лева, са малко, и ако те не постъпят, по една или друга причина, както порано, ще се спъне работата на отгледа за проучване на природните богатства. Сумата трябва да се увеличи, според мене, с още 5.000.000 л., за да се гарантира, че няма да се прекъсва работата на отгледа за проучване на природните богатства.

Живеем в един момент на динамичност, и онзи, който не се приспособи към новите условия на живота, не ще просперира. Ние имаме всичкото съзнание за този момент, и, вместо да се оставим да ни движи слепата случайност, трябва обмислено да насочим усилията си и да организираме нашето стопанство, нашата индустрия, занаяти и земеделие така, щото те да са в хармония с новото обществено развитие.

Не сторим ли това, ние ще закъснем с нашето развитие и бъдещето ще ни осъди.

Председателстващ Никола Захариев: Има думата народният представител г-н Иван Петров.

Иван В. Петров: (От трибуната) Г-да народни представители! Аз няма да говоря много за законопроекта. Ще гласувам за него, защото считам, че е навременен. Искам, обаче, да обърна вашето внимание върху следното. Първо, моля, законопроекта да отиде в комисията. Ако настоявам да отиде в комисията, то е защото искам да стане една поправка в смисъл, сумата 15 милиона лева да се отнесе към бюджета на фондовете, защото така, както е постановено в законопроекта, сумата ще се изразходва без контрола на Народното събрание. Ако сумата се отнесе към бюджета на фондовете, ще се изготви един бюджет от директора на природните богатства за изразходването на сумата, той ще бъде одобрен от Народното събрание и след това ще се изразходва сумата съгласно закона за бюджета, отчетността и предприятията.

Желая изразходването на тези пари да бъде поставено под контрол, защото, както знаете, по други закони се създадоха разни комитети, които разполагат с милиони и милиони обществени средства, вършат строежи, правят разхищения и, понеже са създадени по специални закони, ние само гледаме и се питаме защо стават тия разхищения. Както изглежда, никой не е против целта, която се преследва с този законопроект, обаче нека и този разход да бъде поставен под контрола на Народното събрание. Моля да се има предвид това.

Председателстващ Никола Захариев: Има думата народният представител г-н Стамо Колчев.

Стамо Колчев: (От трибуната) Г-да народни представители! Ето един законопроект, който трябва да се внесе много отдавна, и поради това, че той е закъснен, ние вече теглим последствията от непрочуването на подземните богатства на нашата страна, които са тия необходими днес и които не можем да си доставим дори с цената на златото, което държим в касите на Българската народна банка. Такива са бакарът, оловото, вжглицата, петролът, нафтозът и шистозът залежи и пр. Много отдавна се говореше по този въпрос, и ние трябва да благодарим на г-на министъра на търговията, че е имал куража да го разреши, и то точно сега, когато е най-голямата нужда от намирането на подземни богатства в нашата страна и от разработването им, защото с този начин ще можем да дадем работа на хората, които изнемогват и, най-важното, да се запазим със онова, което нашата земя крие и което ние трябва да имаме, особено в момента като днешния.

Аз още един път благодаря на г-на министъра за тази негова инициатива, но бих го молил за едно нещо. Наред с инициативата на държавата, наред с средствата, които ще се дават за търсене на подземни богатства в периметри, които държавата си е запазила,

има и маса труженици, маса хора, които са запазили периметри и които разориха своето състояние благодарение на това, че търбваше да търсят сръдства по пътя на обикновения кредит, който свършено не е пригоден за инвестиции във минни предприятия. Да вземем пари при лихва 8%, 9% или, както беше във миналото, 12% и да ги вложим във земята, да търсим залежи и да не намерим нищо, да заключим една галерия и да отидем във друга — това е цял подвиг. Има маса хора, които дори са станали посмъртни със упорството, което проявяват във търсенето на подземни богатства; наричат ги иманяри. Те разориха своето състояние със надеждата, че един ден ще намерят нещо ценно, което ще бъде от полза не толкова за тях, колкото за държавата и за техните наследници. Ето защо аз бих молил г-на министра на търговията, който е имал тази щастлива идея да разреши въпроса за намиране сръдства за проучване периметрите, запазени от държавата, ако може да увеличи процента на откъсяния от минни „Перник“ сръдства за тази цел и част от тях да се турят на разположение, с малък процент лихва, на ония хора, които са дали и живота си, и състоянието си, за да се намерят подземни богатства, с които пак държавата ще разполага.

Аз моля всички г-да народни представители да гласуват законопроекта и да го пратим в комисията, за да направим едно добро дело. (Ръкоплъскания от някои народни представители)

Председателстващ Никола Захариев: Има думата народният представител г-н Минчо Ковачев.

Минчо Ковачев: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Сложен е пред нас на разглеждане един много сериозен законопроект, но поради късното време аз ще се огранича да говоря много кратко, може би не повече от 5-10 минути.

Веднага след европейската война всички държави започнаха да живеят авгаркичен живот, живот на самозадоволяване. Самозадоволяването, обаче, изисква преди всичко добри климатически условия, земни богатства, подземни богатства, спекулативен ум, пари и труд. Без наличността на тия шест елемента, самозадоволяване не става. Имаме ли, преди всичко, в нашата страна подземни богатства, които да ни послужат за самозадоволяване? Изученията показват, че имаме желязни руди достатъчно, много бакаренни руди отлични, особено рудата във Панагюрско, която, според моите сведения, съдържа от 6 до 18 грама злато на тон руда и от 3 до 8% медь — една руда сравнително най-богата. Разбира се, имаме и цинкови, оловни и др. руди. Всички запазени минни периметри — едни от държавата, други от отделни частни лица — не са проучени и още не са обект на сериозно разработване, защото проучването струва сръдства. Частният стопанин не може да направи проучване, защото няма сръдства, или, докато свърши проучването, свършат се и сръдствата му. Капитали у нас за такава цел няма, а държавата досега е обръщала много малко внимание на тези проучвания.

Едва сега се туря начало на по-сериозно проучване на нашите минни богатства. Сръдствата за тези проучвания се вземат от печалбите на минни „Перник“. Няма да се спирам на въпроса дали минни „Перник“, които са заангажирани и с други проблеми — електрификация и тѣм подобни, ще могат да отделят от своите печалби сръдства за проучване на минните богатства в страната, защото съмтам, че г-н министърът, който внася законопроекта, е обсъдил този въпрос и знае, че могат да се отделят 20% от печалбите на минни „Перник“ за тази цел, и затова го предлага във законопроекта.

Само бих искал да обърна внимание на това, сигурен ли е, че тези 20%, които ще се отделят от печалбите на минни „Перник“ за проучване на минните богатства у нас, ще бъдат достатъчни, или ще започнем проучванията и ще дойдем до положението да ги изоставим на сръдбата? Това е един въпрос, който трябва да се обсъди. Също г-н министърът трябва да ни каже, дали върва той, че могат да се отделят тези сръдства, а не утре да се каже, че сръдствата трябва за другаде, че някои предприятия на мината са започнати и недовършени и сръдствата са необходими за тия предприятия. Имаме ние ще трябва да търсим сръдства за проучването — не за разработването — на нашите рудни богатства.

Аз съмтам, че тук ще трябва да се работи ударно, енергично, смѣло да се проучат всички залежи, защото,

както казах, нито един от залежите не е проучен основно. Правени са отделни, частични проучвания, но какво е количеството на рудите, начинът на експлоатацията, ще се рентири ли една евентуална експлоатация, ако се вложат сръдства за машини, пещи и т. н., дали сръдствата да се изнасят във форма на полуфабрикати, или въ сурово състояние и т. н. — всички тези въпроси не са проучвани, а имаме само повърхностно откриване на залежи.

Аз посрѣщам с особено удоволствие почина на г-на министра на търговията да се намерят сръдства за проучване на нашите минни богатства. Ще го подкрепя и ще гласувам за законопроекта, но бих помогнал, ако можем, да отидем малко по-нататък — и от другаде да потърсим ресурси, да увеличим сръдствата за тази цел, за да дадем възможност за работа на отделнието за мините при Министерството на търговията, където виждам, че има хора с амбиция да направят нещо. Няма да бъдат загубени пари, ако дадем 20-30 милиона лева за разработване на нашите минни богатства. Можем да не получим резултати за една година, но това още не значи, че парите са загубени. От 4-5 или 10 направени проучвания може само едно да се увѣчае с успех, но то да докара разрешаването на маса социални и стопански проблеми, самозадоволяване въ известни отношения, откриване на широк простор за ред нови индустрии, за да не търсим, както е сега, метали полуфабрикати и да поставяме индустрията въ положение на безработица, понеже нямаме основния материал.

Ако станат проучвания, отсега да се помисли и за начина, по който могат да бъдат разработени ония рудни богатства, където ще има условия за рентабилното им експлоатиране. Когато дойдем до този въпрос, аз съмтам, че ще се съблскаме с липсата на сръдства. Частният стопанин не е сигурен, не е спокоен въ своето творчество, защото няма сръдства. На акционерната почва също не може да стане, защото с ред мѣроприятия компрометирахме акционерното дело, а сега с новите данъчни закони го доубиваме, според мене. Тѣй че ще трябва да се търси друг нѣкой начин.

Иван В. Петров: Нека открием минните богатства, на тогава ще мислим по тези въпроси.

Минчо Ковачев: Тези въпроси не се разрешават, когато се открият рудните богатства, а още отсега трябва да се разрешат. Има всички признаци, че имаме рудни богатства. Аз съмтам даже, че са налице. Но не е въпросът само да се проучат тези богатства. Трябва да се проучат предварително и всички други въпроси. Експлоатацията на едно минно богатство не може да започне въ 10-15 дни или въ година. Този въпрос се проучва всеотстранно и предварително, защото сръдствата не се намират така лесно. И ако не бѣха ония фискални закони, които гласувахме досега, за създаване нови данъци или за увеличаване на съществуващи такива, аз бих препоръчал намиране на обществени сръдства за разработване на нашето минно богатство, дори по принудителен начин, на базата на един акционерен капитал. Сомтам, обаче, че засага тази идея не е популярна и ще трябва да се отложи за по-нататък. Може би г-да министрите ще намерят разрешение на този въпрос.

Съ готовност ще гласувам за законопроекта, като изказвам съжалението си, че не можах да се изкажа по-обстойно, понеже бързае да приключим заседанието.

Председателстващ Никола Захариев: Има думата г-н министърът на търговията, промишлеността и труда.

Министър д-р Славчо Загорозъ: Г-да народни представители! Макарь въпросът за проучването на подземните ни богатства да е съшен, аз моля законопроекта да се отнесе въ комисията, за да претърпи там някои поправки както по форма, така и по съдържание.

Благодаря на г-да ораторит за бележити, които направиха по законопроекта. (Ръкоплъскания)

Председателстващ Никола Захариев: Които приемат на първо четене законопроекта за набавяне сръдства за проучване на подземните богатства, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събрание приема.

Г-да народни представители! Въ приетия преди малко на второ четене законопроект за изменение и допълнение на наредбата-закон за пътищата е станало едно опущение от редакционно естество. Понеже приемем

туку едно предложение въ смисълъ събирането на пштиния данъкъ да става отъ държавниятъ бирници, вмѣсто отъ общинскитъ, г-нъ министърътъ иска да се направи една редакционна поправка въ § 8, чл. 6, буква „с“.

Има думата г-нъ министърътъ на общественитъ сгради, пштината и благоустройството.

Министъръ Димитъръ Василевъ: Г-да народни представители! Народниятъ представител г-нъ Ангелъ Сивиновъ, ръководенъ отъ доброто желание да се събиратъ по-лесно приходитъ на фонда „Пштина“, направи предложение по § 2, чл. 6, буква „г“, алинея първа, въ смисълъ, думитъ „общинскитъ бирници“ да се замѣнятъ съ думитъ „държавнитъ бирници“. Понеже държавната администрация представлява по-голямъ авторитетъ отъ общинската, азъ веднага се съгласихъ съ неговото предложение, ръководенъ отъ същото желание да събираме по-лесно приходитъ на фонда „Пштина“.

Въ връзка, обаче, съ § 2 е § 8, който се отнася до сжщия чл. 6, буква „с“, алинея първа, където се казва: „Общинитъ не издаватъ удостоверения по закона за събиране прѣжитъ данъци, безъ да е платенъ пштиния данъкъ“. Безспорно е, че шомъ като данъкътъ се събира отъ държавния бирникъ, общината не може да задължи единъ данъкоплатецъ да плати данъка. Трѣбва пакъ държавниятъ бирникъ да събере данъка.

Независимо отъ това, обаче, пакъ въ сжщия членъ, само че по-нататкъ въ буква „с“, е казано: (Чете) „Градскитъ и селски общини, които редовно внасятъ предвиденитъ въ буква „д“ вноски въ приходъ на фонда „Пштина“, задържатъ въ полза на бюджетитъ си 10% отъ събранитъ отъ тѣхъ суми по букви „б“ и „ж“, и недоборитъ по тѣзи букви, и по чл. 43 отъ този законъ.“

Освенъ това, предвиждатъ се и наказателни санкции срещу нередовнитъ градски и селски кметове, държавнитъ контролори, бирницитъ на общинитъ и пр.

Ясно е, че всичко това е въ връзка съ онова измѣнение, което предложи народниятъ представител г-нъ Сивиновъ. За да може да се координиратъ тѣзи измѣнения, азъ ви моля утре въ благоустройствената комисия, която и безъ това има заседание въ 10 ч., да се направятъ тѣзи поправки и да се приематъ отъ Народното събрание въ заседанието му следъ обѣдъ.

Иванъ Петровъ: Г-не министри! Да не би да има формално неудобство за тѣзи измѣнения? Ако сж свързани съ измѣнението на нѣкои членове, които не фигуриратъ въ проекта, ние не можемъ тѣзи измѣнения да ги внесемъ за гласуване при второто четене.

Министъръ Димитъръ Василевъ: Свързани сж съ сжщитъ членове.

Иванъ Петровъ: Ако тия измѣнения засѣгатъ членове отъ закона, които сега не се предлагатъ за измѣнение съ този законопроектъ, ние не можемъ да направимъ това, макаръ и да се касае за координиране на измѣненията.

Министъръ Димитъръ Василевъ: Този текстъ, за който говоря, е пакъ въ чл. 6.

Въ всѣки случай, азъ моля благоустройствената комисия утре да се занимае съ тази работа и поديرъ обѣдъ да се предложатъ на почитаемото Народно събрание приетитъ измѣнения. Иначе трѣбва да остане, както бѣше.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Г-не министри! Комисията може да направи само редакционни поправки.

Иванъ Петровъ: Съгласно правилника, г-не министри, вие имате право въ разстояние на 24 часа, до утрешното заседание, да направите поправките. Нѣма защо да свиквате комисията.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Съгласно чл. 49 отъ правилника, може да се направятъ поправки само на допустнати фактически грѣшки. Шомъ се касае, обаче, за измѣнението на членове, които не се измѣняватъ съ настоящия законопроектъ, трѣбва да се внесе новъ проектъ.

Георги Тодоровъ: Може това да стане и безъ внасянето на новъ законопроектъ. Достатъчно е утре да се добавятъ само тия думи: „Въ всѣки членове на законопроекта, гдето се говори за общински бирници, да се чете държавни бирници.“

Иванъ Петровъ: Не може така.

Сирко Станчевъ: Утре.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Ако се констатира фактически грѣшки, съгласно чл. 49 отъ правилника, правителството има право въ срокъ отъ 24 часа, значи, въ утрешното заседание, да предложи съответнитъ поправки.

Пристъпваме къмъ точка седма отъ дневния редъ:

Одобрение предложението за одобряване V-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 6 декемврий 1939 г., протоколъ № 214, относно разрешаването да се изсѣче до голо една просѣка, широка 50 метра, по граничната линия въ участъка на 8 и 9 гранични роти.

Моля г-на секретаря да го прочете.

Секретаръ Стефанъ Стателовъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ предложението за одобряване V-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 6 декемврий 1939 г., протоколъ № 214, относно разрешаването да се изсѣче до голо една просѣка, широка 50 метра, по граничната линия въ участъка на 8 и 9 гранични роти.

Г-да народни представители! За да се осигури доброто охранение на границата ни въ участъка на 8 и 9 гранични роти, наложи се изсичането на гората, като се направи една просѣка съ широчина 50 метра по граничната линия. Съ тази мѣрка се целѣше да се отнеме възможността за незаконно преминаване на границата, нѣщо, което е ставало досега поради глѣстата гора и голѣмото разстояние между нашитъ гранични постове.

Изсичането на гората се предвиждаше да стане по реда на закона за горитъ съ работници, дадени отъ военнитъ власти въ пълно разпореждане на съответния лесничей.

По мой докладъ, почитаемиотъ Министерски съветъ съ V-то постановление, взето въ заседанието му отъ 6 декемврий 1939 г., протоколъ № 214, реши да се позволи изсичането на гората покрай граничната линия въ участъка на 8 и 9 гранични роти, за да се създаде една просѣка — широка 50 метра.

Като имате предвидъ горѣизложеното, имамъ честь да ви помоля, г-да народни представители, да разгледате и гласувате въ текущата сесия настоящето предложение.

Гр. София, априль 1940 г.

Министъръ на войната,

Генералъ-лейтенантъ Даскаловъ

ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за одобряване V-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 6 декемврий 1939 г., протоколъ № 214, относно разрешаването да се изсѣче до голо една просѣка, широка 50 метра, по граничната линия въ участъцитъ на 8 и 9 гранични роти.

Одобрява се V-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 6 декемврий 1939 г., протоколъ № 214, което гласи:

„Разрешава се изсичането до голо на една просѣка, широка 50 метра, по граничната линия въ участъцитъ на 8 и 9 погранични роти.

Изсичането на граничната линия може да стане, като се започне отъ единия или двата края на посочената линия, но само като се сѣче последователно наредъ и до голо, по реда на закона за горитъ, безъ да се оставятъ неизсѣчени отдѣлни насаждения или дървета, съ работници, дадени отъ военнитъ власти въ пълно разпореждане на лесничей.

Дървенитъ материали, които се добиятъ при изсичането на просѣката, се предоставятъ, за използване предимно отъ Министерството на войната, безъ да се заплаща стойността имъ, ако тѣ произхождатъ отъ държавни, общински или други обществени гори, а изчиститъ материали се използватъ отъ собственицитъ на горитъ. Ако материалитъ произхождатъ отъ частни гори, тѣ се заплащатъ отъ Министерството на войната, шомъ сж нуждни за военни цели, въ противенъ случай се предоставятъ на респективнитъ собственици на частнитъ гори. Изсѣчената дървена маса отъ просѣката се приспада отъ редовното ползуване на съответнитъ гори най-много въ следващитъ петъ години.

Добитиѣ дървени материали ше служатъ за постройка на казарми и други военни помѣщения, за училищни сгради, църкви и за други държавни или обществени нужди. Разпредѣлението на дървениѣ материали за всички нужди става отъ районния горски инспекторъ и лесничей.

Настоящото постановление подлежи на одобрение отъ Народното събрание.

Настоящото постановление нѣма да се публикува.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Ангелъ Сивиновъ.

Ангелъ Сивиновъ: Г-да народни представители! Иска-нето да се удовлетвори една нужда на нашата армия всѣ-кога е била посрѣщана отъ Народното събрание съ эн-тусиазмъ, съ респектъ и уважение. Не вземамъ думата, за да се противопоставя на одобрението на това поста-новление на Министерския съветъ, което е взето за удо-влетворението на една нужда на армията. Ние ше го одо-бримъ, ше гласуваме за него.

Въ него е казано, че изсѣчениѣ материали въ държав-нитъ, общинскитъ и общественитъ гори не се заплащатъ. Очевидно, щомъ сѣ за военни нужди, не трѣбва да се за-плащатъ. Но едно село на нашата граница, за нещастие, е силно засегнато отъ това постановление, понеже голѣма частъ отъ неговата общинска гора ше се изсѣче, и не само че не се заплаща — което прѣчи на поминѣка на селото — но, както гласи постановлението, изсѣчената дървена маса ше се намали отъ годишнитъ етати на общинската гора.

Азъ вземамъ думата да привлѣка вниманието на ува-жаемия министъръ на войната г-нъ генералъ Даскаловъ върху следното. Ние ше одобримъ това постановление, защото въпросътъ се отнася за една реална нужда, за на-шата народна отбрана, но трѣбва да се помисли какво да се направи за жителитъ на това село, гората на което попада въ ивицата, която ше бѣде изсѣчена. Отнема се поми-нѣкътъ на това село, който е изключително отъ гората, понеже се намаляватъ годишнитъ етати за петъ години. До петъ години това село нѣма да има никаква възмож-ностъ да получи какъвто и да е приходъ отъ собствената си общинска гора, която се изсича поради други нужди, които уважаваме и респектираме и поради които ше гла-суваме постановлението на Министерския съветъ.

Моля г-на министра на войната да вземе предвидъ така донесеното отъ мене, защото азъ съмъ добре осведоменъ отъ общинския съветъ по въпроса. Като удовлетворяваме една нужда толкова насѣщна, нека помислимъ да не оста-вимъ едно село, което е на нашата граница, гладно и безъ

поминѣкъ — което, вѣрвамъ, не се желае и нѣма да се направи нито отъ правителството, нито отъ военния ми-нистеръ, нито отъ Камарата.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Има думата г-нъ министърътъ на войната.

Министъръ генералъ Теодоси Даскаловъ: Г-да народни представители! Азъ познавамъ положението и ше ви дамъ следнитъ обяснения. Понеже изсичането става не поради нуждата отъ материалъ, но поради нуждата отъ една ивица, тѣкмо затова азъ съмъ далъ вече нареждане да не се изземва дървениятъ материалъ, а да се остави на на-селението. Така че, азъ смѣтамъ, че селото нѣма да по-страда. Дървениятъ материалъ остава на селото. (Ржко-плѣскания)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ предложението за одобрение V-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 6 де-кемврий 1939 г., протоколъ № 214, относно разрешението да се изсѣче до голо една просѣка, широка 50 метра, по граничната линия въ участъцитъ на 8 и 9 погранични роти, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Ше преустановимъ заседанието за утре, 15 ч., съ след-ния дневенъ редъ, който председателството, въ съгласие съ правителството, ви предлага:

1. Първо четене на законопроекта за бюджета на дър-жавата за 1940 бюджетна година — изложение на министра на финанситъ.

2. Одобрение на предложението за разрешаване износа на една машина за метална индустрия, около 360 кгр., както и износа на 3 кгр. металъ за зѣболѣкарски цели.

3. Второ четене на законопроекта за измѣнение на за-кона за разширение на желѣзнопѣтната мрежа и на при-станищата.

4. Одобрение решенията на прошетарната комисия.

Които приематъ така предложения дневенъ редъ, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Иванъ Петровъ: Азъ моля да бѣда записанъ по бю-джета.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Записани сте.

Затварямъ заседанието.

(Затворено въ 20 ч. и 50 м.)

Подпредседателъ: **НИКОЛА ЗАХАРИЕВЪ**

Секретари: { **СВЕТОСЛАВЪ СЛАВОВЪ**
{ **СТЕФАНЪ БАГРИЛОВЪ**

Началникъ на Стенографското отдѣление: **ДОНЧО ДУКОВЪ**